244.445
B64

ACHAT ET VENTE
LIVRES ANCIENS ET MODERNES
JOSEPH BOUDOT LAMOTTE
84, RUE BONAPARTE
PARIS (VIe)

Digitized by the Internet Archive
in 2025

https://archive.org/details/desacrificiomiss0000joan

Ex libris Dominici Jardi

DE

SACRIFICIO MISSÆ.

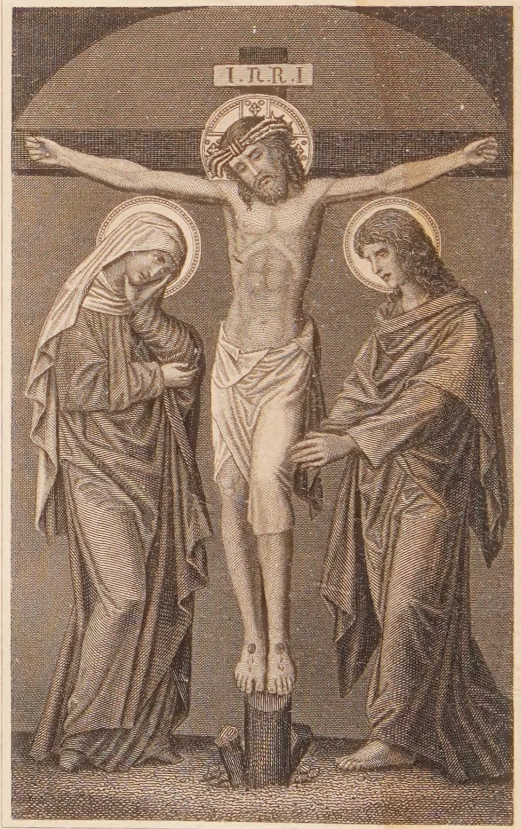

J. Klein comp. A. Dörr sc.

Sumptibus Friederici Pustet typographi Apostolici Ratisbonae.

DE

SACRIFICIO MISSÆ

TRACTATUS ASCETICUS

CONTINENS PRAXIM ATTENTE, DEVOTE
ET REVERENTER CELEBRANDI

AUCTORE

JOANNE BONA

PRESB. CARD. ORD. CISTERC.

CUM APPROBATIONE REV. ORDINARIATUS RATISBON.

244.445
LIBRARY
B64
CALIFORNIA
PROVINCE
S. J.
1951

RATISBONÆ, ROMÆ, NEO EBORACI ET CINCINNATI.

SUMPTIBUS ET TYPIS FRIDERICI PUSTET
S. SEDIS APOST. ET S. RIT. CONGR. TYPOGR.

MDCCCCIX.

48361

Imprimatur.

Ratisbonæ, die 31. Augusti 1909.

M. Huber, Vic. Gen.

Lectori Benevolo Editor.

En tibi, pie lector, offero ac propono libellum plane aureum propter sobriam, practicam, simplicem ascesim, tractatum nempe Joannis Card. Bona: De Sacrificio Missæ. Quamvis secundum Thomam de Kempen cum in sacris Litteris tum in omni libro ascetico non quærendum esse videatur, quis hoc dixerit, sed quid dicatur, inprimis attendendum, tamen non supervacaneum, immo tibi exoptatissimum fore existimo, si hisce quædam subjungantur de auctoris vitæ curriculo. Quare nonnulla excerpere liceat, quæ scribit cl. H. Hurter*) de nostro auctore.

Natus est Joannes Bona Mondovii seu Monte Regali in Subalpinis Italiæ nobili genere 19. Oct. 1609. Annum agens decimum quintum ordinem Cisterciensem in arctiori congregatione S. Bernardi prope Pignoro-

*) Nomenclator Litterarius II. 262 sequ. Oeniponte, Wagner 1874.

lum ingressus est 19. Jun. 1625, in quo dictus est Joannes a S. Catharina. Cum maximis virtutibus sensim inclaresceret, omnibusque ad recte pieque vivendum exemplo et incitamento esset, vix juvenilem ætatem egressus aliquot primum monasteria, tum universam congregationem patrum suffragio moderandam invitus suscepit anno 1651. Huic muneri tanta prudentia, zelo, vigilantia, integritate vitæque sanctimonia præfuit triennium, ut egregius instituti sui reformator audire meruerit. Exacto hoc triennio ac magistratu deposito solitudinem repetere statuit, sed mox ab Alexandro VII., cui in minoribus constituto ob eruditionem morumque similitudinem acceptissimus erat, ad Urbem revocatus atque iterum eo urgente abbas generalis electus, idem munus pari atque antea sanctitatis laude septennio exercuit. Adscitus quoque est inter consultores Congregationum Indicis librorum prohibitorum, Ss. Rituum ac S. Universalis Inquisitionis. Astitit morienti pontifici, a quo semper magni est habitus. Demum a Clemente IX. nil tale cogitans ac prorsus invitus 29. Nov. 1669 ad purpuram potius protractus quam promotus fuit. Mortuo

paucis post diebus Clemente 9. Dec. ejusdem anni a multis cardinalibus in pontificem expetebatur.*) Non sine sanctitatis opinione Romæ decessit 28. Oct. 1674.

Nonnullos edidit libros rerum liturgicarum eruditos et laboriosos, in quibus omnia prope, quæ in hoc genere optima sunt, accurate collegit, adeo ut illius diligentiam vix quidquam effugerit, utque „rerum liturgicarum magistri fere principis“ nomen et laudem sibi acquisiverit. Præter opera liturgica complura scripsit opuscula ascetica, quæ non minus æstimata sunt æstimandaque. Sunt autem hæc: *Via compendii ad Deum; Manuductio ad cœlum; De discretione spirituum,* de quo quidam rerum peritus: liber hic, ait, vel ab ipsis sacris Congregationibus in auctoritate habetur et cum honore suscipitur; *principia et documenta vitæ christianæ; horologium asceticum* indicans modum obeundi chri-

---

*) Hac occasione secreta manu argutum illud foro in publico affixum epigramma legebatur:

Grammaticæ leges plerumque Ecclesia spernit:
Forte erit, ut liceat dicere Papa Bona.
Una solœcismi ne te conturbet imago:
Esset Papa bonus, si Bona Papa foret.

stianas exercitationes; demum noster libellus *De sacrificio Missæ,* qui quanti sit æstimandus, ipse experieris, si legeris. Sed legas attente, legas iterum atque iterum, lecta mediteris animoque pervolvas. Tunc fieri non poterit, quin tremens et obstupefactus consideres dignitatem, quam Dominus electo tibi ex milibus præparavit jam ante constitutionem mundi, ut nempe sacerdotio fungaris ipsi; fieri quoque non poterit, quin sancta sancte tractes dignusque Domini sacerdos offeras Deo omnipotenti sacrificium latreuticum, eucharisticum, propitiatorium, et per ipsum et cum ipso et in ipso te ipsum hostiam viventem, sanctam, Deo placentem ipsumque placantem, necnon haurias tibi gregique commisso gratiæ thesauros nunquam deficientes ex fontibus Salvatoris, qui non possunt exhauriri in æternum.

Hisce te volebam. Vale.

Editor.

Index.

pag.

Præfatio Editoris V
Præmonitio Auctoris XIII

Caput I.

Quædam præmittuntur de ipso Missæ sacrificio.

1. Quale sacrificium sit Missa 1
2. De his, qui offerunt hoc sacrificium . . 4
3. De vi effectiva hujus sacrificii . . . 6
4. De valore et fructibus sacrificii . . . 10
5. Quæ praxis servanda in applicatione Missæ . 15

Caput II.

De requisitis in sacerdote ad rite et pie celebrandum.

1. De puritate vitæ 20
2. De rectitudine intentionis 23
3. De actuali devotione 26

Caput III.

Variæ considerationes ante Missam.

1. Quanta sit sacerdotum dignitas, et quanta debeat esse sanctitas 29
2. De excellentia hujus sacrificii . . . 32

3. De ejusdem necessitate . . . *pag.* 36
4. Qua reverentia celebrandum sit . . . 39
5. Aliæ considerationes ad pios affectus in celebrante excitandos 44

Caput IV.

De his, quæ Missæ celebrationem proxime antecedunt.

1. De necessitate præparationis . . . 48
2. De præmittenda confessione sacramentali . 51
3. Modus confitendi 54
4. Oratio ante confessionem, et actus contritionis 57
5. Oratio post confessionem 60
6. Directio intentionis ante Missam . . 63
7. Deprecatio pro omnium necessitatibus . 66
8. Specialis oblatio sacrificii, quatenus est latreuticum 71
9. Oblatio sacrificii, quatenus est eucharisticum 73
10. Oblatio sacrificii, quatenus est propitiatorium 79
11. Oblatio sacrificii, quatenus est impetratorium 81
12. Actus diversarum virtutum ante Missam:
Fidei 86
Spei 88
Caritatis 89
Desiderii 91
Gratitudinis 92
Timoris 94
Humilitatis 96
13. Commemoratio Dominicæ passionis ante Missam 98

14. Oratio ante Missam ad Patrem . *pag.* 103
15. Oratio ante Missam ad Dominum Jesum Christum 105
16. Alia oratio ad eumdem 108
17. Oratio ad Spiritum Sanctum . . . 110
18. Oratio ad beatam Virginem . . . 111
19. Oratio ad sanctos Angelos 112
20. Invocatio omnium Sanctorum . . . 115

Caput V.

De Missæ celebratione.

1. De proxima dispositione ad Missam . . 118
2. De sacris vestibus et earum significatione . 121
3. De accessu sacerdotis ad altare . . . 128
4. De initio Missæ usque ad Introitum . . 132
5. De Introitu usque ad Epistolam . . . 138
6. De Epistola, Evangelio et Symbolo . . 140
7. De Offertorio usque ad Canonem . . 144
8. De Canone usque ad Consecrationem . 151
9. De Consecratione usque ad Orationem Dominicam 157
10. De Oratione Dominica usque ad Communionem 163
11. De Communione 167
12. De postrema parte Missæ usque ad finem 172

Caput VI.

Quid agendum post Missam.

1. Discessus sacerdotis ab altari et quædam exercitia post Missam 175

2. Actus amoris post Missam . . *pag.* 180
3. Gratiarum actio post Missam . . . 183
4. Oblatio post Missam 185
5. Petitiones post Missam 188
6. Aspirationes post Missam ad B. Virginem, Angelos et Sanctos 191
Conclusio exercitiorum post Missam . . 194
7. Cur multi ex frequenti celebratione non proficiant 195

Caput VII.

Praxis celebrandi, cum quis prolixius orare non potest.

1. De præparatione 200
2. De celebratione 202
3. De gratiarum actione 204
4. Aspirationes post Missam sæpe per diem repetendæ 206

Ad Sacerdotes

de usu et scopo hujus libelli

Præmonitio.

Paucis te in hoc vestibulo sistam, quisquis es Christi sacerdos, qui hanc meam lucubrationem evolvere dignaberis, ut in ea edenda propositum meum ejusque scopum et usum noscas. Cum primum sacerdotio initiatus fui, illud protinus animo versare cœpi, quam ardua res esset suscepto ministerio rite fungi, et ipsum Dei Filium pro meis et aliorum peccatis incruento sacrificio quotidie immolare. Actus igitur conscientiæ stimulis, sanctorum Patrum et recentiorum fere omnium, qui de Missa sancte celebranda aliquid edide-

runt, scripta percurrens plura ex illis documenta excerpsi, quibus in unum congestis paucisque de meo additis hoc opusculum composui, quod amicis impellentibus multos post annos publici juris facio. Et primo quidem de ipso sacrificio ejusque valore et fructibus quædam generaliter præmitto. Secundo de his ago, quæ ad rite et pie celebrandum sacerdoti necessaria sunt. Tertio de antecedentibus Missæ celebrationem et de proxima ad eam præparatione. Quarto de ipsa celebratione. Demum de his, quæ sacro absoluto facienda sunt.

Inserui aliquot orationes et exercitia pro me meique similibus adhuc in limine perfectionis hærentibus, quibus si quis assueverit, a distractionibus præservari Deique amore succendi facile poterit. Alios autem, qui in altiori gradu sunt constituti, sublimiores ex-

ercitationes Spiritus Sancti unctio docebit.

Porro hæc exercitia non eo consilio descripta sunt, ut singulis diebus a sacerdote rem divinam acturo peragantur; sed legendus aliquoties libellus est, donec documenta in eo tradita bene animo percipiantur, et voluntas piis affectibus imbuatur: tum ea quisque seliget, quibus se magis affici senserit; et quoties celebrare voluerit, aliqua ex illis pro suo arbitrio et devotione assumet.

Terret quosdam prolixitas, sed inexpertos, qui tandem usu et exercitatione edocti, quæ prius ardua et onerosa putabant, expeditissima esse minimique negotii experiuntur. Velocius enim mens operatur quam lingua; et quæ non nisi longo sermone explicari possunt, unico mentis actu concipiuntur. Plura docebit usus Deo iuvante

cujus gratia ut mihi et omnibus, qui hoc meo labore uti voluerint, uberrime aspiret, enixe deprecor; sed mihi præcipue, ne forte, cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

CAPUT I.

Quædam præmittuntur de ipso Missæ sacrificio.

§ I.

Quale sacrificium sit Missa.

Quamvis in Lege Veteri plura fuerint sacrificia, in Nova tamen unicum est, quod omnium legalium hostiarum differentiam tanto perfectius complectitur, quanto excellentior Deoque acceptabilior est victima, quæ in eo immolatur. Est igitur Missa sacrificium latreuticum sive honorarium, oblatum Deo ad summum et supremum cultum atque honorem ipsi exhibendum, tamquam primo principio et ultimo fini nostro, in protestationem infinitæ ejus excellentiæ, dominii et majestatis; nostræque ab eo dependentiæ, servitutis et subjectionis.

Est eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis naturæ, gratiæ et gloriæ collatis et conferendis ab ipso Deo ut summo benefactore.

Est propitiatorium et satisfactorium pro peccatis et pœnis debitis; applicat enim omnibus, pro quibus offertur, vim et virtutem sacrificii crucis; imo est idem sacrificium quoad substantiam, eadem hostia, idem principalis offerens, licet diverso modo offeratur. Ideo vero propitiatorium dicitur, quia hac oblatione placatus Dominus gratiam et donum pœnitentiæ peccatoribus non ponentibus obicem concedit: pœnas item peccatis debitas relaxat, quia per ipsum applicatur sacrificium Christi, qui pro peccatis totius mundi in cruce satisfecit. Easdem pœnas remittit defunctis exsistentibus in purgatorio, quia ad eum quoque finem a Christo institutum est: ut constat ex potestate, quæ confertur sacerdotibus in ordinatione, offerendi pro vivis et defunctis; nec potest hoc effectu carere,

quia ex parte ipsorum nullus obex esse potest. Porro in illis, pro quibus tantum offertur, sive vivis sive defunctis, tanta erit pœnæ remissio, quantam Christus ex sua misericordia taxavit; licet enim res, quæ offertur, sit infiniti valoris, nostra tamen oblatio nonnisi finitum habet effectum, ut communiter docent theologi; in iis vero, qui simul etiam offerunt, augetur pro cujusque affectu et devotione.

Denique, quia Christus non solum nobis remissionem peccatorum, sed alia quæcumque beneficia promeruit, idcirco hoc sacrificium est etiam omnium bonorum impetratorium: spiritualium quidem primo et per se, temporalium vero secundario et quatenus ad spiritualia conducunt. Sed quia ex se vim habet dumtaxat impetrandi in genere: ut aliquid determinatum impetretur, debet ad illud offerentis intentio specialiter applicari. Ad impetrandum autem pro Ecclesia, semper intervenit ejusdem Ecclesiæ intentio, præsertim quoad ea, quæ

in orationibus missæ a Deo petuntur; nam ipsa quoque Ecclesia est offerens in persona sui ministri.

§ II.

De his, qui offerunt hoc sacrificium.

Primum et præcipuum inter offerentes locum obtinet Christus, qui solus potuit acceptabile sacrificium offerre Patri, quod quia quotidie offert per sacerdotes ministros suos, ideo dicitur sacerdotium habere sempiternum, sicut scriptum est: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Non solum autem ex eo est offerens, quod illud instituerit quodque ei vim totam ex meritis suis contulerit; sed ex eo præcipue, quod sacerdos in persona ejus, et tamquam minister ac legatus ipsum repræsentans sacrificat, ut constat ex verbis consecrationis; non enim dicit: Hoc est Corpus, vel: Hic est Sanguis Christi; sed: Hoc est Corpus meum, Hic est Sanguis meus.

Christus igitur simul cum sacerdote idem sacrificium Deo Patri pro hominibus offert: et ex ejus persona, cujus purissima sanctitas et dignitas infinita est, semper hoc sacrificium mundum est et gratum Deo, quamvis a ministro peccatore offeratur.

Alter offerens est ipsa catholica Ecclesia, cujus sacerdos minister est, et in ea omnes fideles non excommunicati, qui etiam aliqua ratione sunt offerentes per sacerdotem, non tamquam per ministrum, sed tamquam per legatum seu mediatorem. Nam sicut tota respublica dicitur agere, quidquid ejus nomine legatus suus agit: sic omnes catholici dicuntur sacrificare, quia ipsorum nomine in persona totius Ecclesiæ sacerdos sacrificat. Non tamen omnes eodem modo; sed quidam habitualiter tantum: illi nimirum, qui nec adsunt sacrificio nec cogitant de illo, quia tamen uniti sunt toti Ecclesiæ per caritatem, censentur habitualiter idem facere quod illa facit; alii causaliter,

jubendo et curando, ut quis sacrificet, quod maxime contingit in dantibus ad hoc eleemosynam; alii demum actualiter, qui sacrificio actu intersunt.

Tertius offerens et proprius minister hujus sacrificii est sacerdos legitime ordinatus, cujus tam firma et immobilis potestas est, ut etiam in hæresim lapsus, suspensus, depositus, degradatus sive excommunicatus valide hoc sacramentum conficiat et offerat, licet illicite, dummodo legitimam materiam et formam adhibeat. Nec valor sacrificii minuitur, etsi sacerdos pessimus aut ab Ecclesia præcisus sit; non enim fructus ex qualitate ministri, sed ex Christi institutione dependet.

§ III.

De vi effectiva hujus sacrificii.

Duplex spectari potest in hoc sacrificio vis effectiva: una, quam dicunt theologi ex opere operato, independenter a merito et dignitate ministri;

altera, quam vocant ex opere operantis, dependenter nimirum ab ipso operante ejusque merito et bonitate, atque ab ipso pretium et virtutem accipiens.

Primum effectum ex opere operato plures theologi docent nec sacerdotem percipere, ut offerens est, nec fideles, quatenus sunt offerentes, sed quatenus pro ipsis offertur; hunc enim effectum sacrificium istud non habet nisi pro iis pro quibus est institutum, et eo modo quo institutum fuit: est autem institutum, ut pro hominibus offeratur et ut illis dumtaxat prosit, pro quibus offertur; cumque sit applicativum virtutis sacrificii crucis, non causat nisi in subjecto, cui talis virtus applicatur; id autem fit ab offerente, qui determinat oblationem pro tali persona. Constans semper fuit catholicorum sententia, habere hoc infallibiles et determinatos effectus ex opere operato, nisi ille, pro quo offertur, obicem ponat, remissionem videlicet alicujus pœnæ peccatis jam remissis debitæ, vel donum alicu-

jus gratiæ prævenientis ad obtinendam commissorum remissionem. — Quod vero attinet ad vim impetrativam, eam non esse infallibilem quotidiana probamus experientia; non enim omnia, quæ petimus et propter quæ sacrificium offertur, semper impetramus. Provenit hoc ex natura impetrationis, quæ requirit libertatem in dante, adeo ut possit pro suo arbitrio negare vel concedere quæ petuntur. Petimus enim proposito aliquo motivo, quo putamus posse Deum moveri ad aliquid faciendum; sed ex eo non arctatur, vel propter pactum vel propter institutionem, ad concedendum. Deinde non impetramus, nisi voluntas nostra respectu rei, quam petimus, sit conformis voluntati Christi: quæ cum nobis ignota sit, ei non possumus nos conformare. Certum nihilominus est, non carere sacrificium hoc effectu, quia tametsi id præcise Deus non concedat quod postulamus, aliud tamen tribuit, quod hic et nunc magis judicat expedire.

Quoad alterum effectum ex opere operantis duo sunt capita, ex quibus augeri potest. Primum est bonitas et dignitas operantis procedens ex habitu gratiæ sanctificantis et virtutum, quæ gratiæ annexæ sunt; nam quo sanctior est sacerdos et gratior Deo, eo magis acceptabiles erunt ejus preces et oblationes. — Secundum est actualis devotio, qua sacrificium offertur; nam quo major illa est, eo amplius ipsi prodest. Sicut enim alia opera bona a justo facta eo magis sunt meritoria et impetratoria plusque valent ad satisfactionem et remissionem pœnæ, quo perfectius et ferventius fiunt: ita hoc sacrificium, sive ut est sacramentum, quo ferventius peragitur et suscipitur, eo magis augetur meritum, magisque prodest pro se offerentibus et suscipientibus et illis, pro quibus offertur. Ideo satagere debet sacerdos, ut sit Deo valde gratus et continua virtutum heroicarum exercitatione crescat apud illum in gratia et sanctitate, semperque celebret cum

ingenti fervore et devotione: sic enim fiet, ut tam ipse quam alii, pro quibus offert, plures et efficaciores sacrificii effectus ex opere operantis consequantur.

§ IV.

De valore et fructibus sacrificii.

Quamvis nonnulli ex theologis existimarint, hoc sacrificium ex opere operato valorem sive efficaciam intensive infinitam habere, eo quod sit idem quoad substantiam cum sacrificio crucis resque oblata, Corpus scilicet et Sanguis Christi, sit infiniti pretii et ipse Christus principalis offerens sit persona infinita; certior tamen et communior sententia est non nisi finiti valoris esse. Potissima hujus assertionis ratio ex Christi Domini voluntate desumitur, qui noluit hoc sacrificium ordinare ad fructum intensive infinitum conferendum, sicut de facto rebelles Angeli non sunt redempti, quia Christus merita suæ passionis noluit illis

applicare. Alia ratio est, quia ad infinitam sacrificii efficaciam præter hostiæ et principalis offerentis infinitatem requiritur etiam ejus infinitas, a quo immediate offertur.

Cum igitur sacerdos immediatus offerens sit finitæ dignitatis, valor etiam sacrificii quoad actualem influxum et efficientiam finitus erit, quia actio illa a supposito finito immediate producitur: et in hoc differt a sacrificio crucis sacrificium nostrum, quia illud fuit immediate a supposito infinito, ideoque fuit actio secundum esse morale infinita et Deo Patri infinite grata. Favet huic doctrinæ communis fidelium sensus, qui plura pro se et suis sacrificia offerri curant, quod certe non facerent, si infinitam in singulis efficaciam agnoscerent. Possent etiam sacerdotes unico sacrificio sexcentis obligationibus satisfacere, quod ecclesiastica vetant decreta. Frustra pro uno defuncto tot multiplicarentur sacrificia, quia unum sufficiens esset ad omnes animas liberandas.

Missa denique cujuslibet sacerdotis sacrificium Christi in cruce æquaret, quod ideo unicum fuit, quia valoris infiniti. Neque considerandum est id, quod in sacrificio continetur, tamquam ens quoddam naturale agens secundum summum gradum virtutis suæ, sed ut ens liberum, cujus operatio tantam habet efficaciam, quantam habere vult ipsum agens principale: Christus Redemptor noster, qui hoc incruento sacrificio vult nobis applicari finitum tantum et limitatum fructum suæ passionis. Habet igitur sacrificium efficaciam finitam in ordine ad omnes suos effectus excepta vi impetrativa, quam ideo infinitam esse omnes fatentur, quia non consistit in aliquo, quod producatur a sacrificio, sed in excellentia et intrinseca dignitate ipsius, quatenus objective movet Deum ad id quod petitur concedendum, quamvis semper non concedat, nisi cum judicat saluti nostræ expedire ut concedatur.

Si vero loquamur de infinitate extensiva, an scilicet sacrificium pro mul-

tis oblatum æque singulis prosit, sicut uni prodesset, si pro eo tantummodo offerretur: gravis quæstio est præmissa distinctione fructuum Missæ diffinienda. Est igitur triplex portio valoris Missæ seu triplex fructus: generalis, specialis et medius. Primus pertinet ad omnes fideles, secundus est proprius celebrantis, tertius subest dispositioni sacerdotis, ut applicet cui voluerit. Primus ex eo provenit, quod generaliter pro omnibus fidelibus vivis et defunctis offertur; est enim idem quoad substantiam cum sacrificio crucis, quod pro omnibus oblatum est; et ex Canone constat, debere sacerdotem pro omnibus applicare, pro Papa, pro Episcopo, pro Rege, totaque Ecclesia militante et purgante, et non potest non applicare, cum sit ab ipsa Ecclesia ad hoc specialiter deputatus. Quocirca hic fructus ad omnes fideles extenditur, qui ab Ecclesiæ unitate non sunt præcisi et non ponunt obicem; et sic potest esse quodammodo extensive infinitus, omnesque et singuli, si

per ipsos non stet, integrum fructum percipere possunt, ac si unus tantum esset. An autem hic fructus non solum impetrationem, sed etiam satisfactionem includat, controversum est.

Secundus in hoc fundatur, quia sacerdos offert etiam pro seipso: *Offero,* inquit, *pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligentiis meis.* Debet enim, ut ait Apostolus, *quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis.* Provenit autem sacerdoti fructus, quatenus ab ipso ut publico ministro offertur, et ideo non est alteri applicabilis; nam dum offert pro se illis verbis: *pro peccatis et offensionibus meis,* eo ipso sibi applicat: sibi vero applicatum non est alteri applicabile.

Tertius colligitur ex natura sacrificii, quod ita institutum est, ut pro hominibus offeratur, ac propterea illis prodesse debet, pro quibus offertur. De hoc fructu medio communis sententia est non esse infinitum extensive, sed eo magis in singulis minui, quo

magis extenditur. Debet autem sacerdos hunc fructum illi applicare, pro quo specialiter celebrare tenetur ratione beneficii, eleemosynæ, præcepti superioris, vel alio quocumque titulo; idque ante Missam vel saltem in Missa ante consecrationem: nam si essentia Missæ in sola consecratione consisteret, ut plerique sentiunt, applicatio post illam facta nihil valeret, sacrificio quoad substantiam jam consummato.

§ v.

Quæ praxis servanda in applicatione Missæ.

Quia diximus sacrificii fructum debere a sacerdotibus applicari, operæ pretium erit, ex communi et magis recepta theologorum sententia praxim aliquam sive methodum hujus applicationis præscribere, quæ ipsis sacerdotibus usui sit, ne eos labi in re tanti momenti et muneri suo deesse contingat. — Et primo quidem observandum est, sacerdotem multiplici nomine hoc sacrificium offerre: nomine

Christi primi et præcipui offerentis, ex cujus meritis sacrificii valor emanat et ex cujus voluntate maxime pendet ejusdem applicatio; nomine item Ecclesiæ, cui meritorum suorum et satisfactionum dispensationem Christus commisit; deinde nomine proprio, quatenus libera sua voluntate offert sibique aut aliis pro suo arbitrio applicat; nomine tandem aliorum fidelium, qui simul cum ipso sive per ipsum interno affectu offerre dicuntur, illorum videlicet, qui Missæ inserviunt et assistunt vel pro ea celebranda eleemosynam largiti sunt. Porro Christus et Ecclesia sacrificii fructuum, quoties offertur, participes esse volunt omnes fideles, dummodo capaces sint et nullus in eis obex reperiatur: nec ulla requiritur ex parte sacerdotis celebrantis applicatio, ut communis hic fructus in omnes diffundatur. Omnium autem fructuum pars quædam notabilis, Christo sic volente et disponente, relicta est liberæ applicationi et determinationi tam ipsius sacerdotis cele-

brantis tamquam ministri et mysteriorum ejus dispensatoris, quam aliorum simul cum eo offerentium, quod ex communi Ecclesiæ consensu morem fidelium approbantis, quo expetunt hoc sacrificium pro se peculiariter offerri, manifestum est: frustra enim id facerent, si omnis ejus fructus jam applicatus esset nec ullus per sacerdotis intentionem applicandus superesset. Sacerdos vero in hujus sacrificii actione aliis cum ipso offerentibus superior est, et ideo fructuum applicatio ab ejus intentione præcipue pendet; nam cum sit actus potestatis ordinis, ejus subjacet voluntati. Sed quanta et qualis sit portio fructus, quam Christus Dominus voluit sive generatim ad omnes fideles, sive speciatim ad hos vel illos secundum intentionem particularem sacerdotis celebrantis derivari: incertum omnino est; neque enim sacra Scriptura nec Ecclesiæ traditio nec Concilia aut Patres quidquam de hac re tradiderunt aut definierunt. Ideo satis

est, quod sacerdos tantum de fructu sacrificii juxta devotionem sive obligationem suam his aut illis applicare velit, quantum Christus Dominus ipsi applicandum concessit.

Observandum secundo, quod, ut sacerdos sacrificii fructum valide applicet: necessaria est ejus intentio, qualem requiri ajunt theologi, ut aliquod sacramentum valide conficiatur. Quapropter habitualis sufficiens non est; actualis optima atque laudabilis, sed non necessaria; sufficit enim virtualis, illa nimirum, quæ ab actuali proveniens et non revocata adhuc remanet secundum suam virtutem. Debet autem hæc intentio ipsam sacrificii actionem concomitari, et esse certa et determinata, nec effectum sacrificii suspensum relinquere, quia non potest a futura conditione pendere. Quod si sacerdos fructum sacrificii nemini applicet, vel ille, pro quo offert, ejus capax non est aut eo non indiget, manet fructus in thesauro Ecclesiæ. Unde in tali casu opti-

mum fore censent theologi conditionatam habere voluntatem et alium substituere, qui eo fructu potiatur. Optimum quoque aliquibus visum est, quod sacerdos, qui pro pluribus offerre intendit, eos specialiter et nominatim exprimat, non generaliter et in confuso, quia singulis minus prodesset: suum enim effectum producit secundum modum quo applicatur; perfectior autem applicatio est, cum omnes singillatim nominantur. Ad scrupulos denique evitandos, qui circa applicationem oriri possunt, debet sacerdos, rejectis incertis opinionibus, sacrificii fructus primo et principaliter illi applicare, pro quo celebrare tenetur ratione beneficii, eleemosynæ, promissionis, aut specialis obligationis. Tum sine ejus præjudicio, et in quantum licite potest, aliis item applicare poterit sibi caritate aut alia quavis ratione peculiariter conjunctis seu commendatis, suam intentionem intentioni Christi summi sacerdotis perfecte conformando et submit-

tendo: sic enim poterit tuta conscientia ex infinito et numquam exhauriendo thesauro meritorum et satisfactionum Christi, cujus dispensator est constitutus, partem aliquam in plures derivare, quæ ex summa et ineffabili Dei misericordia non nisi uberrima sperari potest.

CAPUT II.

De requisitis in sacerdote ad rite et pie celebrandum.

§ 1.

De puritate vitæ.

Quod olim David de templi ædificatione, id sibi sacerdos de divini sacrificii oblatione et sumptione dictum putet: *Opus grande est, neque enim homini præparatur habitatio, sed Deo.* Ad Deum igitur accessurus, ut ipsius Dei unigenitum Filium incruente sacrificet, cum timore et tremore tantum opus aggrediatur probetque seipsum

et præviis dispositionibus præparet ad uberrimos sacrificii fructus percipiendos. Sunt autem tres præcipuæ dispositiones, quæ in sacerdote requiruntur: puritas vitæ, rectitudo intentionis, et actualis devotio. Puritas vitæ in duobus consistit. Primum, ut sit mundus ab omni peccato non solum mortali, sed etiam veniali deliberato et scienter admisso, atque ab omni affectu erga ipsa peccata venialia: levia siquidem peccata omnino vitare nequimus; at ipsorum affectum penitus ex animo evellere et possumus et debemus, adeo ut nulli voluntate et affectu inhæreamus. Alterum, ut conetur omni studio esse purus et sanctus et ornatus omni virtute; sibique propterea illud peculiariter dictum existimet: *Qui justus est, justificetur adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc.* Recte Chrysostomus: *Quo non oportet esse puriorem tali fruentem sacrificio? Quo solari radio non splendidiorem manum carnem hanc dividentem? os quod igne*

spirituali repletur? linguam quæ tremendo nimis Sanguine rubescit? Cogita, quali sis insignitus honore, quali mensa fruaris: quod Angeli videntes horrescunt, neque libere audent intueri propter emicantem inde splendorem, hoc nos pascimur, huic nos unimur, et facti sumus unum Christi corpus et una caro. Docet S. Thomas, proprium effectum hujus sacramenti esse, hominem in Deum transformare et ipsi per amorem assimilare. Qua ergo fide debet esse imbutus, qua spe roboratus, qua succensus caritate, qua præditus innocentia, qui talem victimam quotidie immolat Deumque suscipit et in ipsum mystice transformatur? Quod si dispositio, ut ajunt philosophi, ejusdem rationis esse debet cum forma, ad quam disponit: divina procul dubio dispositio necessaria erit, ut recipiatur cibus divinus vita sic instituta, ut divina sit et superhumana et mundanæ atque carnali prorsus opposita. Qui sic vivit, secedit a creaturis et soli Deo adhæ-

ret: solus Deus in intellectu ejus est, solus in voluntate, solus in colloquiis, solus in operibus. Nihil in illo, quod sapiat mundum, quod carnem redoleat et sensum: seipsum odio habet, corpus suum jugi mortificatione crucifigit, divitias spernit, honores fugit, amat nesciri et pro nihilo reputari. Discutiat ergo vitam suam sacerdos, et si talem nequaquam esse, sed adhuc terrenam deprehenderit, in divinam transferre satagat sedula virtutum exercitatione. Hic etiam pertinet externa corporis et vestium mundities, gravitas et maturitas, quæ presbyterum, hoc est seniorem, deceat; talisque compositio totius hominis, ut omnes ex solo ipsius aspectu ædificentur.

§ II.

De rectitudine intentionis.

Secunda sacerdotis dispositio ad celebrandum est rectitudo intentionis: virtutis enim laudem vel vitii notam a

fine, quem intendimus, actiones nostræ sortiuntur. Intentio autem ut recta sit, non solum excludit omnem finem malum et alienum ab ipsa sacrificii institutione, sed etiam vetat ad ipsum accedere ex sola consuetudine, sine actuali tanti mysterii consideratione et prævia præparatione. Sacerdos itaque celebraturus diligenter attendat, quo fine moveatur: an propter damnabile lucrum aut aliquod temporale motivum, non cælestem panem, sed terrenum quærens, non animæ salutem, sed corporis emolumentum. Ne sacrificio pro mundi vita instituto in sui perniciem abutatur, finem sibi præfigat excelsum, cælestem, supernaturalem, qui Dei gloriam respiciat, propriam salutem et perfectionem ac proximi utilitatem. Huc dirigat suam intentionem: ut per hanc victimam salutarem purgetur a peccatis, a languoribus animæ curetur et ab ingruentibus malis protegatur; ut ab aliqua tentatione et adversitate eripiatur; ut aliquod beneficium impetret

et de perceptis gratias agat; ut virtutes, augmentum gratiæ et donum perseverantiæ obtineat; ut pro variis proximorum necessitatibus et pro requie defunctorum Deum interpellet et universam Ecclesiam ei commendet; ut cultum latriæ Deo exhibeat, sanctisque honorem et venerationem; ut Christi passionem et mortem commemoret, sicut ipse præcipit, dicens: *Hoc facite in mei commemorationem;* ut emendatus ab omni inquinamento carnis et spiritus seipsum Deo conjungat et inseparabiliter uniat, cum ipso consummatus in unum. Ex his et aliis hujusmodi motivis intentionem ante Missam dirigere oportet juxta formulam infra tradendam. Non est autem hoc loco prætermittendum, quosdam eximiæ sanctitatis et doctrinæ viros semper memores incertitudinis vitæ quotidie hac intentione Corpus et Sanguinem Christi in Missæ sacrificio suscepisse, ut, si eos contingeret ea die mori, viaticum illis foret ad vitam æternam. Multum

vero hoc proderit sacerdoti ad mortis et æternitatis memoriam sedulo renovandam.

§ III.

De actuali devotione.

Tertia dispositio in actuali devotione consistit, quam ut in se excitet sacerdos, satagere debet primo, ut, quidquid de hoc ineffabili mysterio cælestiumque charismatum thesauris in eo reconditis sacrosancta docet Ecclesia, firma fide apprehendat cum sublimissima eorumdem æstimatione. Verbis enim consecrationis ab eo prolatis panis in Corpus et vinum in Sanguinem Christi transsubstantiatur, atque ibi adest sub specierum velamine illud purissimum Christi Corpus, quod pro salute nostra cruci affixum fuit; adest Sanguis, qui pro nobis effusus est; adest Anima gloriosa, in qua sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ Dei; adest Christus verus Deus et verus homo, mirabilis in majestate sua, qui venturus est judi-

care vivos et mortuos et sæculum per ignem.

Necessaria secundo est ad excitandam devotionem humilitas, quæ præ cæteris virtutibus in hujus sacramenti institutione maxime enituit: Christus enim cum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, et sub exiguis speciebus panis et vini Corpus suum et Sanguinem atque Divinitatem conclusit, seipsum exponens sceleratorum hominum injuriis, qui pleni immunditiis ad ipsum accedere eumque pollutis manibus contrectare præsumunt. Par igitur est, sacerdotem tantam humilitatem imitari, et in suum nihilum resilire ac nihil de se præsumere. Sola humilitas est, quæ digne nos præparat ad tantum hospitem suscipiendum. Nulla nostra dispositio, nulla industria, nulla virtus; sed sola Dei gratia nos dignos reddit: quare nostram debemus indignationem agnoscere et soli divinæ misericordiæ inniti.

Tertio, quia Christus hujus mensæ delicias acerbissima sua passione nobis

promeruit, sanctos sacerdotes legimus ignem devotionis in se solitos succendere jejuniis, flagellationibus, ciliciis, et aliis hujusmodi cruciatibus: quos imitari et nos debemus Agno pro nobis occiso nosmetipsos immolantes silentio, solitudine, abstinentia, sensuum custodia, non omissis exterioribus castigationibus, juxta cujusque vires et conditionem. — Multum denique prodest ad devotionem ingens fames, fervens desiderium, atque ardentissimus amor hujus angelici panis, ad quem sumendum nos amantissime invitat Dominus dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.* Quod si desit hoc desiderium, illud saltem desiderare et a Domino petere debemus ferventissimis amoris actibus: *desiderium enim pauperum exaudiet, et animam esurientem satiabit bonis.*

CAPUT III.

Variæ considerationes ante Missam.

§ I.

Quanta sit sacerdotum dignitas, et quanta debeat esse sanctitas.

Nulla est inter homines dignitas, nulla excellentia, cui possit sacerdotalis sublimitas comparari. Omnium principum fulgorem superat, omnium regum potestatem excedit; illorum enim auctoritas circa temporalia et terrena versatur, sacerdotis autem potentia etiam ad æterna et cælestia extenditur, pro quibus comparandis omnes principes et reges ad sacerdotes confugere, opem eorum implorare seque illis subjicere non erubescunt. Ideo ab Apostolo dictus est sacerdos ab hominibus assumi, *ut offerat dona et sacrificia;* ac si super alios elevatus communem hominum conditionem antecellat, quasi mediator

Dei et hominum *in his, quæ sunt ad Deum* constitutus. A Malachia item Propheta Angelis æquiparatur his verbis: *Labia sacerdotis custodient scientiam et legem requirent ex ore ejus: Angelus enim Domini exercituum est.* Imo ex potestate, quam habet, absolvendi a peccatis et conficiendi Corpus et Sanguinem Christi, etiam Angelis superior est; et, ut ait Nazianzenus *Orat. I.,* quædam illi divinitas inest aliosque efficit deos.

Hæc te sedulo considerare oportet, quicumque es Christi sacerdos, ne ad te pertineat Psalmographi sententia dicentis: *Homo cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis.* Nihil in te terrenum sit, nihil commune cum populo. Sit angelica conversatio tua, vita divina, mores illibati. Quid turpius quam honor sublimis et vita deformis; sancta professio et illicita actio? Vide igitur, quam digne actio respondeat nomini, mores dignitati.

Quod si sacerdotes Antiquæ Legis jussit Deus sanctos esse, ut incensum et panes propitiationis convenienter offerrent: quanto majorem sanctitatem inesse tibi oportet, qui Filium Dei quotidie offers et suscipis? Et si solet corpus ciborum, quibus nutritur, qualitatibus imbui, æquum sane est, ut Christi in eucharistia exsistentis, quo singulis diebus vesceris, conditiones imiteris et virtutes perfecte exprimas. Latet Christus sub exiguis speciebus nec ullo se specioso indicio manifestat: tu quoque Dei dona absconde et ama nesciri ac pro nihilo reputari. Ille ibi manet peccatorum, infidelium ac etiam bestiarum injuriis expositus: tu similiter cunctis subjectus esto atque in omni contemptu et opprobrio patientiam serva.

Ille omnes seipso pascit sine ulla personarum exceptione: et tu erga omnes liberalis esto, sitque sincerus in te animarum zelus sine ullo humano respectu. Ille divisis speciebus nec læditur nec dividitur: tu etiam pacatum ani-

mum ac omnino imperturbabilem in omni difficultate conserva. Ille nullum detrectat locum et in eo stat, in quo collocatur a quovis sacerdote quantumvis scelerato: tu pari ratione ad omnia loca et officia indifferens esto nec ullum onus recuses, quod tibi a superioribus imponatur. In hoc denique sacramento substantia panis et vini desinit esse, et sola remanent accidentia: et tu eodem modo in te debes annihilare omnem terrenam substantiam, omnes scilicet affectus inordinatos, gloriæ appetitum, prava desideria, dictamina hujus mundi, et quidquid perfectioni contrarium est.

§ II.

De excellentia hujus sacrificii.

Cum sacrificium sit primarium religionis munus, plane decebat, ut christiana religio, qua nulla perfectior et sublimior esse potest, nobilissimum haberet sacrificium, cujus excellentia ex

multis capitibus colligi potest. Primo ex eo, quod in illo offertur: qui est Christus Dominus, verus Deus et verus homo: et quia nihil excelsius illo est, ideo ratione ipsius actio ipsa sacrificandi omnes humanas actiones excedit, etiam actus Sanctorum in cælis Deum amantium. Cavendum ergo, ne nostra irreverentia et indevotione tam magnæ rei oblationem dehonestemus. Et si Deus olim sacerdotibus præcepit: *Mundamini, qui fertis vasa Domini:* quanto majori puritate nos enitere debemus, qui purissimum Christi Corpus et pretiosissimum Sanguinem Deo offerimus?

Secundo ex persona, cui offertur: qui est solus Deus. Nulli enim Sanctorum nec ipsi B. Virgini offerri potest; sed ex ipsa intrinseca rei natura convenit soli Deo, quia per sacrificium testificamur, Deum esse primum principium et ultimum finem nostrum et supremum Dominum omnium rerum, cui in signum nostræ subjectionis aliquod sensibile offerimus, ad si-

gnificandum per rem sensibilem oblatam sacrificium internum, quo anima se offert Deo sicut principio suæ creationis et sicut fini suæ beatificationis. Hoc autem nec ipse Deus per absolutam suam potentiam efficere potest, ut alicui creaturæ conveniat.

Tertio ex ipsa consecratione, qua panis et vinum in Corpus et Sanguinem Christi transsubstantiantur manentibus accidentibus sine subjecto. Est autem hæc actio omnino supernaturalis, quæ nullo modo pendere potest ab aliqua potentia creata tamquam a causa principali, quia solus Deus efficit transsubstantiationem.

Quarto ex valore ipsius sacrificii, qui est infinitus sicut merita et passio Christi, ac proinde æque placet Deo ac mors ejus in cruce, licet effectus finitus sit.

Quinto ex fine, propter quem cæteris omnibus abolitis institutum fuit: ut nimirum per ipsum Deo creatori nostro cultum latriæ tribuamus nostramque servitutem et subjectionem humillime

testificemur; ut dignas ei gratias perpetuo agamus pro universis beneficiis ejus; ad auxilia divinæ gratiæ, ejusque protectionis, excitationis et directionis impetranda; ad obtinendam peccatorum veniam; ad iram Dei placandam et imminentia flagella avertenda; ad succurrendum omnium vivorum et defunctorum necessitatibus, quæ sunt pene infinitæ. Porro ex his clarissime constat, nullam posse majorem in hac vita aut præstabiliorem actionem a mortalibus exerceri, quam offerre Deo hoc sacrificium. Ideo nullus seu rex seu pontifex esset, qui sacerdotem celebrantem quacumque ex causa accersere cœptumque sacrificium interrumpere auderet. Quia vero sacerdos hoc sacrificium peragit in persona Christi, ita se gerere debet, ne quid in ipso sit, quod Christi personam dedeceat: sicut legatus regis personam sustinens summopere cavet, ne quid indecorum et suo munere indignum committat.

§ III.

De ejusdem necessitate.

Debet sacerdos sollicite considerare, quam sit necessarium hoc sacrificium, quo summopere indigent et qui sunt in hoc mundo et qui in purgatorio: hi ut citius liberentur et ad perennem felicitatem perveniant; illi ut continuis Dei præsidiis adjuventur. Ad ipsum enim spectat tamquam ad legatum totius orbis omnium petitiones ad Deum ferre, omnium necessitates spirituales et corporales eidem exponere et singulis obtinere, quod singulis prosit ad salutem. Sunt autem necessitates spirituales: primum peccata, quibus plenissima sunt omnia regna mundi in quovis fere hominum statu et conditione; deinde sunt tentationes internæ et externæ a corrupta natura, a sensibus et membris, ab extrinsecis objectis rerum et personarum, a volubilitate liberi arbitrii, a dæmonibus oriri solitæ, eæque innumeræ et superatu difficiles; sunt deni-

que occasiones extrinsecæ malorum ad peccata allicientes domi et foris, et hinc perpetua pericula æternæ damnationis.

Necessitates corporales sunt etiam innumerabiles, quibus omnes vel premuntur vel sunt obnoxii: morbi videlicet, bella, persecutiones, lites injustæ, inimicitiæ, odia, calumniæ, contumeliæ, paupertas, mendicitas, amissiones bonorum, exsilia, carceres, insidiæ, doli, fraudes, pugnæ civiles et domesticæ, jurgia, detractiones, et multiplices injuriæ dominorum, servorum, vicinorum, æqualium, quæ passim inferri solent manifeste vel occulte.

Sunt igitur in magna necessitate catholici male viventes, qui peccati mortalis nexibus irretiti computrescunt in fæcibus suis; omnes quoque infideles hæretici, schismatici, judæi, pagani et turcæ, qui veri Dei cognitione carentes in tenebris vivunt: neque hi omnes a statu adeo infelici naturæ viribus emergere possunt, nisi respiciens desuper Pater misericordiarum potenti vir-

tute eos excitet et præveniat. Justi item, tepidi et imperfecti et alii etiam ferventes, quibus continuum imminet periculum cadendi in peccatum mortale et gratiam divinam amittendi, cum sit tanta depravatæ naturæ fragilitas, tanta carnis rebellio, tanta dæmonis rabies, tanta vis pravorum habituum, tanta mundi corruptela. Sunt et alii sine numero suprascriptis calamitatibus pressi. Quidam enim ope divina indigent ad aliquam tentationem superandam, alii ad aliquam virtutem acquirendam sive ad aliquem actum supernaturalem eliciendum. Quidam in mari sunt, alii in via non satis tuta. Hic vexatur inimicitiis, ille calumniam patitur. Nonnulli paupertate, alii morbis, scrupulis, litibus, ære alieno, aliisque calamitatibus affliguntur. Multi sunt in periculo mortis constituti, a qua pendet æternitas, quos modo prorsus inexplicabili torquent et cruciant peccata commissa, bona omissa, temporalia quæ relinquunt, æterna ad quæ properant. Gra-

vissimam denique necessitatem patiuntur animæ defunctorum in carcere purgatorii detentæ, quarum tota spes in suffragiis nostris sita est, cum ipsæ pro se nec satisfacere nec quidquam possint impetrare. Horum omnium infinita multitudo supplices manus extendit ad sacerdotem miserabili ejulatu clamans et deprecans, ut partem aliquam divini auxilii singulis impetret, porrectis in Missa supplicibus eorum libellis, quos serio et ferventer magnoque affectu æterno Patri commendare debet. Turpe enim esset, in conspectu tantæ majestatis, distractione vel hæsitatione insulsam reddere legationem et tanti ponderis negotia frigide ac perfunctorie pertractare.

§ IV.

Qua reverentia celebrandum sit.

Duplex est reverentia, interna et externa. Interna in timore et tremore, in humilitate et compunctione cordis

consistit. Ad externam pertinent totius hominis compositio et gravitas omniumque cæremoniarum ac præscriptorum rituum observantia.

Quanta vero cura adhibenda sit, ut hoc augustissimum sacrificium omni veneratione ac reverentia celebretur, facile intelliget sacerdos, si ex una parte consideraverit, nullum opus sanctius ac divinius a Christi cultoribus tractari posse quam hoc ipsum tremendum mysterium: ex altera vero perpendat maledictum vocari in sacris Litteris, qui facit opus Dei negligenter. Quod si regem alloquuturus magno metu stat coram illo nec audet oculos ab eo divertere: quanto majori trepidatione, humilitate ac sollicitudine in conspectu divinæ majestatis adstare oportet tota mente in ipsum Deum intenta qui non solum externum aspectum, sed intima etiam animi penetralia intuetur? Quid turpius et pœna dignius, quam quod peccator sacro altari irreverenter assistat, ubi Sancti metuunt, pavent Angeli, tremunt Pote-

states et supremi spiritus faciem suam velant præ verecundia et confusione? Accedit nox ad Lucem, infirmus ad Omnipotentem, servus ad Dominum, creatura ad Creatorem, et non formidat, non contremiscit?

Proderit etiam ad excitandum reverentiæ affectum consideratio gaudii, quod S. Trinitas et omnes cælites ex devota et reverenti Missæ celebratione percipiunt, tum quia id sacrificium testamenti loco a Christo relictum est in pignus amoris, quo suos in finem dilexit: tum quia est mortis illius commemoratio, qua intercedente peccata nostra deleta sunt, homines redempti, Sancti salvati et nos, qui vivimus, innumeris beneficiis cumulamur. Cavendum ergo, ne quid sacrificans admittat, quod istam minuat lætitiam Dei et Sanctorum, quæ ex hujus sacrificii suavissimo odore promanat. Ad eamdem denique reverentiam comparandam debet sacerdos solerter præmeditari, quam sapienter et exacte s. Ecclesia divinitus edocta totius sacrificii or-

dinem, modum et apparatum præscripserit et instituerit.

Nam primo culpas veniam precando confitetur: tum Deum laudat et adorat eique de acceptis beneficiis gratias agit: opem divinam sibi et aliis implorat nec ullum officii genus prætermittit, quod possint mortales sancte cum Deo exercere. Jungit autem cum his externam conformationem habitumque corporis maxime decentem et religiosum, vel stat vel flectit genua, aperto semper capite, manibus modo junctis, modo protensis et in cælum sublatis, quæ omnia aptissima sunt ad reverentiam in ipso celebrante et in adstantibus conciliandam. Nec quocumque modo, sed præstantissimo Deum alloquitur: secreto enim loquitur et veluti ad aurem, sicut amicus cum amico. Loquitur non suo, sed totius Ecclesiæ nomine; et a Deo auditur, tamquam gerens personam publicam, nulla habita sui ratione, sive bonus sive malus sit. Loquitur in publica celebritate coram

universa cæli curia et hominibus qui adstant: atque ideo in solemni confessione, quæ Missæ præmittitur, et Sanctos et populum appellat, et in Præfatione Deum precatur, ut voces suas cum Angelorum vocibus admitti jubeat. Loquitur cum Christo Domino, qui in sacramento præsens est, ejusque preces simul cum ipso æterno Patri præsentat. Verba tandem, quæ loquitur, non ipse suo ingenio composuit; sed vel a Christo tradita sunt, vel in sacris Litteris a Spiritu Sancto dictata, vel sanctorum Patrum et Conciliorum auctoritate approbata: quare nihil proferre potest, quod non sit Deo gratissimum et summe acceptum. Totis itaque viribus conari debet, ut tam sanctum ministerium quam maxima fieri potest reverentia et sanctitate exsequatur, et depositis terræ sordibus angelica puritate elucescat.

§ v.

Aliæ considerationes ad pios affectus in celebrante excitandos.

Vix fieri poterit, ut non attente, devote et reverenter celebres, quisquis es Christi sacerdos, si fide viva hanc veritatem perceperis et intimo sensu apprehenderis, te ipsum Christum offerre, unigenitum Dei Filium, Salvatorem et Judicem tuum. Sed huic veritati magnum momentum ex hoc accedit, quod perfectiorem Christi humanitatem nunc in Missa Deo offers, quam ipse obtulerit in ultima Cœna. Nam primo Christus mortalem obtulit, tu immortalem: ille passibilem, tu impassibilem. — Secundo nunc eadem offertur cum plena pro nobis satisfactione, omnia siquidem ipsius merita ejusdem morte completa sunt. — Tertio quia humanitas Christi, etsi a principio sanctificata fuit in unione hypostatica, cum tamen in passione oblata est Deo, novam acquisivit sanctificationem, ut hostia scilicet tunc

actualiter exhibita, et nunc offertur in Missa hac nova sanctificatione exornata. Adde, quod Christus mirabiliori modo in sacramento exsistit quam in cælo. Totum enim ejus corpus in totis speciebus est, et totum in qualibet minima earum parte, sine quantitate coextensa ad locum; ita ut ejus præsentia nequidem a supremis spiritibus per principia naturalia naturaliter videri possit. Sunt et alia innumera mirabilia, quæ satius est venerari quam enarrare. Nam, ut reliqua prætermittam, quis digne poterit explicare vel saltem animo concipere, quam magnum beneficium sit, quod mediante hoc sacrificio cælum in terris quadam anticipatione possident homines, dum ante oculos habent manibusque contrectant ipsum cæli et terræ conditorem? Hoc sedulo contemplare et erubesce, quod adeo tepide et irreverenter hæc tremenda mysteria audeas celebrare.

Extende cogitationem tuam per universum mundum, quam male ubique

Deo serviant homines, quot peccata committant; quam pauci sint religiosi, qui perfectioni sedulo incumbant; quam multi, qui in rebus vanis et otiosis jugiter occupati vix unquam de Deo cogitant et loquuntur. Ideo tactus dolore cordis intrinsecus ardorem et affectum vehementissimum in te excita erga Dominum Deum, quem plerique mortalium vel non agnoscunt vel spernunt. Tum sacrificium ea devotione offerre satagas, ut Dominus, si fieri possit, ejus suavitate, quam habet etiam ex opere operantis, quodammodo recreatus eorum omnium obliviscatur, quæ contra sanctissimam ipsius voluntatem ab hominibus perpetrantur. Ex altera vero parte in cælum animo ascende et considera, quanto fervore cælites universi Deum ament, et quam suavi harmonia ipsius laudes uno ore decantent. Junge te illis et similes elice amoris ac laudum affectus: sed cave, ne vocis tuæ ac morum cacophonia beatorum dulcissime concinentium concentum perturbes.

Cum hoc sacrificium Christi passionem et mortem repræsentet, veluti quædam imago et actio tragica est, non verbalis, quales sunt poëtarum tragœdiæ, sed realis et substantialis, exprimens incruente passionem illam et mortem cruentam, ex qua omnia bona tua et aliorum omnesque thesauri divinæ gratiæ profluxerunt. Solerter itaque adverte, quam fervida devotione tanti boni repræsentatio a te fieri debeat. Sunt spectatores hujus tragœdiæ Ss. Trinitas, humanitas Christi in cælo, Angeli et animæ beatæ: cave, ne quid ineptum vel indecens in te appareat, quod Dei ac cælestium civium purissimos oculos possit offendere. Id vero assequeris, si perpetuam in te ipso corporis afflictionem et passionum mortificationem expresseris vivamque memoriam in te conservaveris acerbissimorum Christi cruciatuum, quos hoc sacrificio commemoras et repræsentas, et eosdem aliis proposueris morum ac vitæ severitate.

CAPUT IV.

De his, quæ Missæ celebrationem proxime antecedunt.

§ I.

De necessitate præparationis.

Ante orationem, ait Sapiens, *præpara animam tuam, et noli esse quasi homo qui tentat Deum.* Quod si Deum tentare atque ad iracundiam provocare dicitur, qui ipsum audet in oratione interpellare non præmissa diligenti et accurata præparatione: quanto magis eumdem sua temeritate et audacia irritabit, qui Unigenitum suum illi offerre ipsumque suscipere imparatus præsumet? Et si rex aut princeps magnæ potentiæ tibi, o sacerdos, significasset, ut illi hospitium crastina die parares: quanta sollicitudine expurgare domum et ornare satageres totam etiam noctem ducens insomnem, ne quid ille veniens incompositum et indecorum reperiret?

Nunc vero Rex regum et Dominus dominantium mandat tibi per Prophetam dicens: *Præparare, Israël, in occursum Dei tui,* quia ecce ego veniam, et manebo in medio tui. Vide ergo et considera, quanta diligentia thalami tui tergere sordes debeas, quali apparatu ipsum ornare, quo dignus fias a tanto hospite visitari. Talem se Deus exhibebit animæ tuæ, qualem se illa præparaverit ei: quantumque tu apposueris ad diligentiam, tantum ille adjiciet ad gratiam. Vetus parœmia est: *Adoraturi sedeant,* qua paratum purgatumque animum ad Deum afferre monemur. Quidam etiam ethnicus ait: *Dimidium facti, qui bene cœpit, habet:* in singulis enim actionibus id in primis curandum est, ut recte ordiamur. Omnium autem optima præparatio et magis necessaria illa est, quæ in puritate et sanctitate vitæ consistit: cum quidquid agis, quidquid cogitas, quidquid moliris, ad hunc scopum refers, ut vivas vita divina teque dignum reddas hoc cælesti convi-

vio. Sicut enim fructus frequentis celebrationis in hoc præcipue attenditur, ut quotidie crescas in humilitate, patientia, mundi contemptu et caritate: ita vera præparatio in hoc sita est, ut quotidie aliquid vitii deponas, aliquid virtutis acquiras, donec possis cum Apostolo dicere: *Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus.* Et illis quidem, qui Deo jugiter adhærentes mentem habent rebus divinis exercitatam, non erit difficile sanctioris vitæ incremento se ad digne celebrandum recte disponere: aliis vero, quorum major numerus est, qui minus idonei sunt ad animum sursum erigendum, varia sancti Patres documenta præscribunt, quibus adjuti ad Deum accedant tali cura et dispositione, quæ tanto mysterio digna sit. Quædam ex his jam supra a nobis tradita sunt, alia infra explicabuntur.

§ II.

De præmittenda confessione sacramentali.

Formidabilis est et non sine horrore audienda Apostoli comminatio dicentis: *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit Corporis et Sanguinis Domini.* Quare celebrare volenti revocandum est in memoriam ejusdem præceptum: *Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat; qui enim manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit.* Et quidem probatio omnino necessaria est, ut nullus sibi conscius mortiferæ labis ad sacrificandum præsumat accedere, non præmissa sacramentali confessione, quantumvis sibi contritus videatur; alioquin panem vitæ in mortem et condemnationem accipiet. Ut vero ex hoc divino convivio, quod sanctis animabus inexplicabiles præbet delicias, mens abundantius reficiatur, non solum a mortalibus, sed etiam a venialibus culpis et

ab omni terreno affectu eam expurgare oportet et puram ac vacuam Deo exhibere gratiæ suæ donis implendam et exornandam. Hac de causa boni sacerdotes, quos te imitari par est, vel quotidie vel alternis diebus vel bis saltem in hebdomada animo vere contrito ad confessionem solent accedere, omnesque malorum radices evellere conantur atque omnem vel levissimam maculam abstergere. Quod si nihil sacramento pœnitentiæ expiandum occurrat, intensum nihilominus contritionis actum de totius vitæ delictis elicere non omittes, quia cor contritum et humiliatum Deus non despiciet.

In ipsa autem confessione vitanda prolixitas et nimia diligentia in levioribus culpis recensendis; satius enim est intime de iis dolere et per devotam cordis ad Deum conversionem eas expiare, quam in iis ad instar historiæ sine proposito emendationis, sicut ut plurimum contingit, enarrandis immorari. An vero expediat, quotidianas imperfectiones in

confessione explicare, ut status pœnitentis notior sit confessario, non est una magistrorum spiritualium sententia; tutior tamen et communior est oportere eas extra sacramentum manifestare. Cavendus item multorum error, qui se prolixe de iis accusant, quæ peccata non sunt, ut de pravis habitibus et passionibus et de circumstantiis impertinentibus; quod sint superbi, iracundi et proni ad malum; quod Deum non amaverint ex tota cordis intensione, et alia ejusdem generis multa, de quibus et aliis ad confessionem pertinentibus suadeo, ut omnino legatur tractatus S. Bonaventuræ de modo confitendi et puritate conscientiæ.

Confessioni autem duplex præparatio præmittenda: remota et proxima. Remota in hoc consistit, ut per vigilem cordis custodiam, profundam tui cognitionem et exactam discussionem eam comparare studeas conscientiæ teneritudinem et puritatem, quæ commissos defectus statim sentiat et fideliter me-

moriæ suggerat. Deinde assuesces actum contritionis frequentare et quotidianum examen sic instituere, ac si statim confiteri deberes. Proxima aliquot actus complectitur: nam primo gratiam efficacem petere debes omnia peccata agnoscendi, detestandi et emendandi; tum in memoriam revocanda quæcumque ab ultima confessione commissa sunt; demum de singulis actum doloris elicies cum firmo constantique proposito ab his deinceps abstinendi et satisfaciendi. Quod si peccata leviora sint, quia omnia corrigere propter humanam fragilitatem difficile est, propones saltem et conaberis, quoties ad confessionem accedis, aliquod ex his deponere, in quod frequentius labi soles.

§ III.

Modus confitendi.

Quandoquidem hujus sacramenti pars essentialis eaque præcipua est dolor et contritio ob admissa facinora, huic

maxime insistes præmissa brevi consideratione alicujus motivi ejusdem contritionis, qualia hæc sunt: 1. Gravitas peccatorum, quibus offenditur Deus, cujus bonitas infinita nec levissime quidem lædenda foret etiam ob salutem totius mundi. 2. Atrocissima damna, quæ tam in ista, quam in altera vita ex peccato oriuntur. 3. Inscrutabilitas judiciorum Dei sæpe ingratos deserentis et tepidos evomentis. 4. Brevitas et incertitudo temporis gratiæ, quo potest offensa Dei expiari. 5. Memoria æternitatis ejusque interminabilis durationis. 6. Inæstimabilis dignatio Dei, qui tanta passus est, ut te a peccatis liberaret. 7. Magnitudo beneficiorum tibi a Domino collatorum, pro quibus turpissimum est non te gratum bene vivendo exhibere. 8. Sublimitas æterni præmii et facilitas mediorum ad illud acquirendum. 9. Infinita amabilitas Dei infinito obsequio propter se dignissimi, quia ipse est summum bonum, qui te amore incomprehensibili prosequitur.

Hæc motiva si attente consideraveris, facile poteris summam in te contritionem excitare. Sic autem dispositus ad pedes confessarii accedes, quasi ad lavacrum Sanguinis Jesu Christi, in quo te ab omnibus inquinamentis tuis dealbandum fore confides. Duos ibi sacerdotes adesse putabis, visibilem unum, alterum invisibilem, qui penetralia cordis intuetur. Ideo humillime, quasi filius prodigus resipiscens, benedictionem petes et gratiam bene confitendi; præmissaque generali confessione, actum contritionis renovabis. Tum magna interiori et exteriori reverentia, quanta judici solet a reo exhiberi, peccata tua sacerdoti, qui Christum Judicem repræsentat, confiteberis nude, sincere, humiliter, non ex habitu et consuetudine, plorans coram Deo flagitia tua cum rubore et confusione. Dum vero sacerdos profert verba absolutionis, iterum actum contritionis elicies, teque a Christo ceu filium prodigum osculo excipi, nova stola ornari, am-

plexu constringi putabis additis ab eodem illis verbis: *Remissa sunt tibi peccata tua, jam amplius noli peccare.* Quare gratias ei ages dicens cum Propheta: *Nunc cœpi,* et incipies ab illa hora vitam sanctius instituere.

Post confessionem id, quod impositum tibi fuerit pro satisfactione, statim persolves Deoque offeres in unione passionis Christi et satisfactionum omnium Sanctorum. Deinde examinabis, an vera fuerit contritio elicita, an intima cordis penetraverit, an diligentem discussionem præmiseris, an culparum gravitatem agnoscas, an aliquid prætermiseris, an tibi ex ignavia ignoscas, an teipsum arguas et ad serio pœnitendum impellas.

§ IV.

Oratio ante confessionem, et actus contritionis.

Ad te, piissime Jesu, refugium meum et consolatio mea, ad te mœrens et tristis venio recogitans tibi annos meos

et delicta mea in amaritudine animæ meæ. Ad te verba doloris effundo, misericordiam tuam implorans, ut facias opus tuum, quod est misereri et parcere, tollens peccata mea, quæ sunt maxima miseria mea. Ne despicias voces et singultus ovis perditæ et filii prodigi ad tuam pietatem redeuntis de regione longinqua: non enim lætaris in perditione morientium, qui, ut ego non morerer, mortem subire dignatus es. Vermis terræ retribui tibi mala pro bonis: et heu quot mala et quam gravia peccata pro tantis et tam eximiis bonis! Et tamen loqueris ad sponsam tuam prævaricatricem animam meam, postquam fornicata est cum amatoribus multis, ut revertatur ad te, et suscipies eam, quia misericordia tua super omnia opera tua; et major est bonitas tua, quam iniquitas mea.

Surgo igitur et venio ad te corde contrito et humiliato; venio, ut laver, o fons æternæ vitæ, ad quem sitio sicut cervus ad fontes aquarum; venio, ut illuminer,

o lux mea, et amem te et confitear adversum me injustitiam meam. Emitte lucem tuam et veritatem tuam, et illumina mentem meam, ut omnia mala mea quæ commisi, et bona quæ omisi distincte cognoscam et integre confitear; nec me permittas computrescere in sordibus meis, tu qui omnium misereris, et nihil odisti eorum quæ fecisti. Fac me assueta mala relinquere et tibi placitis operibus occupari, ut ubi abundavit delictum, tua gratia superabundet: et sicut fuit sensus meus, ut errarem a te, decies tantum iterum conversus requiram te.

Doleo, benignissime Jesu, de omnibus et singulis peccatis meis eaque detestor super omnia mala, non solum arido et imperfecto corde meo, sed corde etiam et affectu omnium vere pœnitentium, ex gratuito tui amore, quia Deus es infinito amore dignissimus, firmiterque propono quælibet potius subire mala, quam iterum peccato consentire. Exactissime item confiteri volo tibique et proximo in-

tegre satisfacere atque omnes peccandi occasiones deinceps evitare. Quidquid vero mihi deest, suppleat mors tua, Sanguis tuus et superabundantia merita tua, quibus fretus veniam obtinere spero et gratiam mores meos corrigendi et in bono usque ad finem perseverandi. Et nunc, Domine, qui dedisti mihi cognoscere flagitia mea, perfice contritionem meam et perduc ad finem satisfactionem meam. Ure me igne amoris tui, et separa a me, quidquid displicet majestati tuæ. Purifica omne, quod tibi placet in me, ut in te vivam, non in me; et in te moriar ac propter te, Salvator meus. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. Amen.

§ v.

Oratio post Confessionem.

Gratias ago tibi, Domine pater et dux vitæ meæ, quia non secundum peccata mea fecisti mihi, sed superexaltasti misericordiam judicio et projecisti

in profundum maris omnia delicta mea. Atque utinam possem tantam in me contritionem excitare, quantam habuerunt pro peccatis suis sanctus Propheta David vir secundum cor tuum, S. Petrus princeps Apostolorum, ac reliqui pœnitentes: quam libenter totus in lacrimas diffluerem, donec lavarentur iniquitates meæ, et ostenderes mihi placatum vultum tuum! Sed facta est anima mea sicut terra sine aqua tibi, et aruit sicut testa virtus mea: cumque omni virtute destitutus sim, hoc solum habeo residui, ut oculos meos extollam ad Redemptorem meum, ejusque lacrimas offeram tibi, quas ille pro me uberrime effudit, ut iis placatus aperias mihi januas misericordiæ tuæ et suscipias me servum fugitivum venientem ad te et ab inimicis fugientem.

Respice in me et miserere mei, Domine patiens et misericors, loquere ad petram cordis mei et percute virga virtutis tuæ, ut fluant aquæ compunctionis, aquæ salutares, quibus sanabitur et dealbabitur

anima mea. Confirma hoc, quod operatus es in me, tibique grata et accepta sit confessio mea, atque omnem ejus defectum suppleat pietas et misericordia tua. Misericordiam tuam imploro et veniam postulo cum inviolabili proposito deinceps non peccandi et studio virtutum sedulo incumbendi, te mihi vires subministrante, qui non deseris sperantes in te. Ne patiaris me diutius vagari post vanitatem vitæ hujus; transeunt enim dies et dies, anni et anni, et ecce nihil proficio. Convertere ergo et deprecabilis esto super me indignissimum servum tuum, et noli sic attendere malum meum, ut obliviscaris bonum tuum: nam si ego commisi, unde me damnare potes, tu non amisisti, unde me salves et recipias in gratiam tuam, Deus meus, adjutor meus. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. Amen.

§ VI.

Directio intentionis ante Missam.

Deus cæli et terræ, infinite amabilis, et omnium bonorum fons indeficiens, ego N. omnium notarum miserrimus peccator, et Ecclesiæ tuæ minister indignissimus, ante thronum gloriæ tuæ humi provolutus, quam maximo possum amoris, reverentiæ et devotionis affectu, volo et intendo hodie sacrosanctum Missæ sacrificium altissimæ majestati tuæ, cui soli debetur, juxta ritum S. Romanæ Ecclesiæ offerre, et ex nunc offero una cum omnibus sacrificiis tibi placitis, quotquot a principio mundi oblata sunt et usque ad finem offerentur: simulque pretium Sanguinis et cunctos labores ac cruciatus Redemptoris nostri; omnia merita sanctissimæ et immaculatæ Genitricis ejus; omnium Sanctorum virtutes totiusque militantis Ecclesiæ laudes et preces: in unione illius admirabilis sacrificii, quod idem Unigenitus tuus in ultima cœna insti-

tuit et in cruce consummavit, factus sacerdos suæ victimæ et victima sui sacerdotii: affectu ac nomine ejusdem, totiusque Ecclesiæ suæ sanctæ et omnium mecum quocumque modo offerentium: ex puro tui amore ac desiderio tui beneplaciti semper et in omnibus perficiendi: ad tuam maximam laudem, et cultum et gloriam: in protestationem supremæ tuæ excellentiæ, dominii tui in omnes creaturas, et nostræ subjectionis et dependentiæ a te: in cultum latriæ tibi soli debitum, simul cum adorationibus tibi gratissimis ejusdem Christi Filii tui, B. Virginis, omniumque Angelorum et Sanctorum: in memoriam vitæ, passionis et mortis præfati Domini nostri, et in obedientiam ejusdem mandati, quo præcepit, ut idem in ejus commemorationem faceremus: ad honorem et augmentum gloriæ Deiparæ Virginis omniumque Angelorum et Sanctorum, eorum præsertim, quorum hodie festivitas celebratur: in gratiarum actionem pro universis beneficiis tuis,

quæ mihi indignissimo peccatori cunctisque hominibus et omni creaturæ conferre dignatus es: in propitiationem et satisfactionem pro peccatis totius mundi, et pro meis specialiter, de quibus doleo, quæque detestor et abominor super omne detestabile, quia tibi maximopere displicent, cum firmo proposito emendationis.

Et quia hoc sacrificium vim impetratoriam infinitam habet, offero illud pro meis et omnium viventium ac defunctorum necessitatibus. Et primo quidem fructum, quem possum et debeo, illi principaliter applico, pro quo celebrare intendo; et si forte contingat eum non indigere vel non esse capacem, opto et volo hunc fructum ad N. derivari, cum applicatione indulgentiarum mihi vel tali defuncto. Secundario autem, sine ejus præjudicio, pro quo offerre primario teneor vel intendo, offero pro omnibus mihi peculiariter commendatis, pro N. et N., pro tali gratia obtinenda, et pro cunctis viventibus atque defunctis, pro

quibus me indignum famulum tuum legatione apud te fungi voluisti, ut defunctis requiem indulgeas, vivisque gratiam concedas tibi serviendi et in amore tuo usque in finem perseverandi. Amen.

§ VII.

Deprecatio pro omnium necessitatibus.

Memento, Domine, per viscera misericordiæ tuæ, per merita Filii tui, quem pro nobis oblatum nunc denuo offero, per merita B. Virginis et omnium Sanctorum, memento Ecclesiæ tuæ, sponsæ tuæ: auge in ea puritatem fidei et munditiem sanctitatis, et labore virorum apostolicorum dilata eam toto orbe terrarum. Conserva eam quietam et tranquillam, et portæ inferi non prævaleant adversus eam. Hostium ejus elide superbiam, et gentes a fide alienas veritatis tuæ splendore collustra, ne pereant tot imagines tuæ, pro quibus pretiosus Filii tui sanguis effusus est.

Da Summo Pontifici nostro N. cor docile; da Spiritus Sancti abundantiam, ut populo sibi commisso verbo et exemplo præluceat. Intende oculos pietatis tuæ in universos Ecclesiæ præsules et pastores, et fac eos super gregem sibi commissum fideliter excubare. Adesto parochis et presbyteris et omni clero, ut nulli præbeant scandali occasionem, diligant puritatem et ea sequantur, quæ pacis sunt. Esto propitius omnibus religiosis, quos separasti tibi in hæreditatem de universis populis terræ: da illis continuum in virtute profectum, votorumque ac regularum exactissimam observantiam. Da huic domui bonorum temporalium sufficientiam, et spiritum excita in prælatis nostris et in cunctis fervorem accende. Suscita in Ecclesia tua strenuos operarios, qui eam verbo fideliter pascant et exemplo confirment. Da eis rectam mentis intentionem, zeli sinceritatem, contemptum sui, animi robur, virtutis constantiam.

Effunde miserationes tuas, Domine, Princeps regum terræ, in omnes reges et catholicos principes, eisque tribue in obedientia fidei et Ecclesiæ perseverantem famulatum, subditorum curam, justitiæ zelum, mutuam pacem et observantiam mandatorum tuorum. Tuum etiam auxilium cunctis magistratibus præbe, ut pacata gubernatione subjectos regant, te in omnibus judiciis suis timeant, tibique jugiter placere contendant.

Da omni statui Ecclesiæ abundantiam gratiæ tuæ; ut unusquisque in ea vocatione, in qua vocatus est, tibi digne et laudabiliter famuletur. Da virginibus castitatem, Deo dicatis continentiam, conjugatis sanctimoniam, pœnitentibus indulgentiam, viduis et orphanis sustentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, navigantibus portum, justis perseverantiam, bonis ut meliores fiant, tepidis ut fervescant, malis et peccatoribus, qualem me dolens esse confiteor, ut con-

vertantur. Conserva cælum in salubritate, terram in fertilitate, fructus in maturitate, mundum in providentia omni ex parte sufficienti. Respice omnes ægrotos, afflictos, tentatos, agonizantes et in aliquo periculo vel necessitate constitutos, et da illis auxilium, remedium, consolationem, prout expedit ad gloriam tuam et illorum salutem.

Supplex item oro te, benignissime Deus, pro omnibus inimicis meis, quos intime diligo: pro iis qui me offenderunt, vel quos ego offendi aut scandalizavi, ut eis in omnibus benefacias et pectora eorum sancto igne tuæ caritatis succendas. Miserere omnium, pro quibus orare debeo, vel qui se commendaverunt indignis orationibus meis, omnium præcipue consanguineorum, affinium, amicorum et benefactorum meorum N. et N. Exaudi preces et vota ipsorum, et subveni eorumdem ad te clamantium necessitatibus. Oro te quoque pro tali re et negotio N. N., ut felicem exitum sortiatur, si saluti nostræ profuturum esse

cognoscis. Memento etiam, Domine Rex æterne, cui omnia vivunt, animarum omnium fidelium defunctorum, præsertim N. et N., super quas invocatum est nomen tuum. Exstingue earum ardorem optato rore misericordiæ tuæ, et cito purgatas in conspectu tuo admitte.

Pro meipso tandem infelicissimo peccatore clementiam tuam humillime imploro, ut per virtutem hujus sacrificii universa peccata mea dimittas mihi, quæ multiplicata sunt super numerum arenæ maris. Audi sanguinem Filii tui altius clamantem quam sanguis Abel, et in virtute hujus oblationis miserere servi tui secundum magnam misericordiam tuam. Dirige me in via tua et doce me facere voluntatem tuam. Auge in me fidem, spem, caritatem et reliquas virtutes statui meo necessarias. Da terrena despicere et amare cælestia. Posside me jugiter secundum beneplacitum tuum, ut te in omnibus et ubique inveniam, donec per felicem mortem ad te merear pervenire. Amen.

§ VIII.

Specialis oblatio sacrificii quatenus est latreuticum.

Sancta Trinitas unus Deus, rerum omnium principium et finis, cujus potentia, sapientia, bonitas et magnitudo incomprehensibilis est, toto corde et corpore prostratus adoro te; tibique hodie sacrificium offerre intendo Corporis et Sanguinis Domini mei Jesu Christi pure propter te, ad majorem tui gloriam, in protestationem supremi dominii tui in omnes creaturas, et nostræ subjectionis ac omnimodæ dependentiæ a te: in recognitionem infinitæ tuæ perfectionis, beatitudinis, et gloriæ, omniumque operum tuorum, quæ summopere gaudeo a nulla creatura digne posse æstimari, nisi a te, Pater omnipotens, æterne Deus, et ab Unigenito tuo Salvatore nostro, qui tecum et cum Spiritu Sancto unus est Deus, unus est Dominus: quem ideo tibi in sacrificium laudis offero tua infinita majestate di-

gnissimum, in cultum latriæ tibi soli debitum, cum omnibus obsequiis, laudibus et adorationibus, quibus te olim glorificavit in terris: una cum meritis, laudibus et adorationibus beatissimæ Virginis Mariæ omniumque Angelorum et Sanctorum.

Quis enim ego sum vermiculus terræ et opprobrium hominum, ut audeam faciem meam levare ad te et aspicere altitudinem cæli? Christi igitur Filii tui et omnium electorum meritis onustus accedo ad te, eorumque nomine et affectu abjicio me corpore et spiritu ante thronum divinitatis tuæ, ut intelligat universus orbis, me esse opus manuum tuarum et tamquam nihilum ante te. O quam gratum et jucundum mihi foret, per omnes undique regiones omnes homines videre in genua provolutos te adorare! Sed quia plerique te non cognoscunt vel cognitum non venerantur, pro his quoque te adoro teque humillime deprecor, ut hanc oblationem Filii tui

suscipere digneris in supplementum peccatorum et blasphemiarum, quibus perditi mortales te offendunt sive in terra sive in inferno. Tibi gloria in sæcula. Amen.

§ IX.

Oblatio sacrificii quatenus est eucharisticum.

Gratias ago tibi, Domine Deus, omnium bonorum fons et origo, pro maximis et innumerabilibus beneficiis tuis, pro quibus omnibus et singulis infinita tibi et interminabilis gratiarum actio singulis momentis temporis et æternitatis deberetur; sed quia minor sum sine ulla comparatione minimo beneficiorum tuorum, nec ulla creatura reperiri potest, quæ tuæ inexhaustæ bonitati dignas valeat referre gratias: unigenitum Filium tuum, tibi unice dilectum, divinæ majestati tuæ in sacrificium eucharisticum humillime offero una cum omnibus obsequiis, laudibus et gratiarum actionibus ipsius ac bea-

tissimæ Matris ejus omniumque Sanctorum et electorum tuorum.

Specialiter autem gratias tibi hoc sacrificio persolvere intendo ex totis præcordiis meis propter magnam gloriam tuam, proque omni gaudio, quod tu teipso beatus intra te percipis perenni et interminabili fruitione ex æterna generatione Filii tui, et a te atque ab eo processione Spiritus Sancti, et ex perfectionibus tuis, quarum non est numerus, et quas nemo comprehendere potest. — Pro omnibus item misericordiis et mirabilibus tuis, quæ per Filium tuum extra te operatus es et semper operaberis. Pro ejusdem incarnatione et pro inexhaustis sapientiæ, scientiæ, meritorum et gloriæ thesauris, quos in sanctissima ejus humanitate abscondisti: proque illa singulari pietate, qua eum mihi in patrem ac doctorem, in ducem ac redemptorem concessisti; et pro omni fructu vitæ, passionis et mortis ejus. — Pro immensis gratiarum opibus, quas beatissimæ ejusdem Genitrici

Virgini Mariæ contulisti, quam mihi quoque in parentem, advocatam et protectricem largiri dignatus es: pro ejus electione, immaculata conceptione, admirabili maternitate, gloriosa in cælum assumptione, omnique gratia et gloria, qua illam in terra et in cælo honorificasti: et pro omnibus beneficiis, quæ ipsa intercedente toti terrarum orbi ejusque devotis clientibus contulisti et conferes in perpetuum. — Pro innumerabilibus Angelorum exercitibus, quorum numerum tu solus nosti, qui eos creasti prærogativis singularibus exornatos ad tui gloriam et nostrum subsidium. — Pro eximiis donis, quibus Sanctos et electos tuos cumulasti, illos præsertim, quos hodie S. Ecclesia veneratur, quorum meritis et doctrina ipsam Ecclesiam ædificasti, hæreses et schismata contrivisti et omnes fideles illuminasti. — Pro maximo gratiarum munere, quibus eos reples, quos ad apicem perfectionis efficaciter trahis et ad dulcissimam familiaritatem tuam admittis, pro inex-

plicabili patientia, qua peccatores toleras, ad te invitas et auxilia illis necessaria suppeditas, ut convertantur. Pro singulis beneficiis, quæ omnibus viatoribus, amicis et inimicis meis, fidelibus et infidelibus, cunctisque creaturis sensibilibus et insensibilibus contulisti. Pro gratiis gratis datis ad Ecclesiæ utilitatem, quas licet non omnes singulis dederis, dedisti tamen, ut sint in omnibus: ut quod singuli in se non habent, in aliis habeant; Spiritus enim tuus dividit singulis prout vult.

Pro infinito amore, quo me prosecutus es, eligens me ante mundi constitutionem, ut sim sanctus et immaculatus in conspectu tuo: quodque tempore præfinito ex abysso nihili eduxeris me et nasci feceris in Ecclesia tua, extra quam non est salus: quod me dono tuæ gratiæ per baptisma ditaveris et animam meam præclarissimis virtutum habitibus exornaveris: quod perpetuo astitisti mihi, conservans me et præservans a multis periculis et adversitatibus admirabili tua

providentia: quod Angelum ad mei custodiam deputaveris, qui perpetuus cogitationum et operationum mearum inspector est, dirigens me occultis inspirationibus ad salutem. Pro maxima misericordia, qua me redemptum pretioso Sanguine Filii tui e sæculo nequam eripuisti, et, cum in peccatis jacerem, excitasti illustratione tua et vocasti in admirabile lumen tuum in locum sanctificationis, dissimulans peccata mea propter pœnitentiam. Pro sublimissima sacerdotii dignitate, ad quam me prorsus immerentem evexisti, et pro multis præclarissimis donis naturæ et gratiæ, quæ mihi singulariter contulisti: quod mihi tot media ad salutem, totque virtutis instrumenta suppeditaveris: quod toties me custodieris ne peccarem, occasiones subtrahens et pravas sanans affectiones: quod, cum aliquando me tentari permisisti, vim tamen et fortitudinem resistendi misericorditer tribuere dignatus sis, præveniens me in miserationibus tuis: quod

victum et vestitum et alia necessaria ad decentiam status mihi copiose præbueris: quodque omnia propter me regere et conservare non desinas: quod, ut validius me traheres ad te, aliquot mihi corporales ægritudines, angustias animi et adversitates immisisti, ac mirabili vicissitudine consolationum et desolationum erudiens me, ne in prosperis extollar, aut in adversis deficiam: quod per viam mandatorum tuorum deduxeris me, dans scire, velle et operari, quod bonum est; ut per bona opera certam faciens te adjuvante vocationem meam, præparata electis tuis gloria perfruar in æternum.

Hæc et alia multa fecisti mihi, Domine Deus meus, vita et dulcedo animæ meæ, de quibus optabile mihi foret semper loqui, semper cogitare, semper tibi gratias agere, sed imperfectum meum viderunt oculi tui. Quis enim ego sum filius iræ et abyssus tenebrosa, ut tantis beneficiis par esse possim? Calicem igitur salutaris accipiam, et hoc

tibi sacrificium pro me et omnibus immolabo, ut de perceptis hac dignissima victima gratias exhibentes beneficia potiora sumamus. Amen.

§ x.

Oblatio sacrificii quatenus est propitiatorium.

Procido coram te, Domine, cum tremore et rubore, gravissima onustus flagitiorum meorum sarcina: nec mea solum, sed et totius populi peccata coram te porto, quia me pro omnibus legatione fungi jussisti, ut quod illi pro se non possunt, ipse tamquam mediator merear impetrare. Sed qua fiducia pro culpis alienis intercessor veniam, servus nequissimus innumerabilium scelerum reus, qui pro tot beneficiis a te susceptis gravissimas tibi injurias et offensas retribui, bonitatem tuam contemnens et justitiam vilipendens? Iniquitates meæ diviserunt inter me et te, et peccata mea absconderunt faciem tuam, ne exaudires.

Verumtamen ecce revertor ad te dolens et mœrens, quod offenderim te: et quia nullum exstat pretium, quo infinitæ bonitati tuæ offensæ condigne satisfacere valeamus, nisi pretium Sanguinis dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi, ipsum tibi offero hostiam placationis sufficientissimam pro meis ac totius mundi peccatis, ut mihi et N. N. atque omnibus peccatoribus veram contritionem concedas, meque et illos a reatu pœnarum misericorditer absolvas per acerbissimam passionem et mortem ejusdem Filii tui, quem semel in cruce oblatum nunc denuo offero. Ibi enim invenio meritorum ejus mare magnum et spatiosum, quo demergantur omnia peccata nostra: ibi infinitum satisfactionum thesaurum, quo omnia debita nostra, remissione obtenta, expungantur. Esto itaque placabilis super multitudinem iniquitatum nostrarum, et audi Sanguinem Filii tui clamantem ad te non vindictam, sed veniam et misericordiam. Attende, Domine, et ignosce

dolentibus et pœnitentibus. Da gratiam emendationis et in bono perseverantiam: et cantabimus laudes tuas in sæcula sæculorum. Amen.

§ XI.

Oblatio sacrificii, quatenus est impetratorium.

Quia ineffabili tua pietate et misericordia me indignissimum famulum tuum legatione fungi apud te voluisti pro omnibus hominibus vivis et defunctis, offero tibi, clementissime Pater, hoc tremendum sacrificium, quod vim impetratoriam infinitam habet, pro singulorum necessitatibus et indigentiis, ut per passionem et mortem Jesu Christi Salvatoris nostri eorum voces et singultus misericorditer audire et partem aliquam auxilii tui singulis largiri digneris. Attende itaque et exaudi pro singulis deprecantem nec avertas faciem tuam a me propter innumerabilia peccata mea; non enim in justificationibus meis, sed in persona Ecclesiæ tuæ et tibi unice dilecti Filii tui ad te loqui præsumo.

Miserere omnium, quos fecisti, Domine, et reple eos scientia ac fide tua, ut lauderis cum hæreditate tua. Da omnibus fidem vivam et ardentissimum in te amorem, et ne claudas ora canentium te. — Effunde misericordiam tuam in gentes, quæ te non noverunt: Turcas, Mauros, idololatras, Judæos, hæreticos, schismaticos, obscura nocte infidelitatis sepultos; vindica eos ab erroribus et illumina corda illorum, ut te cognoscant et Jesum Christum, quem misisti. — Dissipa consilia impiorum, ne quidquam officiant regno tuo et propagationi gloriæ tuæ, et libera fideles tuos e manibus filiorum alienorum.

Sanctifica Ecclesiam tuam, quam plantavit dextera tua: aufer ab ea omnia scandala, dissensiones et schismata, ut tandem aliquando fiat unum ovile et unus pastor. — Da Summo Pontifici nostro cunctisque prælatis, ut oves sibi commissas fideliter pascant fructu orationis, exemplo bonæ conversationis, verbo prædicationis, subsidio caritatis.

Sit perpetua in illis oneris sibi impositi consideratio, et sacerdotio fungantur sine reprehensione. — Reforma omnes ecclesiasticos ordines, ut et ipsi luceant coram hominibus, sitque in eis virtutum decus, splendor sanctitatis. — Reduc omnes religiones ad fervorem et perfectionem, in qua fuerunt institutæ: da superioribus zelum disciplinæ, subditis obedientiam, ut professione sua omnes digni inveniantur. — Da prædicatoribus vocem virtutis, ut e cœno peccatorum quamplurimos educant et ad timorem et amorem tuum perducant. — Illumina sapientia tua omnes reges et principes cunctosque magistratus, ut subditis sibi populis justitiam fideliter administrent, pacem diligant, Ecclesiam venerentur, mandata tua custodiant et de hostibus sanctæ fidei te protegente triumphent.

Defende fideles tuos a fame, peste et bello, a persecutionibus, a calumniis, a cunctis periculis et adversitatibus, ab omni necessitate corporali et spirituali,

ab omni angustia et calamitate; et illos adjuva, quos affligi et tribulari permisisti, ut omnes sibi misericordiam tuam sentiant adfuisse. Ne sinas eos labi, qui in periculo et occasione peccandi versantur, eosque conserva, quos gratiæ tuæ pretiosissimo munere locupletasti. — Adesto agonizantibus, ut vera contritione purgati et amore tuo succensi diaboli insidias evadant et a damnatione perpetua liberentur. — Memento tot miserabilium peccatorum, qui in foveam peccati mortalis infeliciter lapsi sine ope tua inde emergere non possunt, et da illis auxilium efficax, ut surgant et resipiscant. — Omnibus item inimicis nostris caritatem et dulcedinem tuam benignus infunde; et libera nos a malorum insidiis. Da illis, quos ego offendi aut scandalizavi, veniam peccatorum et veram emendationem. — Omnes autem amicos et benefactores, consanguineos et affines nostros illustra gratia tua, succende amore tuo, ut te solum quærant, te solum di-

ligant, omnique tempore opera illorum plena inveniantur in oculis tuis.*) — (Da huic Congregationi, ad quam me vocare dignatus es, bona spiritualia et temporalia, nosque et illa administra et dirige, ut cultus tuus et animarum salus hic semper vigeat, crescat et perseveret.) — Custodi omnes mihi commissos et commendatos, et pro quibus orare debeo, præcipue vero N. et N.: rege et salva eos juxta beneplacitum tuum, ut nemo ex illis pereat.

Succurre omnibus, pro quibus me orare tu vis, et ego nescio: protege servos tuos omnes, qui te maxime diligunt, quamvis eorum numerum et nomina ignorem; justis autem, tepidis et imperfectis auge fidem, spem, caritatem, auge fervorem, ut ad culmen perfectionis cito perveniant. — Respice benignis oculis animas in purgatorio detentas, illas præsertim, quæ suffra-

*) Ea, quæ sequuntur uncis inclusa, a non-religiosis omittantur.

giis nostris magis indigent, et da iliis requiem sempiternam.

Mei denique memento, omnium miserrimi et indignissimi, qui gratiæ tuæ auxilio tanto majori præ cæteris egeo, quanto infirmior sum et impotentior. Exstingue in me omnia terrena desideria et ignem tui amoris accende. Dirige me in veritate tua et da finalem perseverantiam per Christum Filium tuum, cui tecum et cum Spiritu Sancto est laus et honor in sæcula sæculorum. Amen.

§ XII.

Actus diversarum virtutum ante Missam.

Fidei.

Quis mihi det, suavissime Jesu, ut sub candido specierum sacramentalium velamine vultum tuum intueri possim, in quem desiderant Angeli prospicere? Quis mihi det, ut pateant mihi fontes saluberrimi quinque vulnerum tuorum, quæ oculis fidei in tuo corpore cerno,

fontes aquarum viventium in ablutionem peccatricis animæ meæ? O venæ salientes in vitam æternam! effundite super me aquam gratiæ, quæ sitim meam satiet, ut gaudio repletus et fide viva imbutus exclamem cum Thoma Apostolo: *Deus meus et Dominus meus!* Credo enim firmissima fide, te in augustissimo sacramento Corporis et Sanguinis tui vere præsentem esse Deum meum et Dominum meum; et pro hac assertione millies mori paratus sum. Credo, inquam, quod in hoc sacramento Corpus tuum gloriosissimum vere adest: sole splendidius, electum ex millibus, cum ea integritate, pulchritudine, majestate, qua in cælo exsistit et qua nulla major concipi potest. Ibidem est Sanguis olim pro nostra omniumque salute effusus. Ibi est Anima omni gratia et sapientia plena, in qua sunt omnes thesauri virtutum et scientiæ Dei. Ibi denique latet Divinitas tua, Verbum scilicet omnipotens, per quod Pater dicit omnia; et quia tu in Patre et

Pater in te est, adest etiam Pater te, Verbum suum, generans, adest et Spiritus Sanctus utriusque nexus et amor. Hoc est compendium omnium mirabilium tuorum, hoc summum prodigium omnium creatarum mentium captum excedens, hæc veritas infallibilis, quam te largiente per gladios et ignes profitebor.

Spei.

In te solo spem meam colloco, dulcissime Jesu, quia tu salus et virtus mea, tu refugium et firmamentum meum, tu fons omnium bonorum. Quomodo enim auderem hoc tremendum sacrificium Deo Patri offerre teque in eo suscipere, nisi fiduciam tu mihi præberes, qui me tuo sanguine redemisti? De tua igitur benignitate confisus accedo ad te ut ovis morbida ad pastorem, ut infirmus ad medicum, ut reus morti obnoxius ad advocatum: ut tu me foveas, protegas, corrobores et sanes. Abyssus nihili mei abyssum invocat bonitatis tuæ; nam, licet peccata mea plu-

rima et gravissima sint, ea tamen nihil sunt, quamvis plura et graviora forent, si cum misericordia tua et pretio sanguinis tui conferantur. In ipso reposita est tota fiducia mea, et gaudeo, quod nihil in me sit, in quo possim confidere. Miserere mei et salva me, qui nunquam deseris sperantes in te.

Caritatis.

O quanta vis amoris cor tuum succendit, amantissime Jesu, cum transiturus de hoc mundo ad Patrem mensam parasti nobis habentem omne delectamentum et omnem saporem suavitatis! Grande quidem fuit et admirabile opus amoris tui, quod naturam nostram assumere dignatus sis; sed longe præstantius et mirabilius est, quod Corpus tuum in cibum, et Sanguinem in potum reliqueris: in illo siquidem nostram suscepisti humanitatem, in hoc tuam largiris divinitatem. Sic totum thesaurum gratiæ tuæ in nos effudisti, ut immensa hac dilectione præventi amoris vicem

tibi rependere totis viribus satagamus. Amo itaque te, unicum meum solatium in hoc exsilio, unica spes languentis animæ, unica mea felicitas et summum bonum, quo in terris frui licet. Amo te toto corde, tota mente, tota virtute: atque utinam omni momento te ferventius semper amarem! Hoc est ardens desiderium meum, huc feruntur gemitus mei et suspiria cordis mei. Ad te enim trahis omnes vires animæ meæ, dum teipsum transfundis in me: dum, quantum fieri potest, me similem tui facis: dum esurientem animam meam non cibo aliquo terreno, sed pretioso Corpore et Sanguine tuo nutris, satias et saginas. Pro hac tua ineffabili largitate amo te, Deus meus; et ut nunquam cessem amare te, amorem meum teipso inflamma, qui esca et pabulum amoris es. O ignis jugiter ardens et nunquam deficiens, ure renes meos et cor meum, ut ardeant amore tui! Ignem venisti mittere in terram, accende illum et

eventila, ut semper crescat. Te enim amabo, si amandi vires præbueris, et eo amplius amabo, quo uberiorem amandi gratiam infuderis: nunquam tamen te amabo, ut dignus es.

Desiderii.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Salvator meus Domine Jesu: desiderat, inquam, anima mea accedere ad te teque offerre Deo Patri, ac de fontibus salvationis tuæ vinum lætificans in gaudio haurire. Sitio enim, Domine, lassatus in via iniquitatis; sitio te Deum meum, venam aquarum viventium; sitio sanguinem tuum, quem mihi in potum mirabiliter tribuisti. Ad te venio et clamo post te, liberator meus, esuriens et sitiens: miserere mei, Fili David, et da mihi panem tuum, da vinum quod miscuisti, ut refocilletur anima mea. Atque utinam possem omnium Sanctorum affectus et inflammata desideria habere teque semper si-

tire, fontem vitæ, fontem sapientiæ, fontem æterni luminis, torrentem voluptatis! Utinam te semper esuriat cor meum, panem Angelorum, refectionem animarum sanctarum; et dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ! Renuit consolari anima mea, donec suscipiam te, omne bonum meum, Domine Jesu, quem solum ardentissime concupisco cum omni affectu et devotione omnium electorum tuorum tecum epulantium in mensa tua, quorum divitias offero tibi in supplementum inopiæ meæ. Esto tu solus gaudium meum, tranquillitas mea, refectio mea et thesaurus meus, in quo mens mea quiescat! Nihil desiderem extra te et omnia mihi vilescant præter te, Deus meus, dulcedo mea et unicum centrum cordis mei!

Gratitudinis.

Quis sum ego, Bonitas infinita, ut me sacris altaribus astare volueris tibique offerre de donis tuis sanctum sacrificium, hostiam immaculatam? Unde in-

veni hanc gratiam in oculis tuis, ut ostenderes in me divitias misericordiæ tuæ? Venite et audite, omnes Angeli et Sancti Dei, et narrabo vobis, quanta fecit Dominus animæ meæ. Nam cum essem abjectus in domo mea, de pulvere erexit me et constituit me cum principibus populi sui, ut comederem panem et biberem vinum in mensa sua omnibus diebus vitæ meæ. Quas ergo tibi gratias agam, clementissime Jesu, Salvator mundi, aut quid retribuam tibi pro omnibus, quæ tribuisti mihi? Vere enim de te, sponso Ecclesiæ, illud Canticorum intelligitur: *Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.* Tu omnia, quæ habes, mihi largitus es, Corpus, Sanguinem, Animam et Divinitatem tuam: et si ego tribuam tibi omnem substantiam domus meæ, corpus, animam et libertatem cum omnibus, quæ nunc habeo vel habere possum, hoc quasi nihilum reputabitur comparatione immensi et inæstimabilis doni

tui. Tantum tibi debeo, quantum ipse vales, qui infinitus es: quare debitum meum omnem meam facultatem excedit. Audeo tamen rogare te, quia benignus et misericors es et tu nosti paupertatem meam; audeo rogare te, ne despicias munusculum, quod tibi offero in simplicitate cordis mei dicens cum sponsa: *Dilectus meus mihi, et ego illi.* Nam sicut tu totum te mihi tradidisti in nutrimentum animæ meæ, ita ego me totum servituti tuæ consecro; et quidquid habeo, quidquid sum, quidquid possum, tibi penitus trado, ut me totum tibi vindices nec quidquam mei mihi patiaris superesse.

Timoris.

Ad mensam convivii tui a te vocatus et invitatus, Domine Jesu, summum bonum meum et felicitas sempiterna, parere quidem vocanti vellem teque amanter et devote suscipere; sed contremisco valde, cum meam intueor fœditatem, contremisco a voce Apostoli tui

dicentis: *Si quis manducaverit panem hunc et biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini.* Mira enim res est et portento simillima. Pascor cælesti pane, quo saturari possunt infiniti mundi; potor præclarissimo vino, quo ardentissima Angelorum sitis exstinguitur; et fame ac siti aresco: omne cæli gaudium intus fero, et terræ illecebris irretiri non desino, vanaque solatia a creaturis emendico: ad Deum excelsum, fontem omnium bonorum, quotidie accedo et sub specie panis et vini ipsum quotidie sumo; et non solum non rapior cum Paulo in tertium cælum, sed terræ totus adhæreo omnisque mea sollicitudo terræ famulatur et corpori, nulla cælo. Hæ sunt angustiæ, quæ me undique premunt, hæc consternatio mea magna nimis. Vereor enim, ne, quod in salutem constituisti, in judicium et condemnationem accipiam. Numquid ergo fugiam a facie tua cum impio Cain, aut abscondam me cum Adamo, eo quod nudus sim

et audierim vocem tuam? Absit. Scio enim, quia major est misericordia tua quam miseria mea, major est clementia tua quam iniquitas mea. Si fœdus, si infirmus, si nudus sum, tu me potes mundare, sanare, vestire. Ad te igitur cum timore et tremore confugio, ut me vestias, sanes et purifices. Abstrahe cor meum a cæteris omnibus extra te, in quibus nihil est nisi vanitas et afflictio spiritus. Sentiat mens mea dulcedinem præsentiæ tuæ: gustet, quam suavis es, ut amore tuo capta nihil quærat extra te, Deus cordis mei et pars mea Deus in æternum.

Humilitatis.

Immense, tremende, potentissime et incomprehensibilis Deus, quis es tu, et quis sum ego, ut digneris venire ad me, mecum epulari et mansionem apud me facere? Heu! quanta est dignatio tua, quanta miseria et ingratitudo mea! Tu Rex regum et Dominus dominantium, qui respicis terram et facis eam tre-

mere: tu fons sanctitatis, coram quo Angeli non sunt puri: tu sol claritatis æternæ, qui lucem habitas inaccessibilem; ego vero animal immundum, omnium calamitatum ludibrio expositum, insanis perturbationum motibus agitatum, omni vanitati subjectum, vas contumeliæ, filius iræ et tenebrarum. Et quomodo potest lucis tuæ ad tenebras meas esse conventio? Quomodo præsumam ad te accedere vermiculus terræ, in quo nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat? Qua fiducia coram te apparebo, justissime Judex, ante cujus conspectum columnæ cæli contremiscunt? Longe enim recessi a te, qui tamen ubique es; et miserabilis anima mea, quam tibi in baptismate desponsaveras, fornicata est cum amatoribus multis te repudians Creatorem et Redemptorem, ut fallacibus creaturis adhæreret. Tu me segregasti ex utero matris meæ et vocasti per gratiam tuam, ut lucerem coram hominibus doctrinæ et vitæ splendore: ego vero in tene-

bris vixi non sapiens, quæ tua sunt, sed quæ super terram. Tu parasti mihi mensam in dulcedine tua, et suspiravi ad ollas carnium Ægypti. Tu potasti me sanguine tuo, et converti me ad poculum Babylonis. Verumtamen ego loquar ad te, cum sim pulvis et cinis. Respice servum tuum et suscipe me, quem tam amanter invitas ad te. Jam enim cognovi, quia sine te nihil sum, nihil possum, et extra te non est salus nec vita. Projice ergo post tergum tuum omnia peccata mea et amplectere me quamvis indignissimum gratia tua ad te revertentem, juxta verbum Prophetæ tui dicentis: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies.*

§ XIII.

Commemoratio Dominicæ passionis ante Missam.

Sæpe dictum est, in hoc incruento sacrificio cruentum illud, quod semel

in cruce peractum est, non verbis, sed reipsa repræsentari: una siquidem et eadem est hostia, idem, qui per sacerdotis ministerium offert, idem Christus, qui immolatur. Sicut enim dicitur Agnus occisus ab origine mundi, eo quod mortuus censeatur in figuris animalium, quæ in ipsius memoriam mactabantur: ita non immerito eumdem vocare possumus Agnum, qui quotidie occiditur usque ad finem mundi, in hac nimirum suæ mortis repræsentatione, quæ duratura est, donec mundus durabit. Ideo sancti Patres mortis Christi memoriam hoc sacrificium celebranti super omnia necessariam esse affirmant, dicente Apostolo: *Quotiescumque manducabitis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat.* Hoc ipsum autem idem Salvator noster præcepit, cum instituto hoc Sacramento ait: *Hoc facite in meam commemorationem.* Quæ verba seraphicus Doctor sollicite expendens libro de puritate conscientiæ cap. 9. existimat, sacerdotem nullatenus

debere Missæ sacrificium celebrare, quin prius passionem et mortem Domini commemoret. *Id,* inquit, *quod pro meipso retineo, est verbum illius qui hoc sacramentum instituit, quem non credo illud frustra protulisse. Dixit enim: Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis. Ex quo quidem verbo arguo mihi ipsi, quod, quoties volo id agere, quod ipse instituit et modo prædicto reliquit, timeo nequaquam sine remorsu conscientiæ ac præjudicio animæ ad illud posse accedere, nisi præmemorata ipsius instituentis caritate ac ejus passione et morte, in cujus memoriam perpetuo recolendam illud sacramentum debere confici et percipi ipse præclare asseruit et injunxit.* Sacerdos itaque, cum ad sacrum faciendum se præparat, fasciculum sibi colligat ex omnibus anxietatibus et amaritudinibus Domini, et inter ubera sua collocet, cordisque medullis inserat, mente et affectu sedulo revolvens omnia tormenta, quæ ille pro sa-

lute nostra perpessus est. Hæc frequenter in ore, hæc semper in corde habeat; et hæc sit ejus sublimior philosophia: scire Christum, et hunc crucifixum. Cum vero ad altare accessurus est, sic oret ex toto corde:

Oratio.

Memoria memor ero, clementissime Pater, et tabescet in me anima mea: omniumque dolorum et passionum atque acerbissimæ mortis Filii tui Domini mei Jesu Christi cum gemitibus et lacrimis recordabor, quia ipse salus et vita mea ante oculos meos pependit in ligno, offerens se tibi in holocaustum pro mea et totius mundi salute. Hanc autem oblationem vivam, quam tu misisti in miseratione multa ad altare crucis immolandam pro nobis, hanc eamdem tibi nunc offero, passionem ejus et mortem recolens ac repræsentans, sicut ipse præcepit, cum dixit, ut idem in ejus commemorationem faceremus. Recordare itaque humilitatis ejus, pa-

tientiæ, caritatis, mansuetudinis et obedientiæ. Respice labores ejus, jejunia, contemptus, contumelias, vincula, irrisiones et iniquam condemnationem. Respice in faciem Christi tui, et intuere speciosum forma præ filiis hominum opprobriis, injuriis, verberibus, livoribus, contusionibus ita deformatum, ut non sit ei species neque decor. Vide caput nobilissimum spinarum punctionibus transfossum et percussionibus attritum. Vide genas modestissimas sputis fœdatas, alapis cæsas, sanguine cruentatas. Vide oculos benignissimos lacrimis perfusos, et ad ignominiam velatos. Vide os suavissimum siti ardentissima cruciatum et felle atque aceto potatum. Vide dorsum, supra quod fabricaverunt peccatores, verberibus dilaniatum, et humeros crucis pondere oppressos. Vide brachia amabilissima funibus devincta et in cruce crudeliter extensa. Vide manus innocentissimas durissimis clavis perforatas. Vide pedes delicatos tot itineribus defatigatos

ac cruci tandem affixos. Vide corpus venerabile pro nobis in cruce suspensum, vulneratum, mortuum et sepultum. Vide sanguinem pretiosissimum usque ad minimam guttam pro nostra salute misericorditer effusum. Hæc enim tibi offero et repræsento, omni quo possum devotionis affectu suppliciter orans, ut ipsa pietas, qua Filium tuum pro nobis tradidisti, te omnibus misereri compellat, pro quibus ille factus obediens usque ad mortem crucem subire dignatus est. Amen.

§ XIV.

Oratio ante Missam ad Patrem.

Respice, clementissime Pater, de sanctuario tuo et de excelso cælorum habitaculo, et intuere hanc immaculatam hostiam, quam tibi offert magnus Pontifex noster Jesus Christus Filius tuus Salvator mundi pro peccatis fratrum suorum, et esto placabilis super multitudinem malitiæ nostræ, quia vox San-

guinis Domini nostri clamat ad te de cruce. Hic est justitia mea et sanctificatio ac propitiatio mea. Averte faciem tuam a peccatis meis et respice in faciem Christi tui: ejus enim meritum offero ad te, omnemque fiduciam in eo defixam habeo. Impellit ministrandi necessitas, terret conscientia indebiti sacerdotii. Sed rogo te, ne despicias mihi creditæ dispensationis officium, licet in me boni operis testimonium non agnoscas. Et quia me indignum mediatorem esse voluisti inter te et populum tuum, ne me repellas a tua pietate cum divinissimis donis tuis venientem ad te, ut inculpate accedens ad gloriam tuam dignus sim, qui operiar protectione unigeniti Filii tui et illuminatione Spiritus Sancti tui, atque pro omnibus deprecans pro omnibus exaudiar te præstante, Deus meus, Pater misericordiarum, qui cum eodem Filio tuo in unitate ejusdem Spiritus Sancti vivis et regnas in sæcula sæculorum. Amen.

§ XV.

Oratio ante Missam ad Dominum Jesum Christum.

Gratias ago tibi, Domine Jesu Christe, pro ineffabili tua caritate, qua transiturus de hoc mundo ad Patrem mensam mihi parasti in dulcedine tua, mensam prorsus regalem omne delectamentum in se habentem; mensam pretiosissimam Corporis et Sanguinis tui, ut adipe et pinguedine repleatur anima mea, et secreto illapsu nutritionis tuæ roboretur infirmitas mea. Et unde hoc mihi, gloriosissime Fili Dei, ut me permittas venire ad te et cum cæteris commensalibus tuis epulari? Atque utinam ab omni culpa liber, purus ab omni labe, ab omni vitio purgatus et ab omni inordinata affectione perfecte emendatus essem, ut ad hanc mensam supercælestem accedere possem fervens caritate, niveus innocentia et omnium virtutum decore exornatus. Sed quia miserrimus ego sum et omni ornamento destitutus,

obsecro te in primis, benignissime Salvator, cujus caritas immensa est, bonitas infinita, ut Sanguine tuo animam meam lavare et super nivem dealbare, meritis tuis induere illoque igne ardentissimi amoris succendere digneris, qui te a nobis discessurum compulit ad hoc vivificum convivium instituendum. Obsecro deinde beatissimam Virginem Matrem tuam et omnes electos tuos, ut tibi pro me offerant caritatem, fidem et devotionem, qua hoc sacramentum susceperunt ab initio institutionis ejus usque in præsentem diem.

Et quia particeps ego sum omnium timentium te, offero tibi omnium sacerdotum omniumque fidelium hac die celebrantium et communicantium pietatem et puritatem. Offero omnium justorum ab origine mundi usque ad ejus consummationem virtutes et merita ac pios affectus erga te, dulcissime Jesu, in venerabili sacramento exsistentem: firmissimæ nimirum fidei et vivæ apprehensionis earum rerum, quæ de hoc

maximo mysterio credendæ sunt: perfectissimæ caritatis et intimæ tecum familiaritatis: famis et flagrantissimi desiderii te, omne bonum, suscipiendi: filialis fiduciæ et spei de tua misericordia tam mirabili modo declarata: zeli divinæ gloriæ et dilectionis proximi, pro cujus salute hoc sacrificium offertur: admirationis tantæ dignationis et profundissimæ humilitatis: gaudii et jubili in te et de te: laudis, gratitudinis, adorationis et devotionis. Hos, inquam, aliosque affectus offero tibi in supplementum insufficientiæ meæ, et eos, si possem, elicerem cum maxima intensione ad laudem et gloriam tuam, quia dignus es. Suscipe, Domine, hoc desiderium meum, meritisque placatus electorum tuorum, ne a mensa tua repellas me, quatenus, hoc cibo satiatus, hoc recreatus potu vitam habeam, et abundantius habeam hic et in æternum. Amen.

§ XVI.

Alia Oratio ad eumdem.

Veni, Domine Jesu, unica salus animæ meæ, et infunde pectori meo multitudinem dulcedinis tuæ, ut nihil amem, nihil desiderem præter te. Veni, gaudium et felicitas mea, veni, spes et robur meum, quia tecum sunt divitiæ et gloria, tu vita et consolatio mea, tu paradisus voluptatis. Atque utinam te veniente ad me vertantur mihi in amaritudinem omnes mundi deliciæ, ut tibi unitus in hoc cælesti convivio a te nunquam separer in æternum. Frustra expenderem argentum meum in panibus et laborem meum in saturitate, licet omnes Ægypti escas compararem, si carerem hoc pane, qui præbet delicias regibus, et vino tuo destitutus essem, cujus suavitas in infinitum excedit omnia hujus sæculi oblectamenta. Et unde mihi tantum bonum, ut tecum epulari merear, Rex tremendæ majestatis, ego indignissimus servus tuus, qui quotidie

pecco et incorrigibilis persevero? Sed major est in infinitum misericordia tua quam miseria mea: et tu, dulcissima refectio mea, me in virum alterum transformas et verbo virtutis tuæ sanas omnes languores meos. Ad te igitur venio de tua pietate confisus, et in te sperans non confundar. Lætifica animam servi tui et supple, quod mihi deest, tu benignissime Salvator, qui omnes ad te vocare dignatus es dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.* Refice me teipso, quia in te sunt omnes cæli deliciæ ex copiosissimo flumine gaudiorum Dei cum tanta plenitudine emanantes, ut omnes digne ad te accedentes inexplicabili lætitia replere possint. Uni intime tecum animam meam et fac me dignum, ut huic mensæ supercælesti cum debito virtutum ornatu assideam et dulcedine perfruar præsentis divinitatis. Amen.

§ XVII.

Oratio ad Spiritum Sanctum.

Veni, Sancte Spiritus, amor Patris et Filii, mundator scelerum, curator vulnerum, fortitudo fragilium, mœrentium consolator, fulgor intellectus et vindex libertatis. Veni e patria felicitatis, et cordis mei penetralibus tam potenter illabere, ut vitia omnia et defectus tuo igne consumas et omnia peccata mea remittas. Emitte in animam meam lucis tuæ radium, quo illuminante intellectum, quæ tibi sunt placita, videam: quo affectum inflammante ad ea prosequenda tota virtute incumbam. Fac me dignum sacris altaribus ministrum meque torrente tuæ voluptatis inebria, ut cælesti suavitate in hac divinissima mensa degustata nihil venenatæ mundi dulcedinis libeat amplius degustare. Imbuat me et perficiat septiformis Spiritus tuus, et ad illum scientiæ gradum fac me pertingere, ad quem pervenit Apostolus tuus, cum dicebat se nihil

scire nisi Christum et hunc crucifixum. Roboretur infirmitas mea fortitudine tua, vincat bonitas tua malitiam meam, et deformitas mea tua pulchritudine decoretur. Sursum erige me per æternorum affectionem, copula tecum per amoris unitatem, conserva per finalem perseverantiam; ut tuo ductu revolet anima mea ad te, principium et finem suum, a quo nunquam separetur. Amen.

§ XVIII.

Oratio ad beatam Virginem.

Gloriosissima Mater Dei Virgo Maria, tota fiducia mea et unicum solatium languentis animæ meæ, precor te, ut mihi miserrimo peccatori assistere hac hora digneris, qua pretiosissimum Filii tui Corpus et Sanguinem æterno Patri oblaturus sum, sicut amans et dolens eidem Filio tuo in cruce pendenti et se pro nostra salute offerenti astitisti. Ne me despicias, Mater misericordiæ, ob intolerabilem peccatorum meorum fœ-

ditatem; neque avertas faciem tuam a me, quem Filius tuus tanto amore dilexit, ut pro me mori dignatus sit. Plena es gratiarum, plena rore cælesti, innixa super dilectum tuum deliciis affluens. Ciba ergo pauperem tuum de supereffluenti mensa tua, tuarumque virtutum vestibus indue me, ut his ornatus divino conspectui gratus appaream. Memento illius caritatis, qua Verbum Dei ex te carnem assumpsit, ut tu fieres mater nostra. Aperi manum tuam et imple me benedictionibus, quibus te Deus benedixit in æternum, ut te interveniente tremenda mysteria acceptabiliter perficere et sancta sanctorum digne merear degustare.

§ XIX.

Oratio ad sanctos Angelos.

Sancti Angeli, purissimi spiritus, ministri Dei altissimi, qui facitis voluntatem ejus et orantium preces in cælum defertis: tuque præcipue, fidelissime cu-

stos meus, state mecum juxta aram, in qua Deo Patri totius mundi pretium oblaturus sum, et in vestris thuribulis incensum orationum mearum suscipite, ut fumus aromatum hujus divini sacrificii ascendat per manus vestras in conspectu Dei. Purgate, illuminate, perficite et dirigite me vestramque puritatem et innocentiam impetrate mihi, ut appaream coram Deo decenter ornatus.

Sancti Archangeli, duces illustrissimi militiæ cælestis, instruite me ut hæc sancta mysteria percipiam, fidemque vivam et efficacem hujus sacramenti in me excitate.

Altissimi Principatus, vera pace interna animam meam componite, ut in ea jugiter commoretur Dominus, de quo scriptum est: *Et factus est in pace locus ejus.*

Sanctissimæ Virtutes, assistite mihi, ut proficiens de virtute in virtutem, Deum deorum dignus sim oculo fidei cernere, manibus contrectare, intus re-

cipere ac tandem in patria clare vobiscum intueri.

Invictissimæ Potestates, dæmonum impetus cohibete, ne mihi appropinquent sacrificanti, ut sine impedimento digne merear Deo servire et ministrare.

Potentissimæ Dominationes, veram mihi et sanctam libertatem obtinete, ut nec peccato serviam nec corporis mei appetitui et sensibus subdar.

Throni stabiles et sublimes, sedes pulcherrimæ Dei, discam a vobis veram humilitatem et subjectionem, ut fiat anima mea gratissimum domicilium Deo, qui superbis resistit et super humilem et quietum requiescit.

Clarissima et nobilissima cæli lumina Cherubim, illustrate mentem meam plenitudine scientiæ, ut summam utilitatem meam hujusque sacrificii infinitam excellentiam agnoscam.

Supremi spiritus Seraphim, ardentissimi amatores Dei, solvite gelu cordis mei et vestrum in eo ignem suc-

cendite, ut Deum vobiscum ardenter amem, atque utinam sicut vos.

§ XX.

Invocatio omnium Sanctorum.

Sancti Dei omnes, cives supernæ patriæ, inclinate aures vestras et demittite lumina ad me meamque orationem exaudite. Ad vos clamo pauper, nudus et infirmus, cui omnia desunt ornamenta virtutum; ad vos clamo et vestram imploro benignitatem; succurrite infirmitati meæ, fidem meam et spem roborate, excitate in me igniculum amoris vestri, induite me veste nuptiali, ornate donis, quibus abundatis, ut sine rubore introire valeam in locum tabernaculi admirabilis, in aulam cælestis convivii, in conspectum divinæ majestatis.

Sancti Patriarchæ et Prophetæ, qui Christum Dominum nostrum dictis prophetastis et ardentissimis desideriis e cælo ad terram traxistis, hujusque

sacramenti mysteria variis typis et umbris præfigurastis, preces fundite pro me, ut ipsum Dei Filium sancte tractare possim et puro corde complecti.

Sancti Apostoli, quos Christus in ultima Cœna Novi Testamenti sacerdotes creavit ac primum seipso cibavit: vos supplex exoro, ut vestra adjutus ope gratiam non negligam per manuum impositionem mihi collatam, sed magno quotidie augeam incremento.

Sancti Martyres, qui Christo Regi pro nobis crucifixo vicem, quam potuistis, vitæ oblatione per martyrium rependistis, ipsum pro me orate, ut ignem sui amoris accendat in corde meo, quo succensus et purificatus meipsum mactem Deo hostiam vivam et ei placentem, sicque paratus et probatus ad hoc divinum sacrificium accedam.

Sancti Pontifices et Confessores, mysteriorum Dei fidelissimi dispensatores, qui hostiam placationis frequenter pro populo obtulistis; pro me, obsecro, intercedite, ut meum, quod oblaturus

sum, sacrificium Deo sit acceptabile mihique et omnibus, pro quibus illud offeram, propitiabile.

Sancti Monachi et Eremitæ, qui cibo potuque cælesti sæpius refecti pravas concupiscentias et vitæ hujus pericula superastis, adjuvate me orationibus vestris, ut sacris hisce mysteriis armatus meipsum vincam et omnes inimicos animæ meæ conteram sub pedibus meis.

Sanctæ Virgines Deo amabiles, quæ studio castitatis dignum in vobis Filio Dei habitaculum præparastis et nunc in cælo canticum novum concinitis, quod nemo potest dicere, nisi fuerit virginitatis prærogativa eximius, impetrate mihi perfectissimam castitatem, qua corpus et animam in omni puritate contineam, ut Christo Domino, qui pascitur inter lilia, gratum in corde meo exhibeam domicilium.

Sancti mei Tutelares N. N., et vos Sancti N. N., quorum hodie memoriam veneramur, vestro confisus pa-

trocinio accedo nunc ad immolandum Corpus et Sanguinem Jesu Christi Domini nostri: comitamini me euntem ad altare, fulcite meritis vestris, ornate virtutibus, ut hoc sacrificium viva fide, ferventi caritate et plena devotione perficiam, perque ejus continuum et salutiferum usum vestro dignus consortio tandem inveniar. Amen.

CAPUT V.

De Missæ celebratione.

§ I.

De proxima dispositione ad Missam.

Pervulgatum apud sanctos Patres axioma est, quod talem se animæ exhibet Deus, qualem se illa præparat Deo. Ideo Christus in eucharistia aliis quidem est fructus vitæ, panis Angelorum, manna absconditum, paradisus deliciarum, ignis consumens, et tertium cælum, in quo audiuntur arcana verba, quæ non licet homini lo-

qui: aliis vero est panis insipidus, omni carens dulcedine et vitali operatione; et nauseat anima eorum super cibo isto: quia nimirum mors est malis, vita bonis; et sicut quisque erga Deum affectus est, talem ipsum erga se experitur. Pauci sunt, qui admirabiles hujus sacri convivii in se sentiant effectus, quia pauci sunt, qui se ad illos recipiendos rite disponant; qui serio cogitent se ad sancta sanctorum accedere, ad altare Dei, ad Deum ipsum. Ideo multi infirmi sunt et imbecilles, et dormiunt multi.

Mortem olim summo sacerdoti minabatur Deus, si ausus fuisset introire in sancta sanctorum sine strepitu tintinnabulorum, non radians gemmis, non fulgens auro, omniumque virtutum varietate circumamictus. Quam ergo pœnam merebitur Novæ Legis sacerdos, qui non ad arcam typicam, sed ad Deum ipsum accedit, ut filium ejus Dominum Jesum Christum immolet, tangat, comedat; nisi id faciat ea sollicitudine, at-

tentione et apparatu, qui dignus sit tali convivio, dignus Deo? Instante itaque celebratione, totis viribus curare debet, ut in ara cordis ignem divini amoris succendat, actusque eliciat diversarum virtutum, qui heroici sint et tanto sacrificio ejusque termino et objecto, quantum fieri poterit, convenientes.

Quia vero in hoc sacrificio non solum animus, sed etiam corpus occupatur, ipsum quoque oportet ab omni sorde incontaminatum custodire. Si enim sacerdos Mosaica sacrificia, quæ nonnisi infirma et egena elementa fuerunt ac umbra futurorum, oblaturus, ex Dei præscripto nitidis vestibus indui corpusque lavare tenebatur: quanto magis decet a sordibus etiam corporeis christianum sacerdotem expurgari, qui Domini sui carnem et sanguinem offert, comedit, bibit? Et primo quidem necessariæ celebraturo sunt hæ corporis dispositiones, jejunium scilicet, castitas et carnis munditia, de quibus disserere ad scholasticos spectat: vestes item

compositæ et modestæ, quæ sordibus careant et pompa nec quidquam redoleant, quod a statu sacerdotis alienum sit. Tum, quia Christus ante hujus sacramenti institutionem lavit pedes discipulorum suorum, debet sacerdos pedes animæ, qui sunt affectus, ab omni macula expurgare, cor lacrimis abluere, et, dum manus lavat, actu ferventissimo contritionis omnem vel levissimam culpam expiare. Cum vero lotis manibus hostiam patenæ imponet, intentionem renovabit considerans, quod ille panis mox fiet Corpus Christi: tum ex suæ vilitatis et immensæ dignitatis hujus mysterii apprehensione actus eliciet timoris et confusionis.

§ II.

De sacris vestibus et earum significatione.

Sicut reges et magistratus non vulgari et quotidiano vestitu in publicis functionibus uti solent, sed alio augustiore, quo potestas eorum appareat et

ipsis reverentia concilietur: ita sacerdos celebraturus sacro et peculiari utitur habitu; amictu scilicet, alba, cingulo, manipulo, stola, casula sive planeta, quibus et passio Christi ante sacrificium recolenda repræsentatur et ejusdem virtutes exprimuntur, quibus ornari celebrantem par est, ut sacerdotio fungatur in justitia et sanctitate veritatis. Cum enim hoc sacrificium incruentum idem sit cum sacrificio crucis, ut supra explicavimus, congruum est, ut sacerdos, qui Christi pro nobis morientis personam gerit, ejus quoque similitudinem habeat in vestimentis: idque ad decus et reverentiam sacrificii adhibeatur, quod impius Judæorum furor ad contumeliam intulit Salvatori.

Porro amictus velamen illud significat, quo facies Christi velata est, cum percutiebant eum illudentes et dicentes: *Prophetiza nobis, quis est qui te percussit?* — Alba vestem albam denotat, qua ab Herode tamquam stultus indutus fuit. — Cingulum funes, quibus

in horto vinxerunt eum; sive flagella, quibus columnæ alligatum crudelissime ceciderunt. — Manipulus vincula, quibus adstrictæ sunt manus ejus tamquam hominis nefarii et scelerati. — Stola funes collo ejus injectos, sive crucis patibulum humeris ejus impositum, et in quo pro nobis pependit. — Planeta vestem purpuream, quam ei milites in domo Pilati tamquam ludicro Regi imposuerunt. Cum igitur hæc indumenta signa sint eorum, quæ Christus pro nobis perpessus est, varii actus a sacerdote, dum illis induitur, eliciendi sunt: amoris, doloris, gratitudinis et intensissimi desiderii ejus patientiam et humilitatem imitandi in doloribus, afflictionibus, opprobriis aliisque adversitatibus sustinendis.

Considerandæ sunt etiam virtutes, quæ per eadem indumenta mystice designantur, ut discat sacerdos, qua vitæ sanctimonia et morum integritate præditus esse debeat; scriptum est enim: *Sacerdotes tui induantur justitiam,* omni-

bus scilicet virtutibus ornati sint, quas justitiæ nomine passim sacræ Litteræ comprehendunt.

Amictus itaque significat, oportere mentem in æternæ dumtaxat salutis rerumque cælestium consideratione fixam habere, ab omnibus curis rerum caducarum amotam, et contra quoscumque hostium incursus spe et fiducia in Deum tamquam galea salutari communitam. Refert etiam amictus Christi Domini humanitatem, cujus caput divinitas est, quæ ab illa occultatur, sicut amictus caput tegit sacerdotis. Neque enim oculi nostri Solis justitiæ infinitum splendorem intueri potuissent, nisi carnis nube operiretur. Quare sacerdos cum illum accipiens osculatur et capiti imponit, se amoris osculo sacratissimam Christi humanitatem tangere et capiti imponere putet, ut ea se protegat et tueatur dicens cum Propheta: *Domine, virtus salutis meæ, obumbrasti caput meum in die belli.* Obiter quoque per amictum monetur sacerdos maximam servare

oculorum modestiam, cum pergit ad altare et ibi manet et ab eo redit, nihil prorsus aspiciendo, nisi quod necessarium est, ut videat, quod facit.

Alba totum corpus tegens, innocentiam, simplicitatem, puritatem animique candorem et pulchritudinem indicat, quæ totum sacerdotem complecti et exornare intus et extra debet atque in omnibus operibus ejus splendere, ut sit sanctus et immaculatus in conspectu Dei, seque talem semper exhibeat divinis mysteriis celebrandis.

Cingulum indicium est castitatis, quæ in sacerdote ita splendere debet, ut nullam prorsus tam in corpore quam in corde admittat labem. In cujus rei typum jussit olim Deus, ut comedentes agnum accingerent renes suos: et ipse Christus ait: *Sint lumbi vestri præcincti.* Idem quoque beato Joanni apparuit in Apocalypsi præcinctus zona aurea, ut nimirum intelligamus, oportere nos omnes affectus purificare et amorem

carnalem vincere spirituali, quod est aurum caritatis.

Manipulus præmisso crucis osculo sinistro brachio insertus ostendit lacrimas, dolorem et pœnitentiam, quibus lugere peccata ac perpetuo dolere sacerdos debet; carnis item et spiritus mortificationem; et humilitatem, qua accedendum est ad altare; tum futuram bonorum operum retributionem, sicut Psalmographus cecinit: *Euntes ibant et flebant mittentes semina sua: venientes autem venient cum exsultatione portantes manipulos suos.*

Stola collo superposita et in modum crucis per medium pectoris ducta demonstrat, sacerdotem teneri se Deo unire et quodammodo colligare, suamque crucem Dei causa patienter ferre, divinæ legi cum omni obedientia se subjicere, ejusque jugum alacriter portare, ac semper memorem esse mandatorum Dei ad faciendum ea.

Casula, quæ cæteris vestibus splendidior et pretiosior illis superinduitur,

signum est caritatis, quæ reliquis virtutibus excelsior omnibus supereminet tamquam illarum regina et vinculum perfectionis. Omnes enim sine ea sunt imperfectæ, ab ea pendent omnia mandata divinæ Legis, et omnia bona in ipsa continentur. Sicut autem casula in duas partes dividitur, ita caritas duplex est: erga Deum et proximum; et sicut illa varios exigit colores juxta temporis aut festivitatis diversitatem: ita hæc varios affectus, nunc lætitiæ ob Dei magnalia, nunc gratitudinis ob ejus beneficia, nunc fortitudinis in adversis, nunc tristitiæ ob propria et aliena peccata.

Hæ sunt præcipuæ virtutes, quas vestes sacerdotales significant, quarum actibus induere se debet sacerdos, ut suum digne offerat sacrificium. Consuetas autem Ecclesiæ preces singulis indumentis accommodatas attente et devote recitabit, et cum indutus fuerit, seipsum considerabit tamquam lupum in vestimentis ovium, et rubore suffusus veniam a Deo flagitabit.

§ III.

De accessu sacerdotis ad altare.

Si ad omnes sacras functiones sancte accedendum et omnes sancte peragendæ sunt, multo majori sanctitate hoc divinum sacrificium offerendum est, quo nihil sanctius, nihil excellentius, nihil divinius esse potest. Ad hoc omni conatu niti debes, christiane sacerdos, si tam sublimi et tremendo ministerio rite et perfecte fungi desideras. Qua in re ut tibi prosim, documenta quædam generalia præmittam, deinde singillatim proponam aliquot considerationes pro singulis sacrificii partibus, ex quibus pios elicere affectus possis et mentem utiliter occupare, ne distrahatur. Neque deterrearis, si hujusmodi considerationes et affectus aliquanto fusius explicavero: licet enim multis verbis describantur, possunt tamen in momento elici nec Missæ celebrationem solito prolixiorem reddent, ut reipsa experieris; nam ipso usu me-

moriæ tenaciter infigentur, adeo ut eos quasi naturaliter eliciturus sis absque ulla confusione aut capitis fatigatione.

Primum generale documentum est, ne toto sacrificii tempore Deum offendas ullo peccato veniali, nec ullo defectu et imperfectione tam venerandi sacrificii excellentiam contamines. Id vero assequeris, si ea reverentia, attentione et devotione celebraveris, quæ omnem vel levissimam animi evagationem excludat: si exactissime et scrupulosissime observaveris, quidquid in missali præscribitur circa ritus et cæremonias, eo modo, quo a viris serio perfectioni incumbentibus observari solent.

Secundo, omnia verba, quæ sive elata sive submissa voce proferuntur, clare, distincte, ferventer et absque ulla festinatione pronuntiabis, nihil interim mente revolvens, quantumvis bonum et sanctum videatur, quod a propria et litterali verborum significatione alienum sit, ut te menti Ecclesiæ conformes, quæ omnes Missæ preces, lectiones et sen-

tentias magno cum delectu ad sacerdotis et astantium instructionem et devotionem selegit. Ad hoc autem plurimum proderit omnes Missæ ritus perspectos habere, eaque omnia probe intelligere, quæ tum in Lectionibus, Collectis, Evangelio, Versibus et cæteris hujusmodi, tum in Canone continentur, quæ facile disces ex eorum lectione, qui de officiis ecclesiasticis scripserunt, quales sunt Isidorus, Amalarius, Rabanus, Berno, Hugo Victorinus, Rupertus Abbas, Dionysius item in libro de ecclesiastica hierarchia, Germanus in theoria rerum ecclesiasticarum; et ex recentioribus Gabriel Biel in Canonem, Durandus in rationali, Joannes Baptista Scortia de sacrificio Missæ, et alii plures.*) Affectus vero elicies, quales infra proponam, eorum, quæ recitas et agis, sensui et significationi convenientes.

*) St. Alfonsus de Liguori, Gihr, Hartmann, Hausherr, de Herdt, Kunz, Martinucci, Müller, Schober, Thalhofer.

Tertio, sicut in missali præcipitur, antequam sacris te vestibus induas, Missam celebrandam perquires, perleges et ad ea, quæ dicturus es, signacula ordinabis, ne te postea contingat aut in verbis hæsitare aut in cæremoniis deficere et perturbari.

Quarto, processurus ad altare crucifixum vel aliam imaginem humillima inclinatione salutabis te tanto ministerio indignum reputans atque ideo ipsius Christi Sanctorumque opem implorabis. Tum ipsum Christum mente intuere quasi cruce onustum et ad Calvariæ montem iturum ante te incedentem. Sequere ipsum primarium oferentem, cujus passio et mors a te debet repræsentari: sequere, inquam, cum modestia et gravitate, et agmina Angelorum te undique stipantia venerare teque existima ex hoc mundo in cælum transferri.

Quinto, cum perveneris ad altare, cælum tibi desuper veluti apertum contemplare, et curiam cælestem Deum-

que ipsum spectantem te pro universa Ecclesia hostiam litantem immaculatam. Memineris pœnam mortis olim indictam bestiæ, quæ montem tetigisset, idque tibi applica hominum pessimo et timorem concipe. Mox in Deum assurgens satage, quantum potes, ferventissimos actus caritatis elicere, cupiens in Christum totus converti eique simillimus fieri virtutum imitatione. Cum denique librum aperis, memor esto libri, quem aperuit Agnus, et septem signaculorum ejus: et desidera Christi fidem in universum orbem propagari.

§ IV.

De initio Missæ usque ad Introitum.

Calice rite collocato et missali aperto, stans paulisper in medio altaris, et facta cruci inclinatione, te cum Abrahamo quasi pulverem et cinerem ante conspectum Domini confiteberis imitans Christum, qui cælos inclinavit et descendit formam servi accipiens; quo enim humilior fueris, eo gratior et ac-

ceptior erit Deo oblatio tua. Mox descendens ad crepidinem altaris, Verbi æterni incarnationem recole ejusque dilectionem et admirabilem promptitudinem ad opus nostræ redemptionis suscipiendum. Iterata autem inclinatione te intime humilia et Deum adora pro omni creatura. Dum signo crucis te signans dicis: *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti,* animadverte, quale et quantum sit nomen, a quo sacrificium auspicaris, et sic te gere, ut tantam decet majestatem. Magni momenti est sanctissimæ Trinitatis præsentiam initio concipere et ab ea numquam deflectere; ad ipsam enim et ad ejus gloriam oblatio dirigitur, ejusque memoria robur tribuit ad improbos hostium conatus elidendos, qui semper tentant variis et inutilibus curis atque imaginationibus mentem a sacrificio avocare. Sic concepta Dei præsentia duos affectus raptim elicies: fidei contra infideles Trinitatem negantes, et recordationis crucis Christi atque

passionis in ea completæ, ex qua fluxerunt omnia bona. Hos autem affectus ad omne signum crucis renovabis.

Sequitur antiphona *Introibo ad Altare Dei,* quæ ter repetitur, ante psalmum, in ipso, et post ipsum; ut intelligas, spirituali impulsu et alacritate ac summa veneratione totam Missæ actionem peragendam esse omni abjecta tepiditate. Admirare Dei bonitatem, qui te vocavit ad altare suum: quis enim es tu, ut audeas ad ipsum introire? Ora abscondi in abscondito faciei Domini a conturbatione malorum spirituum, ne immittentes tetra phantasmata divinum perturbent ministerium. Ora etiam, renovari in te animæ juventutem, quæ est fervor spiritus, ex quo vera et solida lætitia procedit.

Ad primum versiculum psalmi: *Judica me Deus,* considera, ea præparatione et dispositione ad altare accedendum esse, ut Dei judicium non pertimescas, ut discernaris a gente non sancta et iniqua sisque purus et sine

macula ante Deum, quantum fert humana fragilitas. Hanc autem puritatem humiliter petes, cum certa fiducia eam meritis Christi obtinendi.

Ad secundum: *Quia tu es, Deus, fortitudo mea,* erubesce, quod toties tanti sacramenti divino alimento confortatus adhuc imbecillis es, adhuc tristis incedis et cuicumque levissimæ tentationi turpiter succumbis. Merito ergo repellit te Deus, merito te affligit inimicus, nisi ipse vires suppeditet, qui est fortitudo tua et robur tuum.

Ad tertium: *Emitte lucem tuam,* pete divinum lumen, ut veritatem a vanitate discernens ipsam veritatem sequaris, cujus splendoribus interior sensus illustratus cum externo sacrificio concordet. Mons vero sanctus, qui in hoc versiculo commemoratur, altare est Calvariæ montem indicans, quia in eo Christi passio et mors repræsentanda est.

Ad quartum: *Et introibo,* magnum renova in te reverentiæ affectum erga altare et sacrificium.

Ad quintum: *Confitebor tibi in cythara,* excita in te cordis lætitiam, quæ per cytharam significatur; sed statim oculos ad tuam imperfectionem reflectens ingemisce et dic: *Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?*

Ad sextum: *Spera in Deo,* ne despondeas animum; restat enim spes in salutari tuo, in quo tota fiducia collocanda est, quoniam ipse dabit, ut obtenta culparum venia in ipso gaudeas et in ejus laudibus perseveres.

Hac spe excitatus dices cum ingenti fervore: *Gloria Patri* etc., caput inclinans et te offerens ad omnia adversa et ad mortem pro Deo sustinendam. Tum repetita antiphona *Introibo*, ut bene memineris, quo ingrederis et quid aggrederis, dices: *Adjutorium nostrum,* ut discas non ponere fiduciam in tuis viribus et industria, sed in eo, *qui fecit cœlum et terram;* a quo duplex adjutorium postulabis: pro consequenda æterna salute et mediis ad eam neces-

sariis, et pro illa peculiari necessitate, pro qua offers sacrificium.

Subditur statim generalis confessio, quia *justus prior accusator est sui,* quam humiliter recitabis actum eliciens contritionis, ut est distincta ab attritione; dolens scilicet de peccatis tuis et totius mundi super omnia mala, idque pure propter Deum super omnia bona dilectum: dabisque operam, ut verba illa: *mea culpa,* cum magno doloris sensu proferas et cum bona spe divinæ misericordiæ pro tuis et aliorum peccatis. Confiteris autem non solum Deo Creatori, Redemptori et Judici tuo, sed etiam B. Virgini, cujus innocentem Filium sceleribus tuis interfecisti: B. Michaëli Archangelo, cujus obsequiis te ingratum exhibuisti: B. Joanni Baptistæ et aliis Sanctis, quorum monita et exempla contempsisti: fratribus quoque, quibus scandalo fuisti. Agnoscens autem fragilitatem tuam et necessitatem, auxilium eorum imploras, quibus confessus es, ut pro te orent, quod humiliter fa-

cies: et cum astantes preces pro te fundunt dicentes: *Misereatur,* dum etiam ipsi confitentur, dum sequentes versiculos recitas, illum in te spiritum excitabis, quem verba sonant, magno animi ardore et devotione.

Osculum altari semper figes tenero amoris affectu erga Dominum Jesum Christum cum intenso desiderio semper ei adhærendi: et ideo brevem, sed ferventissimum amoris actum elicies.

§ v.

De Introitu usque ad Epistolam.

Introitum et, ea quæ sequuntur, sedate, attente et devote recitabis adhibitis magna cum honestate præscriptis cæremoniis, ut spiritualem ac divinam rem agi omnes intelligant. Attendes autem ad sensum verborum, et cum dicis: *Gloria Patri,* sanctissimam Trinitatem adorabis optando, ut omnes illi serviant. *Kyrie eleison* ad singulas tres Personas mente in cælum erectus diriges petens remissionem peccatorum

cordis, oris et operis pro te et aliis: et quia novies repetitur, quot sunt Angelorum chori, ipsorum vocibus tuam conjunges et cor ad illos elevabis. Ad *Gloria in excelsis* miraberis, quomodo peccator in terra aliena canticum Angelorum canere præsumas: tum alios affectus adjunges laudis, adorationis, gratiarum actionis, fidei, spei, amoris, zeli gloriæ Dei, petitionis et obsecrationis, juxta sensum verborum. Hæc autem verba: *Tu solus sanctus, Tu solus Dominus, Tu solus Altissimus Jesu Christe,* intensiori affectu caritatis et reverentiæ erga Christum Dominum pronuntiabis desiderans, ut ab omnibus ametur, honoretur, glorificetur.

Hymno absoluto sequitur salutatio populi per hæc verba: *Dominus vobiscum.* Quoties autem ea dices, optabis intimo affectu Ecclesiæ Dei et toti mundo omnem Dei benedictionem, per quam singulis animabus id, quo maxime indigent, conferatur. Dicturus Collectas erubesces, quod mediator inter Deum

et populum esse audeas, qui toties alios ad malum pertraxisti. Cum dices: *Per Dominum,* offeres Deo omnia merita Christi cum magna fiducia, quia scriptum est: *Quidquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Expendes autem verba Orationum, quæ et per se magni ponderis et efficaciæ sunt, et, cum in persona Ecclesiæ a celebrante recitantur, facilius postulata impetrant ob sacrificii præstantiam.

§ VI.

De Epistola, Evangelio et Symbolo.

Absoluto Introitu sequitur instructio populi in fide per doctrinam Prophetarum et Apostolorum in Epistola, per verba Christi in Evangelio, per articulos fidei in Symbolo; quæ omnia mysteriorum sanctificationi, ut nos purgent et præparent, præmittuntur.

Ipsam vero Epistolam et Evangelium lecturus mente elice hunc actum humilitatis: Egone in Ecclesia divina depromam oracula, qui tamdiu sedi in cathe-

dra pestilentiæ? Ego Evangelium promulgabo, qui factis et exemplis Evangelium impugnavi? — Deinde considera beatos nos esse, quia, ut ait Baruch Propheta, quæ Deo placent, manifesta sunt nobis. Deus enim voluntatem suam nobis revelavit per Prophetas et Apostolos in eorum libris et epistolis, et per Filium suum in Evangelio. Ideo hæc omnia magna cum attentione et reverentia legenda sunt tamquam sermones Dei gratias ei agendo, quod mundum doctrina sua illuminare et instruere dignatus sit, promptumque animum offerendo ad servanda ipsius mandata tam in prosperis quam in adversis. De hoc autem nos monent in Epistolæ lectione manus super librum positæ et veluti operi admotæ.

Graduale etiam et cætera, quæ sequuntur, exsequendi desiderium significant et ascensum ad apicem christianæ perfectionis, qui sunt fructus propheticæ et apostolicæ prædicationis. Quidam devotus sacerdos dicebat, se quoti-

die duabus concionibus interesse elegantissimis et efficacissimis, lectioni nimirum Epistolæ et Evangelii: quas sic audiendas asserebat, ac si Apostolus et Christus præsentes forent et loquerentur, cum firmissimo proposito exsequendi, quod docent. Turpissima enim esset ejus præcepti transgressio, quod ab Apostolo et a Christo ea die auditum fuit; nam videretur Verbi divini statim oblitus esse et tantos Concionatores neglexisse.

Initio Evangelii librum et teipsum signabis signo crucis cum tenero affectu erga Christi passionem et mortem. Fit autem ipsum signum in fronte, sede pudoris, ne Evangelium erubescas; in ore, ut palam annunties et confitearis; in pectore, ut illud in corde semper conserves, nec ulla diaboli suggestio fructum ejus impedire queat. In fine librum ibi osculaberis, ubi prius crucem formaveras, ad significandum amorem, quo ea doctrina amplectenda et executioni mandanda est: ideoque pro-

pones factor verbi esse et non tantum auditor, actu ferventissimo amoris elicito erga Deum ejusque legem.

Certis diebus lectionem Evangelii excipit Symbolum, ut fides excitetur, et sicut corde ad justitiam creditur, sic ore confessio fiat ad salutem. Actus igitur fidei exercebis verbis correspondentes, et contrarias hæreses detestaberis; Christo item gratulaberis ob ejus gloriam, dum ipsius resurrectio, ascensio et judiciaria potestas commemoratur, et gaudebis, quia regni ejus non erit finis. In illis verbis: *Qui cum Patre et Filio simul adoratur,* Spiritum Sanctum adorabis et intimo animi sensu sanctissimam Trinitatem glorificabis ob singula beneficia naturæ, gratiæ et gloriæ omnibus creaturis concessa et concedenda. Demum cum dicis: *Et vitam venturi sæculi*, spem firmam concipies vitam æternam meritis Christi obtinendi.

§ VII.

De Offertorio usque ad Canonem.

Hactenus instructio fidelium et Missa catechumenorum, qui deinceps adesse non poterant, indicente eis diacono, ut exirent. Jam sequitur Missa fidelium, et quia hic inchoatur actio sacrificii incruenti, majori fervore et igneo pietatis sensu singula verba proferenda sunt. Exordiris autem ab osculo altaris, in quo divinum sacramentum perfici debet, ut hac amoris et honoris exhibitione Dei quodammodo captes benevolentiam. Sed quia Dei amor annexam habet erga proximum caritatem, sequitur populi salutatio tamquam commune amicitiæ signum, quo ostendis te omni odio et dissensione carere: præcepit enim Dominus, non esse offerendum munus nisi prævia cum fratribus, qui aliquid habent contra offerentem, reconciliatione. Astantes etiam mones, ut simul tecum orent, dicens: *Oremus,* et hoc ferventer facies respiciens in cælum ad Deum

Patrem, deinde ad teipsum tuumque nihilum, qui, peccator cum sis omnium notarum, æterno Patri Filium suum offerre debes.

Quando patenam cum hostia in manibus accipies, pones in ea cor tuum et omnium circumstantium omniumque fidelium, ut ea quoque Deo offeras hac intentione, quod sicut panis, quem offers, mox convertetur in Corpus Christi, ita cor tuum et omnium fidelium in ipsum Christum per amorem et imitationem transformentur, adeo ut dicere omnes possint: *Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus.* Idem repetere poteris in calicis oblatione.

Dum vinum calici infundis, gratias ages Deo, quod sub his speciebus se occultare voluerit pro amore tuo: et cum misces aquam, desiderium excitabis te totum immergendi in abyssum meritorum Christi; atque ad intimam cum Deo unionem suspirabis. In oratione autem: *Deus qui humanæ substantiæ dignitatem,* tres veluti mix-

tiones seu conjunctiones prorsus admirabiles celebrari observabis: primam in humanæ naturæ creatione, cum mortali corpori immortalis anima copulata est; alteram in ejusdem a Verbo facta assumptione, cum duo extrema infinite distantia in unitate personæ conjuncta sunt; tertiam in ejus elevatione ad gratiam et gloriam, ad consortium scilicet et participationem divinitatis, quam ardentissime concupisces.

Quamvis hoc sacrificium unicum sit, duabus tamen partibus constat, Corpore videlicet Christi sub speciebus panis, ejusque Sanguine sub speciebus vini. Ideo pane jam oblato seorsim procedis ad vini oblationem. Utramque vero extendes ad omnes fines, propter quos hoc sacrificium institutum fuit, qui cum sint maximi momenti, cum summo devotionis fervore hæ oblationes fieri debent, ac si tu solus esses in toto mundo sacerdos, et ab hoc sacrificio omnium hominum salus penderet.

Subditur brevis precatio: *In spiritu humilitatis,* ex longiori decerpta, quam Azarias unus ex tribus pueris inter flammas fornacis Babylonicæ concepit, animo vere contrito et summæ humilitatis affectu recitanda. Sequitur alia oratio: *Veni, Sanctificator,* qua Deum invocas omnis sanctificationis auctorem, ut non solum sacrificium jam præparatum perficere, sed sua etiam benedictione complere dignetur.

Dum manus lavas, protestaberis, te velle pure ac munde vivere et a minimis etiam defectibus emundari: tum gratias ages, quod Christi Sanguine lotus sis, aliosque affectus elicies verborum sensui conformes.

In oratione: *Suscipe, sancta Trinitas,* non nudam et aridam beneficiorum redemptionis nostræ, quæ ibi commemorantur, memoriam facies, sed quæ intimæ gratitudinis affectum includat. Quare totus in demississimam gratiarum actionem effusus hanc hostiam infinitæ dignitatis te posse offerre gaude-

bis ad Dei gloriam, et ad honorem B. Virginis et omnium Sanctorum, ut ipsi in cælis ante thronum Dei incensum orationum tuarum pro tua aliorumque salute repræsentent.

Postea memor imbecillitatis tuæ et considerans, quanti momenti sit tantum sacrificium divinæ majestati offerre, ad circumstantium confugiens suffragia ipsos admones, ut pro te orent. Manus autem extendis, ac si omnibus viscera pandas: et rursum jungis, quasi intra pectus receptos complectaris. Ipse vero, qui alios ad orandum hortatus es, secreto quoque oras, ut tuum a Deo sacrificium acceptetur. Porro inter hæc congruos his considerationibus affectus excitabis.

Secretis orationibus absolutis statim clara voce dicis: *Per omnia sæcula sæculorum,* nihil sonans temporale, sed sublime et æternum. Tum populum salutans non te ad eum pro more convertis, quia jam debes a terrenis abductus totus Deo intentus esse. Ju-

bes autem *Sursum corda* attolli, ac si diceres: Elevamini, omnes creaturæ, ad Deum, emergite e fæce terræ et, quæ sursum sunt, quærite, quæ sursum sunt, sapite, non quæ super terram. Corda vero ad superna subvecta ad gratias Deo agendas hortaris, quia nihil dignius, nihil magis æquum et salutare, quam beneficiorum memorem esse. Ideo cor tuum expandes ad omnes creaturas et ad omnia beneficia illis collata; gratiarum enim actio potissima est ad ampliorem gratiam dispositio. Succedit Præfatio, quasi proloquium seu præparatio quædam ad eam actionem, quæ proprie sacrificium continet, in qua Deum impensius laudas advocatis etiam cælestibus spiritibus, ut tecum concinant. Ne tamen temere in Angelorum choros te ingeras, facultatem a Deo petis humili supplicatione dicens: *Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas, deprecamur.* Ita angelicis junctus agminibus, sacrum trisagion psalles cum summa reverentia et fervore, qui tantus

sit, ut, quantum fieri potest, supernorum spirituum affectui correspondeat et adæquetur. Si enim *tremunt Potestates,* quæ sunt veluti cæli columnæ, quanto debes horrore ac tremore concuti tu vilissimus terræ vermiculus, qui Deum toties et tam enormiter offendisti? Porro continet hic hymnus tres laudes et duas petitiones. Nam primo laudas sanctitatem, potentiam ac supremum Dei dominium, cum dicis: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth.* Secundo celebras gloriam ejus, quæ in tot creaturis in cælo et in terra tam mirabiliter elucet, his verbis: *Pleni sunt cæli et terra gloria tua.* Tertio magnificas Christum Dominum dicens: *Benedictus qui venit in nomine Domini:* et cum hoc dicis, ipsum invitabis in animam tuam affectu omnium Sanctorum. Duæ vero petitiones insunt verbis istis: *Hosanna in excelsis,* quæ bis repetuntur, et illis salutem postulas, et quæ ad eam sunt necessaria, primo a Deo, deinde a Chri-

sto. Hic autem hymnus ideo Canoni præmittitur, ut ex ipso admonearis, te in maximi momenti negotio coram throno divinæ majestatis consistere ac veluti in sancta sanctorum introire: et si hactenus oportuit te purum et ferventem esse, jam memineris, te deinceps debere tanto ardore inflammari, ut eo possis omnes circumstantes, imo universum terrarum orbem succendere.

§ VIII.

De Canone usque ad Consecrationem.

Hæc pars Missæ Canon dicitur, id est regula, quæ in sacrificii oblatione servanda est. Constat autem, ut testatur Tridentinum Concilium, ex ipsis verbis Domini, ex Apostolorum traditionibus ac Summorum Pontificum institutionibus; nihilque continet, quod non maximam redoleat pietatem et sanctitatem, atque offerentium mentes in Deum erigat, ut cum eo conjungantur. Submissa voce recitatur, ut per

silentium tum gravitas negotii, quod quasi secreto cum Deo tractatur; tum compositus pacatusque animi status, qui ad hanc functionem rite peragendam necessarius est, intelligatur. Ejus verba attente et devote prolata ipsa litterali significatione pios affectus suppeditabunt. Per particulam *igitur* connectitur cum præcedentibus: cum enim tibi Angelorum ministerio, quorum vocibus tuas adjungi in Præfatione rogasti, jam quasi pateat ad cælum via; statim fiducialiter ad thronum Dei accedis et elevatis sursum oculis expansisque manibus preces tuas ad Deum effundis per Christum eum rogans, ut accepta habeat *hæc dona* ab ipso nobis collata, *hæc munera* a nobis ipsi oblata, *hæc sancta sacrificia,* quæ pro peccatis nostris offeruntur. Et primo quidem personam commemoras, cui oblatio dirigitur, nempe Deum Patrem: secundo Mediatorem Christum Jesum: tertio offerentes eorumque affectum: quarto res oblatas, quas petis, ut Deus

acceptet et benedicat: quinto eos, pro quibus offertur, Ecclesiam scilicet, Summum Pontificem et alios: sexto ea omnia, quæ consequi hac oblatione desideras, redemptionem, salutem, incolumitatem: septimo beatam Virginem et præcipuos principes curiæ cælestis, quorum suffragia memor tuæ imbecillitatis imploras, ut Deum tibi propitium reddant.

Ut omnium recordari possis, pro quibus orare debes, postquam dixisti: *Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum:* utque ipsæ preces vim habeant efficaciorem, multum proderit cum Christi Domini cruciatibus illas sociare hunc fere in modum:

1. Pro teipso orabis per Sanguinem pro nobis effusum, ut per illum expieris a peccatis et eas virtutes obtineas, quæ tibi maxime sunt necessariæ, et finalem perseverantiam.

2. Per latus transfixum Ecclesiam commendabis, quæ ex eo orta est.

3. Per caput spinis coronatum Summum Pontificem omnesque principes et antistites.

4. Per vulnus dexteræ manus amicos, consanguineos et benefactores.

5. Per vulnus sinistræ omnes, qui te oderunt vel aliqua molestia aut scandalo affecerunt.

6. Per dextrum pedem transforatum personas et negotia a superioribus commendata.

7. Per sinistrum omnes, qui sunt in peccato mortali, ut in dextram partem transferantur.

8. Per flagella, sputa et alapas ethnicos, hæreticos cæterosque infideles, qui Deum contumeliis afficiunt.

9. Per crucifixionem religiosos omnium ordinum, ut crucem voluntariæ asperitatis libenter ferant.

10. Per sitim eos omnes, qui tuas preces expetunt.

11. Per angorem, quem in horto pati voluit, omnes, qui in aliqua calamitate,

periculo, necessitate, tentatione aut molestia versantur.

12. Per mortem et sepulturam justos omnes, ut cum ipso sepulti semper in justitia perseverent.

Speciatim vero pro illis orabis, quorum te Deus meminisse vult, et tu nescis: pro his, quos Deus maxime diligit, licet eorum numerum et nomina ignores; id enim gratissimum illi est, ut amicorum ejus memor sis. Ab his autem orationibus te brevissime expedies imitatus Ecclesiam, quæ paucissimis verbis seipsam, Summum Pontificem et Antistitem omnesque orthodoxos commendat. Neque enim decet privatas causas prolixius quam publicas tractare, præsertim apud eum Principem, qui omnia scit et nos admonuit, ne orantes multum loquamur. Consultius itaque erit pro omnibus ante Missam fusius orare, ut in ipsa brevior sis.

Postquam vero privatæ devotioni satisfecisti, rursum publicas Ecclesiæ preces assumis pro circumstantibus et pro

offerentibus, sive præsentes sint sive absentes: et quia sacrificium jam oblatum fuit in expiationem culparum, in gratiarum actionem et impetrationem omnium beneficiorum, jam primarius ejus finis exprimitur hac oratione: *Hanc igitur oblationem servitutis nostræ,* qua protestaris et agnoscis supremum Dei dominium et infimam nostram servitutem ac subjectionem; expansis manibus super oblata veteri ritu, ut ea transferas in Dei potestatem, ipsum exorans, ut *ab æterna damnatione nos eripi jubeat, et in electorum suorum grege numerari.* Tum ipsi commendas sacrificii oblationem, ut eam *in omnibus benedictam,* et inter dona sibi grata *adscriptam et ratam,* sive approbatam et confirmatam, atque *rationabilem,* divinis scilicet rationibus congruentem, ac tandem *acceptabilem,* id est, dignam, quæ non solum ex parte doni, sed etiam ex parte ministri offerentis a Deo acceptetur, non quidem ex nostris meritis habere, sed sua gratia *facere* digne-

tur. Porro ad illa verba: *Ut nobis Corpus et Sanguis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi,* actualem et expressam intentionem renovabis consecrandi Corpus et Sanguinem Christi per transsubstantiationem panis et vini Christi verbis conficiendam.

§ IX.

De Consecratione usque ad Orationem Dominicam.

Post multas oblationes verbis hactenus expressas sequitur tandem realis oblatio, qua idem Christus incruente immolatur, qui in ara crucis semel seipsum cruente obtulit. Quod si hactenus necessaria fuit puritas, humilitas et reverentia, multo major nunc requiritur, cum ad tremendum mysterium non sine timore et horrore perficiendum appropinquas. Humilia te igitur, quantum potes, et recordare, quid acciderit Ozæ: tum ea Christi verba tibi ad aurem dici existima: *Ecce appro-*

pinquat hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatoris. Considera te hic Christi personam gerere, totumque hominem internum et externum ad ejus majestatem et sanctitatem compone: et cura, ne quid sit in te dissonum a persona, quam sustines.

Hæc verba: *Qui pridie, quam pateretur,* proferuntur historice et recitative, ut inspicias et facias secundum exemplar, quod tibi a Christo Domino monstratum est. Cum dicis: *Accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas,* considerabis, quam puræ debeant esse manus, quæ tantum pignus attrectant, et hinc disces hoc opus esse divinæ omnipotentiæ. Cum oculos in cælum elevas, illuc transferes universas animæ vires et cogitationes. Cum dices: *Gratias agens,* gratias item ages ob hujus sanctissimi sacramenti institutionem. Verba consecrationis prolaturus considera, te ea formaliter et enuntiative proferre in persona Christi. Ipsis autem prolatis penetra oculis fidei id, quod

latet sub speciebus sacramentalibus: tum genua flectens aspice iisdem oculis fidei exercitum Angelorum te circumdantem, et cum illis adeo profunda reverentia Christum adora, ut cor tuum usque ad abyssum humilies. Ad elevationem Christum in cruce exaltatum contemplare et ora, ut omnia trahat ad seipsum. Varios etiam virtutum actus eosque intensissimos elicies, nunc hos, nunc illos, fidei, spei, amoris, adorationis, humilitatis et similium, mente dicendo: *Jesu Fili Dei, miserere mei: Dominus meus et Deus meus: Amo te, Deus meus, et adoro toto corde et affectu.* Poteris etiam renovare intentionem, pro qua celebras, et sacrum offerre secundum quatuor fines. Specialiter vero cum calicem elevas, memor eris cum sensu doloris et lacrimis Sanguinem Christi pro te effusum fuisse, et a te sæpe contemptum: ipsumque adorabis veluti in compensationem præteritorum contemptuum. S. Petrus Martyr in calicis elevatione gratiam petebat

martyrii et obtinuit: tu adversitatum incruentum martyrium postulabis.

Ad illa verba: *Hæc quotiescumque feceritis,* passionis et mortis Christi recordaberis, quam consecratio panis a consecratione vini sejuncta repræsentat. Et quia peracta consecratione statim adsunt sancti Angeli et perseverant venerabundi, donec sacrificium sit consummatum, tu horum reverentiam æmulare. Nam si cælum est, ubi est Deus, cælum sine dubio efficitur sacrum altare, in quo tantum peragis mysterium, tuque admirabili summi boni participatione quodammodo deificaris. Quoties vero hostiam tanges aut calicem, Christum complectere et cordi tuo adstringe omni possibili amoris affectu.

Post consecrationem sequitur oratio: *Unde et memores,* qua Christi passionem, resurrectionem et gloriosam ascensionem commemoras, quibus mysteriis excitatur fides, spes roboratur. Sperare enim debes per merita tam beatæ passionis, e qua omnis beatitudo nostra

promanat, te aliquando participem futurum resurrectionis et ascensionis in cælum ac gloriæ sempiternæ. Nec nudam solummodo adfers mysteriorum commemorationem, sed simul cum hostia pura, sancta et immaculata, Corpore scilicet et Sanguine Christi; licet enim propter species sacramentales panem adhuc nomines, non tamen panem, qui prius erat, sed *panem vitæ æternæ, et calicem salutis perpetuæ.* Elicies autem actus gaudii propter Christi glorificationem, et cum dicis: *Supra quæ propitio ac sereno vultu,* offeres Deo omnia antiqua sacrificia.

Cum inclinatus Deum rogas, ut sacrificium perferri jubeat in sublime altare suum per manus sancti Angeli sui, ad summam interiorem humilitatem te excitabis et ipsos beatissimos spiritus orabis, ac nominatim S. Michaëlem, ut opem tibi ferant. Cum dicis: *Omni benedictione et gratia repleamur,* ingens desiderium elicies consequendi ex meritis Christi omnia possibilia dona, qui-

bus maxime possis Deum glorificare. In *Memento* mortuorum orabis primo pro consanguineis; tum pro iis, qui tibi causa fuerunt alicujus crucis seu molestiæ; deinde pro benefactoribus; postea pro aliquo recenter mortuo aut specialiter commendato; demum pro iis, qui neminem habent, cujus suffragiis nominatim juventur.

In illa oratione: *Nobis quoque peccatoribus,* agnosce te peccatorem esse circumdatum infirmitate, et time; licet enim nihili tibi conscius sis, non tamen in hoc justificatus es. Spem igitur erige ob multitudinem miserationum Dei; et magno animi ardore partem aliquam et societatem cum Sanctis tibi donari humillime pete, atque in eorum consortium admitti optando eximiam vitæ sanctitatem pro majori Dei gloria in Christo Jesu Domino nostro. *Per quem,* ais consequenter, *hæc omnia, Domine, semper bona,* panem scilicet et vinum, *creas,* quia per ipsum omnia facta sunt, *sanctificas,* cum in prima oblatione sa-

crificio sunt destinata, *vivificas,* mediante transsubstantiatione, *benedicis,* quia per hæc sacramenta copiosam acquirimus gratiam, *et præstas nobis* in cibum et redemptionem. Porro hæc verba valde ferventer pronuntiabis, itemque sequentia, quia per Christum, cum Christo, et in Christo est *Deo Patri Omnipotenti omnis honor et gloria.* Hic autem gratulari poteris toti sanctissimæ Trinitati ob gloriam, quam habet per Christum: et dum tenes hostiam super calicem, offers Ss. Eucharistiam, quam sub utraque specie in manibus habes, in laudem et gloriam Dei, pro omnibus beneficiis, in expiationem culparum, et pro omnium bonorum impetratione.

§ X.

De Oratione Dominica usque ad Communionem.

Absoluto Canone jam te ad communionem præparare debes facto initio ab Oratione Dominica, quam cum tremore et filiali erga Deum affectu recitabis

oculis in Sacramentum intentis, quia Christus simul cum Patre preces tuas audit et exaudit. Septem sunt ejus petitiones, in quibus summatim continentur res omnes a Deo petendæ, et pro quarum impetratione hoc sacrificium offertur. — In prima petitione desiderium excitabis eximiæ tuæ et aliorum sanctitatis, ut gloria Dei augeatur, ut ab omnibus ametur et timeatur, ejusque sanctitas, bonitas, sapientia ubique innotescat. — In secunda optabis, Deum in tua et cæterorum voluntate regnare, simulque petes ad regnum illius feliciter pervenire. — In tertia rogabis, ut omnes homines sic Deo serviant et obediant in terris, sicut ei ab Angelis servitur in cælis numquam peccando et, quæ illi grata sunt, semper ferventissime faciendo. — In quarta omnia necessaria pro victu, vestitu cæterisque temporalibus postulabis. — In quinta implorata Dei liberalitate pro alimentis ejusdem clementiam pro remissione peccatorum deprecaberis elicito actu con-

tritionis et sinceræ dilectionis omnium inimicorum et aliorum, qui tibi causa fuerunt alicujus molestiæ, pure illos amando propter Deum. — In sexta diffidens de propriis viribus et timens malitiam et inconstantiam tuam petes a Deo, ut te præservet a tentationibus, ne forte in eas inductus ab ejus gratia et amicitia excidas. — In septima a malis culpæ et pœnæ liberari precaberis atque ab omnibus adversitatibus, quas diabolus et mundus contra te moliuntur.

Hæc postrema petitio fusius explicatur in sequenti oratione: *Libera nos, quæsumus, Domine,* in qua mala enumerantur, a quibus postulas liberari, præterita scilicet, præsentia et futura. Mala autem præterita sunt peccata, de quibus scriptum est: *Fili, peccasti, ne adjicias iterum, sed de præteritis deprecare ut tibi dimittantur.* Præsentia sunt quotidiana peccata et aliæ calamitates. Futura sunt tentationes et aliæ imminentes miseriæ, quæ sine speciali

Dei adjutorio evitari non possunt. Ad hæc impetranda opem flagitas B. Virginis sanctorumque Apostolorum Petri, Pauli et Andreæ et omnium Sanctorum: et signans te signo crucis pacem petis, quam Christus nobis sua passione promeruit.

Sequitur fractio hostiæ in tres partes, quarum unam dum calici immittis, intimam cum Deo unionem postulabis. Pacem populo annuntians triplicem cunctis pacem desiderabis: pacem scilicet uniuscujusque cum Deo, quæ in ejus gratia et amicitia consistit: pacem cum seipso, quæ in concordia appetitus cum recta ratione sita est, ut quod ista dictat, ille exsequatur: pacem cum proximo suo, ut nemo alteri præbeat offensæ occasionem, sed omnes potius christianæ caritatis officiis sibi devinciat.

Ad primum *Agnus Dei,* elicito actu fidei erga Christum ibi præsentem, qui est vere Agnus Dei pro nobis in cruce immolatus, liberari et præservari petes

ab omnibus miseriis spiritualibus, quales sunt habitus pravi, tepiditas in obsequio Dei, inconstantia in bene cœptis. Ad secundum liberari item et præservari petes a miseriis temporalibus, a peste, fame, bello, morbis et persecutionibus, quatenus a servitio et cultu pacifico Dei nos impediunt. Ad tertium pacem postulabis, quam parit bona conscientia, dominium sui omniumque rerum creatarum contemptus.

§ XI.

De Communione.

Recte Psalmographus de Domino loquens dixit: *Et factus est in pace locus ejus;* et Apostolus etiam ait: *Pacem habete, et Deus pacis et dilectionis erit vobiscum.* Non ergo mirari debes, si sæpius repetita imploratione docet Ecclesia proxime ante communionem pacem a Deo petere, quæ et omnia bona in se complectitur et dignum Altissimo præparat habitaculum. Hanc petitio-

nem continet prima ex tribus orationibus, quæ communioni præmittuntur. Post quam in secunda remissionem postulas peccatorum et donum perseverantiæ. Tertia vero timorem in te excitat, ne panis vitæ et potus æternæ salutis *proveniat tibi in judicium et condemnationem:* sed mox fiduciam concipies sperans, ut meritis Christi tibi *prosit ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam.* Tum genuflexus Deum adorabis, ardentissimum concipiens desiderium ipsum in sacramento suscipiendi, cum versiculum illum profers: *Panem cœlestem accipiam, et nomen Domini invocabo.*

Cum dicis: *Domine, non sum dignus,* confitere indignitatem tuam, sed simul agnosce Dei omnipotentiam et misericordiam sequentibus verbis: *sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.* Te autem indignum fateberis, primo propter peccata tua, secundo ob vilitatem naturæ tuæ, tertio quia ex te nihil es, nihil habes, nihil potes.

Ante communionem subsiste aliquantulum et præcipuarum virtutum, humilitatis, fidei, spei, caritatis, contritionis, abnegationis et adorationis actus breviter elice, quos sequenti vel simili modo formabis. Quamvis autem longiusculi videantur, si tamen memoriæ bene impressos habebis, fient tibi ex ipso usu et agilitate a Deo tributa adeo familiares, ut quasi in instanti eos mente depromas.

Ita est, Domine Jesu, indignissimus sum, quia omnibus peccatoribus et ipsis damnatis deterior sum, indignus omni bono et dignus omni malo. Fretus tamen pietate et misericordia tua infinita te sumere præsumo. Credo, Domine, quidquid credit a te edocta S. Romana Ecclesia; et quidquid illa damnat, ego pariter damno et anathematizo. Spero a te et peto omnia auxilia necessaria pro consequenda mea perfectione et salute æterna, tuis infinitis meritis et Sanctorum tuorum opitulationi ac communioni innixus. Gau-

deo et exsulto de omni bono et gloria tua, ejusque propagationem quam maximam desidero. Omnia peccata mea, quantum possum, detestor propter te, paratus pro iis plenissime in hac vita satisfacere: ut anima mea purissimum tuæ majestatis habitaculum semper sit. Parco omnibus, qui me aliqua molestia affecerunt aut deinceps afficient, et eos propter te sincere amo. Offero me ad omnia mala pœnæ juxta beneplacitum tuum toleranda, renuntians voluntati, judicio, amori proprio ac libertati, meque tibi resignans cum omnimoda indifferentia. Te denique summum bonum meum suppliciter adoro et precor per illam amaritudinem, quam sustinuisti pro me in cruce, maxime in illa hora, quando anima tua egressa est de corpore tuo, ut miserearis animæ meæ in egressu suo.

Hæc postrema verba addita sunt, ut impetres bonam mortem, et cum ea dicis, Christi Corpus sumere intendes per modum viatici, si ipsa die te mori contingat.

Sumpturus Sanguinem considera te nihil habere, quo digne possis pro Christi Corpore, quod sumpsisti, gratias agere, et ideo paris valoris Sanguinem offerens dices magno spiritu verba illa: *Quid retribuam Domino,* cum sequentibus orationibus, quæ sumpto sanguine dici debent.

Quia vero post Communionem aliqua mora intercedit, dum abluitur calix, complicatur corporale, extenditur velum, ea durante eos affectus breviter et ferventer elicies, qui magnis principibus exhiberi solent, cum alicujus domum dignantur invisere. 1. Itaque tantum hospitem adorabis in ejus divinitate et humanitate. 2. Gratias ages, quod ad te tam indignum venire dignatus sit, et pro aliis beneficiis generalibus et particularibus. 3. Splendide eum tractabis præbendo illi omnia, quæ a te desiderat, detestando scilicet omnia peccata; renovando vota et bona proposita; proponendo ab iis abstinere, quæ illi displicent, et facere semper, quod

melius est; offerendo te paratum ad omnem crucem et molestiam. 4. Petes a tanto Rege, qui omnia potest, quidquid tibi et aliis vivis et defunctis est necessarium.

§ XII.

De postrema parte Missæ usque ad finem.

Peracta communione, sequitur gratiarum actio, quæ est ultima Missæ pars incipiens a versiculo, qui *Communio* dicitur, eo quod olim caneretur, dum populus communicabat. Sequentes autem orationes non solum gratiarum actionem continent, sed etiam postulationem, ut dona accepta in te permaneant et majus quotidie sumant incrementum. Tum dimittitur populus, et dum ille respondet: *Deo gratias,* iterum gratias ages Deo. Ad orationem: *Placeat tibi,* rursum offeres sacrificium purissima intentione et cum omni desiderio triumphantis ac militantis Ecclesiæ, prout ipsa verba sonant. Deinde populo be-

nedicens uberem a Deo omnibus fidelibus benedictionem omniumque cælestium gratiarum abundantiam ex animo precaberis, ut nunc in via, postea in patria sanctissimam Trinitatem omnes glorificent.

Leges demum in fine initium Evangelii secundum Joannem, cum reverentia et affectu gratitudinis pro beneficio incarnationis et vocationis ad fidem, et cum desiderio gloriæ Dei, ut ab omnibus agnoscatur et glorificetur. S. Augustinus, ut gravissimi auctores testantur, hoc Evangelium aureis litteris conscribendum et per omnes Ecclesias in loco eminenti proponendum esse dicebat. Idem antiqui christiani tanti faciebant, ut plerique collo appensum ferrent tamquam alterum christianæ fidei symbolum ac veluti amuletum contra dæmonum vexationes. In prima hujus Evangelii parte agnosces, quantus sit hospes, quem sub panis et vini velamine latentem suscepisti, nempe Verbum æternum, per quod omnia facta sunt, Filius

Dei Patri consubstantialis, hominum lux et vita, per quem et in quo omnes vivunt et illuminantur. Expendes deinde, ne forte ad te pertineant verba quæ sequuntur: *Lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt.* Sicut enim homini cæco præsens est sol, sed ipse soli absens est: sic homines terrenis affectibus veluti tenebris obvoluti intimam Dei lucem non vident nec ab ea illuminantur. Hæc etiam verba ponderabis: *In mundo erat, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt,* ne et hæc forsitan in te locum habeant: quod ne contingat, Deum precaberis et timebis. In ultimis denique verbis attendes quod dicitur: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri,* et hoc in te adimpleri rogabis: et quia Verbum divinum plenum est gratiæ et veritatis, ex hac plenitudine ubertim haurire satages, quidquid tibi ad salutem et perfectionem est necessarium.

CAPUT VI.

Quid agendum post Missam.

§ I.

Discessus sacerdotis ab altari, et quædam exercitia post Missam.

Quia finis bonorum operum debet esse gratiarum actio, ab altari post sacrum discessurus Canticum incipis trium Puerorum, quo ad gratias pro tanto beneficio Deo agendas omnes creaturas invitas. Ipsum itaque recitabis, dum pergis in sacristiam, dum te sacris vestibus exuis, omni possibili devotione atque ardentissimo affectu Deum benedicendi et superexaltandi propter ipsius infinitam bonitatem. Quo absoluto in persona Ecclesiæ, quæ illo concludi sacrificium præcepit, in locum te recipies ab omni strepitu et distractione remotum, in quo clauso ostio cordis tui cæterisque cogitationibus exclusis soli Deo vacabis nec ab eo recedes, donec bene-

dixerit tibi. Sunt quædam orationes variis affectibus plenæ post Missam recitandæ, quas sancti Doctores Thomas et Bonaventura composuerunt. Has si devote et sedate recitaveris ponderatis verbis et sensibus, non erunt inutiles et infructuosæ. At si eas celeriter percurreris, ut nonnulli solent, statimque recesseris nulla protracta cum Christo mora, vide et considera, quam plene tuæ conscientiæ satisfacias. Nullum certe pietatis sensum habere convincitur, qui non libenter cum Deo manet. Nec valent prætextus negotiorum vel studii, quibus se tepidi excusant: quod enim gravius et utilius negotium, quam de animæ salute cum Deo tractare? Vel quid possunt docere libri, quod non Deus præsens melius doceat? Sicut igitur post prandium necessaria est quies a negotiis et laboribus, ut nativus calor cibum subigat et in substantiam aliti convertat: ita post hoc convivium quies requiritur ab externis et humanis occupationibus, ut divinum Sacramentum

vim suam et virtutem in animam diffundat.

Et primo quidem diversarum virtutum elicies actus: fidei, confitendo Christum a te susceptum esse vere Deum et hominem, cujus divinitati et humanitati ea omnia conveniant, quæ credit et docet Ecclesia: spei, sperando ab eo multa bona naturæ, gratiæ et gloriæ: caritatis, elicito erga illum ferventissimo amoris affectu: gaudendo, quod ejus divinitas tantæ sit eminentiæ, ut nullo modo comprehendi possit; dolendo, quod tot peccata contra illum et tu olim commiseris et passim committantur: humilitatis, considerando, quis venerit et ad quem; ponderando magnitudinem hujus beneficii, attentis peccatis tuis præteritis, statu præsenti, et perfectissimo gradu vitæ spiritualis, ad quem tendere debes et a quo adhuc longissime distas: desiderii et zeli, optando, ut cessent peccata, impii convertantur, justi multiplicentur et proficiant, et Deus ab omnibus glorificetur.

Deinde quinque sensus internos animæ circa Dominum præsentem exercebis. Et 1. inspice illum in te, ejus majestatem et splendorem, manusque, pedes et latus cum quinque splendidissimis vulneribus: aspice, quod ipse sit Deus, splendor paternæ gloriæ et figura substantiæ ejus, tam excellentis pulchritudinis, ut omnes ipsum videntes beatos faciat. Concipe affectus nunc reverentiæ et humilitatis avertens oculos a conspectu tantæ majestatis: mox gaudii et exsultationis: tum laudis et gratiarum actionis. 2. Audi, quid loquatur in te, et disce ab eo veram morum emendationem et veras virtutes. 3. Percipe odorem virtutum ejus et post eum curre atque illum imitare: considera quoque, quanta sit fragrantia oblati sacrificii, quod suavissime olet æterno Patri. 4. Gusta, quam suavis sit Dominus, et dulcissimo convivio Corporis et Sanguinis ejus recreatus propone mundi vilissimos cibos numquam amplius degustare: cumque ipse sit summa

jucunditas, statue de cætero non affici erga aliquam creaturam. 5. Tange eum et ora, ut perlustret cor tuum et omnia interiora tua, et virtus de ipso exeat ad sanandum et vivificandum, quidquid morbidum et vitiosum in te repererit. Pete etiam humiliter osculum ejus et dic cum sponsa: *Osculetur me osculo oris sui;* et suspira ad intimam cum ipso unionem. Oscula quoque spiritualia figes pedibus manibusque transfixis et cæteris membris, quæ gravioribus tui causa doloribus et vulneribus excruciata fuerunt.

His demum alia exercitia adjunges, vel quæ infra describuntur, vel quæ tibi devotio suggesserit; quibus peractis singulari cura cor tuum et sensus custodire satages, tantam Dei dignationem crebro per diem in memoriam revocabis, piis affectibus et aspirationibus acceptam gratiam conservabis atque in omnibus te ita geres, ut in Christum, quem suscepisti, omnino transformatus videaris virtutum ipsius imi-

tatione, morum gravitate et rerum omnium abdicatione.

§ II.

Actus amoris post Missam.

Amo te, Domine Jesu, jucunditas mea et requies mea: amo te summum et unicum bonum meum ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, ex totis viribus meis: et si tu vides me in hoc deficere, saltem desidero amare te: et si satis id non opto, saltem desidero id multum desiderare. Succende, Domine, igne tuo ardentissimo viscera mea, et quandoquidem non nisi amorem petis a me, da quod jubes, et jube quod vis. Nisi enim dederis mihi velle et perficere, peribo utique in infirmitate mea. Sonet vox tua in auribus meis, vox illa dulcissima et efficacissima: Volo; nam si vis, potes me mundare et illuminare, potes me ad supremum amoris gradum elevare. Sicut voluisti pro me pati et mori, ita etiam

velis, ut appareat in me fructus passionis et mortis tuæ.

Memento verbi tui servo tuo, in quo mihi spem dedisti; tu enim dixisti: *Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo.* O dulcissimum verbum, tu in me, et ego in te! O quantus amor, tu in me vilissimo peccatore, et ego in te, Deus meus, cujus majestas incomprehensibilis est! Unum est mihi necessarium, et hoc solum quæro: in te vivere, in te quiescere, a te numquam separari. Felix est, qui te quærit; felicior, qui te possidet; felicissimus, qui in hac possessione perseverat et moritur. O dies infelices, quos turpiter transegi diligens vanitatem et recedens a te!

Et nunc, Domine, qui venisti in hunc mundum, ut peccatores salvos faceres, redime animam meam in sola fiducia miserationum tuarum respirantem, et aufer a me omnia amoris tui impedimenta. Procul sit a me omnis terrena delectatio, nihil sapiat mihi, nihil me

alliciat nisi tu. Vive et regna semper in me, fidelissime Amator animæ meæ; in te enim sunt omnia bona, et jam deinceps paratus sum omnia potius mala perpeti, quam ut umquam cessem amare te. O Corpus sacratissimum quinque vulneribus sauciatum, pone te ut signaculum super cor meum et imprime illi caritatem tuam. Obsigna pedes meos, ut sequar vestigia tua; obsigna manus, ut bona semper opera exerceam; obsigna latus, ut ferventissimos amoris tui actus proferam in æternum. O Sanguis pretiosissime, qui omnem hominem abluis et purificas, lava animam meam et pone signum in faciem meam, ut nullum præter te amatorem admittam. O dulcedo cordis mei et vita animæ meæ, sicut tu in Patre et Pater in te est; ita ego per gratiam tuam unus tecum sim amore et voluntate, mihique mundus crucifixus sit et ego mundo. Amen.

§ III.

Gratiarum actio post Missam.

Gratias tibi ago, benignissime Deus, quod me vilissimum peccatorem admittere dignatus sis ad vivificum tuæ mensæ convivium. Et quis sum ego pulvis et cinis, ut apponeres erga me Cor tuum, inclinans cælos tuos et descendens, ut Sanguine tuo purissimo sordes meas lavares, et deficientem præ fame animam meam non manna de cælo, sed Carne tua immaculata reficeres et satiares? Si cæli cælorum te capere non possunt, et Angeli non sunt mundi in conspectu tuo, quis ego sum, et quæ domus mea, ut ad me venire et indignis manibus meis contrectari ac in me commorari volueris? Quid in me invenisti, Rex tremendæ majestatis, quod a templo gloriæ tuæ traheret te et descendere faceret in abyssum miseriarum?

Vos, Angeli sancti, vos, omnes electi Dei, venite, audite, et narrabo vobis, quanta fecit Deus animæ meæ: cum

enim essem pauper et abominabilis nec auderem oculos meos levare ad cælum præ multitudine iniquitatum mearum, ille me de pulvere suscitavit, erexit de stercore, ut sederem cum principibus et de mensa ejus comederem omnibus diebus vitæ meæ. Gratias illi agite ex me vos, amici mei fidelissimi: ego enim puer sum, non annis, sed sensu, et nescio loqui nec verba invenio, quibus possim, ut par est, tam copiosum munus gratiæ extollere et prædicare. Quis enim amor infinitæ caritati ejus a me reddi potest, qui frigus et gelu dici, non autem amor mereatur? Quæ laus, quæ adoratio, quale obsequium meum erit, quod nullum non reddat infinita ejus perfectio et dignitas et ima ac summa indignitas mea?

Sed tu, Domine, miserator et clemens, et immensæ bonitatis, tu nosti figmentum meum nec despicies humillimam gratiarum actionem, quam tibi offero de paupertate mea, et sacrificium laudis meæ honorificabit te. Tua est magnifi-

centia, tua est gloria, et tibi laus in perpetuas æternitates pro tam excelso et incomparabili beneficio. Tibi laudes concinant, tibi mecum gratias agant universi populi, tribus et linguæ, omnes Angeli et Sancti tui; quoniam misericordia tua magnificata est super me, et miserationes tuæ super omnia opera tua. Jubilent tibi omnes creaturæ, quæcumque cæli, terræ et abyssi ambitu continentur, et laudem tibi perpetuam dicant, quæ a te exiens in te refluat, omnium rerum principium et finem. Jubilent tibi et gratias agant cor meum et anima mea, vires, sensus, potentiæ et omnia membra corporis mei: tibique soli sit honor et gloria, a quo, per quem, et in quo omnia; qui es Deus benedictus et laudabilis in sæcula sæculorum. Amen.

§ IV.

Oblatio post Missam.

Servus tuus ego sum, Domine Deus meus, et pro tributo servitutis meæ ali-

quid tibi offerre vellem, quod majestate tua dignum et acceptabile foret: sed excedit omnem facultatem meam debitum meum, quia tantum tibi debeo, quanti tu vales, qui infinitus es. Et ex me quidem nihil possum, nihil sum: habeo tamen ex gratia tua donum præclarissimum, quod nullo modo recusare potes: habeo dilectissimum Filium tuum Dominum meum Jesum Christum, qui ita se mihi communicavit, ut ego in illo, et ille in me sit. Quare verba Prophetæ tui aptissime usurpabo et dicam: *Benedic, anima mea, Domino, et omnia quæ intra me sunt, nomini sancto ejus.* Ipse enim Filius tuus digne pro me nomini tuo benedicet teque amabit et glorificabit; nam intra me sacramentaliter exsistens factus est unum mecum et ego unum cum illo.

Illum igitur offero tibi velut thymiama suavissimi odoris ad maximam tui gloriam et honorem, in gratiarum actionem pro universis beneficiis tuis, in remissionem peccatorum meorum et to-

tius mundi, ad impetrandum mihi et omnibus, pro quibus oravi et orare debeo, omnia subsidia vitæ temporalis et æternæ, et pro animabus omnium fidelium defunctorum. Suscipe, Domine, cum hac sacratissima oblatione animam meam, et corpus meum, omnes vires et affectus meos, ut sim perpetuum holocaustum jugiter ardens majestati tuæ. Præsta, ut deinceps nec membra nec sensus nec potentias nec vitam habeam, nisi ut te amem et serviam tibi.

Tu sapientia mea, tu lux mea es; tu fortitudo mea et robur meum: doce me, illumina me, corrobora me, ut cognoscam et faciam voluntatem tuam. Offero me tibi in servum perpetuum meque totum resigno in beneplacitum tuum abjecta de me omni cura et sollicitudine. Quidquid mihi evenire permiseris, a divina manu tua amantissime suscipiam. In tempore et in æternitate id volo, quod tu ab æterno de me decrevisti, sive prosperum illud sit sive adversum. Vivat semper et regnet su-

per me beneplacitum tuum, quod in omni verbo, actione, cogitatione et levissimo quoque motu implere desidero. Domine, ante te omne desiderium meum, et gemitus meus a te non est absconditus. Desunt enim mihi verba, quibus explicem affectum meum, sed projicio me in ardentissimam fornacem amoris tui, quo succensus ad me venire dignatus es et mansionem apud me facere. Succende me, Domine, inflamma cor meum, viscera combure, ut jugiter tibi ardeam, in te vivam et in te moriar. Amen.

§ v.

Petitiones post Missam.

Dulcissime amator, Domine Jesu Christe, qui me Corpore tuo immaculato et pretiosissimo Sanguine refecisti, ignosce, obsecro, indignitati meæ, et quidquid deliqui in hujus Missæ celebratione, misericorditer indulge. Agnosco enim et confiteor præsumptionem meam,

quia ad hoc tremendum mysterium accedere ausus sum sine debita præparatione, reverentia, humilitate et caritate. Respice in me oculis misericordiæ tuæ et supple excessu meritorum tuorum meam nimiam imperfectionem.

Heu quoties venisti ad me, ut pauperrimam animam meam donis tuis locupletares? Ego autem contempsi te et abii in regionem dissimilitudinis post prava desideria cordis mei. Cumque inutiliter dissipata omni substantia ad te nudus et fame consumptus reversus sum, tu suscepisti me et omnium iniquitatum mearum oblitus es. Bonum mihi, quod amasti me amore æterno et infinito: nisi enim infinita esset bonitas tua, nullo modo posses tolerare miseriam meam. Vincat igitur et absorbeat bonitas tua malitiam meam. Riga me lacrimis, quas fudisti pro me; unge me myrrha doloris tui, astringe vinculis, ablue sanguine, cruce erige, morte vivifica. Penetret amor tuus viscera mea et omnem alienum amorem expel-

lat. Abscedat phantasmatum multitudo, meque totum in te fransforma, ut in te pereat omnis substantia mea, meque amplius non inveniam nisi in te. Imprime cordi meo amorem crucis et humiliationis, qui, ut me redimeres, nec uno quidem momento sine cruce esse voluisti.

Ne patiaris me sine fructu a te recedere, sed operare mecum mirabilia tua, sicut cum sanctis tuis operatus es: et fac me ambulare in fortitudine cibi istius usque ad montem perfectionis. Succende me ignita vi amoris tui, ut sim tecum consummatus in unum, omnino abstractus a meipso et ab omni creatura. Omnibus quoque famulis tuis, pro quibus obtuli hoc sacrificium et pro quibus orare debeo seu tu rogari vis, da pacem, salutem et tuam benedictionem. Converte miseros peccatores ad te, revoca hæreticos atque schismaticos, illumina infideles te ignorantes. Adesto omnibus, qui in aliqua necessitate et tribulatione constituti sunt. Esto

propitius propinquis et benefactoribus meis. Miserere omnium adversantium mihi, vel qui me aliqua molestia affecerunt. Succurre illis, qui se meis precibus commendarunt. Da vivis veniam et gratiam: da fidelibus defunctis lucem et requiem sempiternam. Amen.

§ VI.

Aspirationes post Missam ad B. Virginem, Angelos et Sanctos.

Respice in me, gloriosissima Virgo Maria, quia dignum objectum oculorum tuorum nunc factus sum. Loquere pro me bona dilectissimo Filio tuo, qui me Corpore et Sanguine suo suavissime refecit, et offer ei merita tua in supplementum imperfectionis meæ. Gratias age ei pro me et impetra mihi, ut sacramentali sua præsentia non discedat a me, nisi relinquat post se animæ meæ largissimam benedictionem.

Angeli sancti, ministri Dei altissimi facientes verbum illius aspicite Primo-

genitum Patris æterni, quem introëuntem in orbem terrarum jussu Patris adorastis, et facite me in eo spiritu et veritate illi servire, qua vos eidem in hac vita ministrastis et nunc in cælesti patria servitis.

Sancti Patriarchæ et Prophetæ, viri desideriorum, conscii secretorum Dei, intuemini promissum ab initio mundi Redemptorem, quem tam ardenter desiderastis et tanto tempore exspectastis nec videre potuistis: facite me toto affectu ad ipsum suspirare, ut reliquæ promissiones ejus fideles inveniantur, et sentiam promissos hujus sacramenti effectus.

Apostoli Jesu Christi ejusque Evangelii clarissimi prædicatores, aspicite in me ipsum dilectissimum Magistrum vestrum, quem tantopere dilexistis: et impetrate mihi, ut intimis visceribus ipsum super omnia amem ejusque fervoris particeps fiam, quem tunc experimentaliter gustastis, quando hoc cibo de manu ejus refecti fuistis.

Invictissimi Martyres, Christum respicite crucifixum, pro cujus amore sanguinem vestrum tam libenter fudistis, ipsumque orate, ut me semper in cruce vivere et mori faciat, quatenus vicem, quam possum, ejus dilectioni rependam.

Beati Pontifices, dominici gregis pastores, Agnum cernite immaculatum, quem omnipotenti Deo in sacro altari toties immolastis; et vestris precibus facite me tanti sacrificii dignum ministrum, ut meipsum bonis operibus perpetuo immolem tam sacræ oblationi associatum.

Servi fideles Christi, sancti Monachi et Eremitæ, videte dulcissimum Dominum vestrum, pro quo omnia hujus mundi oblectamenta et affectu et re ipsa reliquistis; et facite me pro ejusdem amore prospera mundi despicere, nulla ejus adversa formidare et ad fastigium sanctitatis quantocius pervenire.

Purissimæ Virgines, sponsum vestrum intuemini, cui cum summa exsultatione virginitatem vestram conse-

crastis, illibatam mihi mentis et corporis puritatem obtinete, ut hujus vitæ cursu peracto mundus ab omni labe in conspectu Domini merear præsentari.

Omnes Sancti et Sanctæ Dei, consolatio pauperculæ animæ meæ, vos præsertim patroni et protectores mei, aspicite magistrum, auctorem et præmium sanctitatis vestræ, ac universam vestram felicitatem intra viscera mea manentem, mihique ab ipso, cui vos tantopere verbo et exemplo in hac vita conformastis, vestris intercessionibus impetrate, ut vestra semper vestigia sequar et ut ad scopum mihi propositæ perfectionis ac tandem plenus meritis ad vestrum merear consortium pervenire.

Conclusio exercitiorum post Missam.

Anima Christi, sanctifica me: Corpus Christi, salva me: Sanguis Christi, inebria me: Aqua lateris Christi, lava me: Passio Christi, conforta me: O bone Jesu, exaudi me: Intra tua vulnera absconde me: Ne permittas me separari a

te: Ab hoste maligno defende me: In hora mortis meæ voca me: Et jube me venire ad te: Ut cum Sanctis tuis laudem te: In sæcula sæculorum. Amen.

Recedo a te modicum, Domine Jesu, sed non sine te, consolatio, felicitas et omne bonum animæ meæ, et me amplissimæ dilectioni tuæ cum omnibus fratribus, amicis et inimicis meis humillime commendo. Ama nos, Domine, et transforma quam simillime in te. Totus occuper in te et propter te, nihilque sit objectum verborum actionumque mearum internarum et externarum nisi tu amor meus. Qui vivis et regnas per omnia sæcula sæculorum. Amen.

§ VII.

Cur multi ex frequenti celebratione non proficiant.

Cum multi sint sacerdotes, qui frequenter, multi etiam, qui quotidie celebrant, et nihilominus hujus vivifici ac divini sacramenti admirabiles fructus

non percipiunt: necessarium procul dubio est tanti mali causas investigare. Unde enim in cura salutis tanta tepiditas, tanta in studio perfectionis negligentia; cum dicat Chrysostomus, oportere nos ab hac mensa recedere dæmonibus terribiles et ignem omni ex parte spirantes? Si Deus noster ignis consumens est, venitque in terras suum ignem ferens, qui ardeat et omnium corda comburat: cur ipso intra nos recepto, nec frigus a nobis expellitur, nec ardorem ejus sentimus? Nonne mortis indicium est vel gravissimæ ægritudinis, ignem habere in sinu, et omni calore destitui? Si olim non potuit coram arca Domini statua Dagon subsistere, sed statim corruit et contrita est; cur Christi præsentia amoris proprii tyrannice in anima dominantis idolum non atterit et confringit? Cur tanta Christi demissio superbiæ spiritum non elidit? Cur tanta ejus mansuetudo iram non compescit? Cur tantus amor ad ejus sequenda vestigia non impellit?

Effectus Eucharistiæ sunt: præservare a peccatis, augere gratiam, terrenorum odium infundere, ad æternorum amorem mentem elevare, illuminare intellectum, succendere affectum, conferre animæ et corpori puritatem, conscientiæ pacem et lætitiam, atque inseparabilem cum Deo unionem. Plerique tamen post frequentem celebrationem his effectibus non fruuntur, ad quos nimirum spectat Aggæi Prophetæ objurgatio dicentis: *Comedistis, et non estis satiati: bibistis, et non estis inebriati.* Defectus autem non in cibo et potu est, sed in prava edentis et bibentis dispositione.

Et hæc prima tanti mali causa est, quia aliud comedimus, aliud esurimus: comedimus panem Angelorum, et immundorum animalium siliquas esurimus, deteriores Israëlitis, qui dum manna comederent in deserto, ad ollas Ægypti suspirabant. Quid igitur miramur, si fauces amaritudine infectæ mellis dulcedinem non percipiunt? Pur-

ganda est anima a delectationibus carnis et sensuum, a tepiditate, ab omni affectu ad creaturas, ut possit divinum sacramentum suos in ea effectus operari. Nam cor terrenis occupatum delectatio sancta declinat, nec datur divina consolatio admittentibus alienam.

Altera causa est omissio necessariæ præparationis: plerique enim ad tantum ministerium accedere non verentur perfunctorie, ex consuetudine, ex motivo humano, lucri potius quam devotionis causa, non considerantes, quanti oneris sit vel semel celebrare. Cum vir apostolici spiritus B. Joannes Avila quemdam sacerdotio paulo ante initiatum immatura morte decessisse audisset, statim quæsivit, num aliquando celebrasset; respondenti vero semel dumtaxat: Multum, inquit, deferet ante Judicem. Timere itaque oportet, quia nemo digne sacerdotio fungi, nemo hujus sacramenti fructus percipere potest, nisi, quantum fert humana fragilitas, se ad illud disponat ea puritate, amore

et devotione, quæ supra a nobis explicatæ sunt.

Tertia demum causa est, quia multi sacro peracto ad exteriora statim divertunt nec sinunt, ut sacramentum suam in eis virtutem exerceat. Isti revera gratiam Dei in vacuum recipiunt nec de mensa cælesti fructum reportant: quia tantum Dominum ad se venientem indigne excipiunt nec reverentur aut gratias agunt, imo protinus ab eo recedunt ipsumque contristant, majestatem ejus et incomprehensibilem dignitatem parvi pendentes nec advertentes, quanta sit fœditas, vilitas et miseria ipsorum, ad quos venire dignatus est. Quod si adhibita omni diligentia ad digne et devote celebrandum contingat, aliquem hujus convivii fructibus minime perfrui, id admirabili sapientiæ Dei adscribendum est, qui hoc permittit, ut suæ industriæ non tribuat homo hoc gratiæ donum, sed caute illud custodiat et se illo semper indignum profiteatur.

CAPUT VII.

Praxis celebrandi, cum quis prolixius orare non potest.

§ I.

De præparatione.

Quamvis humana negotia divinis functionibus nullo modo æquari, necdum præferri debeant: quia tamen sunt aliqui sacerdotes publicis utilitatibus inservientes, qui necessariis et inevitabilibus occupationibus ita aliquando detinentur, ut prolixius orare nequeant; brevem illis et expeditam praxim proponere necessarium duxi, qua uti possint, cum celebrare voluerint, ne minus digne divinum sacrificium offerentes ejus fructibus priventur. Hæc autem tria tempora complectitur: id quod Missam antecedit, id quo perficitur, et quod proxime subsequitur.

Ante Missam præmittenda præparatio duplex, remota et proxima. Pro re-

mota hæc servanda. Vespere præcedenti cogitet, se die crastina hostiam salutarem omnipotenti Deo oblaturum, eique cogitationi indormiat. Addat brevem aliquem affectum reverentiæ, amoris et desiderii. Sequenti die in eadem cogitatione et affectu evigilet; caveatque diligenter, ne animus ita se negotiis immergat et ad externa dilabatur, ut, cum tempus celebrandi advenerit, ad se revocari et recolligi non possit. Proxime ante sacrum terrenis omnibus cogitationibus abjectis omnique seposita rerum agendarum sollicitudine mentem erigat ad cælestia. Perpendat, qua devotione se sentiat ad celebrandum incitari, quo fine moveatur. Conscientiam excutiat, et si aliquam ei maculam inesse deprehenderit, sacramentali confessione eluat cum intimo doloris sensu et firmo proposito emendationis. Tum breve aliquod tempus sumat, quo fidem mysterii excitet, caritatem accendat, passionem Domini commemoret, dirigat intentionem et Dei

opem sibi et aliis flagitet. Auxilium quoque beatæ Virginis et Sanctorum ferventer et humiliter implorabit. Horum actuum et affectuum formulas supra descripsimus cap. iv., quas sibi quisque in brevissimas aspirationes redigere poterit pro suo captu et devotione.

§ II.

De celebratione.

Missæ celebrationi tres comites adjunges, reverentiam, attentionem et devotionem. Reverentia omnes motus exteriores componit, ut modeste graviterque fiant præscriptis cæremoniis exactissime servatis summaque adhibita humilitate, quæ omnino necessaria est hostiam immaculatam offerenti in conspectu Dei et Angelorum. Attentio mentem coërcet et iis, quæ aguntur, affigit, ne ad alia defluat et evagetur. Devotio voluntatem inflammat, ne languide et ex consuetudine sacris operetur, sed cum ingenti fervore solertique

studio Deum placandi et colendi. Quia vero animus parum tenax recti facile distrahitur, quibusdam quasi vinculis adstringi debet et in se retineri, qualia sunt a me supra proposita capite v., quæ, ut ibidem notavi, brevitati Missæ nullum afferunt impedimentum.

Sunt etiam aliqui, qui in septem veluti stationes Missam partiuntur, ut in singulis congruos excitent affectus et renovent attentionem. — Prima dicitur *Contritionis*, quæ ante gradus altaris peragitur, ubi sacerdos tamquam reus se summi Judicis tribunali corde contrito præsentat et generali confessione noxas expiat. — Secunda *Glorificationis*, quæ Missæ Introitu, Angelorum cantico et reliquis usque ad Epistolam continetur. — Tertia *Doctrinæ* sive instructionis, quæ Epistolam et Evangelium complectitur, monita scilicet salutis a Prophetis, ab Apostolis et ab ipso Christo nobis tradita et cum ingenti reverentia suscipienda. — Quarta *Fidei*, quæ Symbolo absolvitur. — Quin-

ta *Oblationis,* hostiæ salutaris oblationem continens omniumque fidelium, pro quibus oramus et offerimus, commemorationem. — Sexta *Communionis* ab illis verbis *Communicantes* usque ad Postcommunionem, qua sacerdotis animus in sublime erigitur, variisque affectibus ad divinam unionem, quæ communione peragitur, se disponit. — Septima *Gratiarum actionis* a Postcommunione usque ad finem. Porro in singulis stationibus varii affectus excitari possunt, raptim quidem et breviter; sed brevitatem intensio affectuum atque ardor devotionis compensabunt.

§ III.

De gratiarum actione.

Quatuor post Missam præstanda sunt, quorum primum et præcipuum est gratiarum actio, secundum oblatio, tertium petitio, quartum propositum digne coram Deo ambulandi. Gratiarum actio quanto exactius fiet, tanto

erit copiosior oblati sacrificii fructus. Sicut enim ingratitudo fontem divinæ largitatis exsiccat, ita gratitudo torrentem aperit cælestium benedictionum. Potest autem hic affectus multis et variis modis excitari, quos unctio suggeret, et ingeniosa pietas excogitabit. Hoc unum est, quod a nobis exspectat Deus, ut grati simus et memores beneficiorum ejus. — Sequitur oblatio, qua par pari Deo reddere sacerdos potest, Filium ejus unigenitum et consubstantialem ei offerendo. Seipsum quoque offeret Patri et Christo holocaustum acceptabile in odorem suavitatis: et quo gratior sit oblatio, merita ei addet B. Virginis et omnium Sanctorum ac ipsius Christi, qui est salus, redemptio et tota fiducia nostra. — Quia vero cum Filio omnia nobis Pater donavit, ipsum pro suis et aliorum necessitatibus humiliter et ferventer deprecabitur. Horum actuum formula in promptu habenda erit potestque ex his excerpi, quæ superiori capite descripta sunt. —

Tandem concludet efficaci proposito eundi de virtute in virtutem in conspectu Dei, donec ad apicem christianæ perfectionis perveniat.

§ IV.

Aspirationes post Missam sæpe per diem repetendæ.

Quis me separabit a caritate tua, Domine Deus meus? Non timor mortis, quia tu es vita mea: non amor mundi, quia ipsum sperno et omnes pompas ejus: non tribulatio, quia tu, dum tribulor, mecum es: non fames, non nuditas, non paupertas, quia tu es cibus meus, operimentum meum et divitiæ meæ: non persecutio, non gladius, quia hæc dulcia mihi sunt propter te: non creaturæ, quia ante te nihil sunt.

Quando educes me de isto carcere, cui te relicto adhæsit anima mea: quando trahes me post te, captum specie tua et pulchritudine tua? Quando mihi et toti mundo mortuus ero, ut in te solo

vivam, et tu vivas in me? O si semper te amarem, te semper possiderem, a te numquam discederem, in te prorsus converterer!

Quid possum extra te desiderare, cum in te sint omnia bona? Nimis avarus est, cui tu non sufficis.

O amor, qui omnia potes, quando facies, ut diligam te toto corde, tota anima, totis viribus?

Quid mihi est in cælo, et a te quid volui super terram? Jam plenum est desiderium meum, plenum gaudium cordis mei, quia tu es plenitudo mea, omne bonum et desiderium meum.

Refice, Domine, esurientem animam meam, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate præsentiæ tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia infima et creata in contemptum et oblivionem.

Erige cor meum ad te in cælum, et ne permittas me vagari super terram.

Penetret quæso hujus sacramenti virtus omnia intima mea, et quidquid in me pravum, quidquid vitiosum est, mortificet et eradicet.

In te, Jesu suavissime, sit omnis delectatio mea: tædeat me gaudii, quod est sine te, amara mihi sit omnis quies, quæ non est in te.

Emitte ex te, benignissime Jesu, amoris tui radios, qui me succendant et, quidquid terrenum in me est, comburant et consumant, ut igne inexstinguibili caritatis tuæ ardeam, et vetus in me homo totus deficiat.

Utinam me rapiat ignita vis amoris tui, quæ me transformet in te et in te absorbeat ac me tecum unum efficiat.

244.445
B64
48361

BONA, S. O. Cist., JOANNES

AUTHOR

De Sacrificio Missae

TITLE

48361